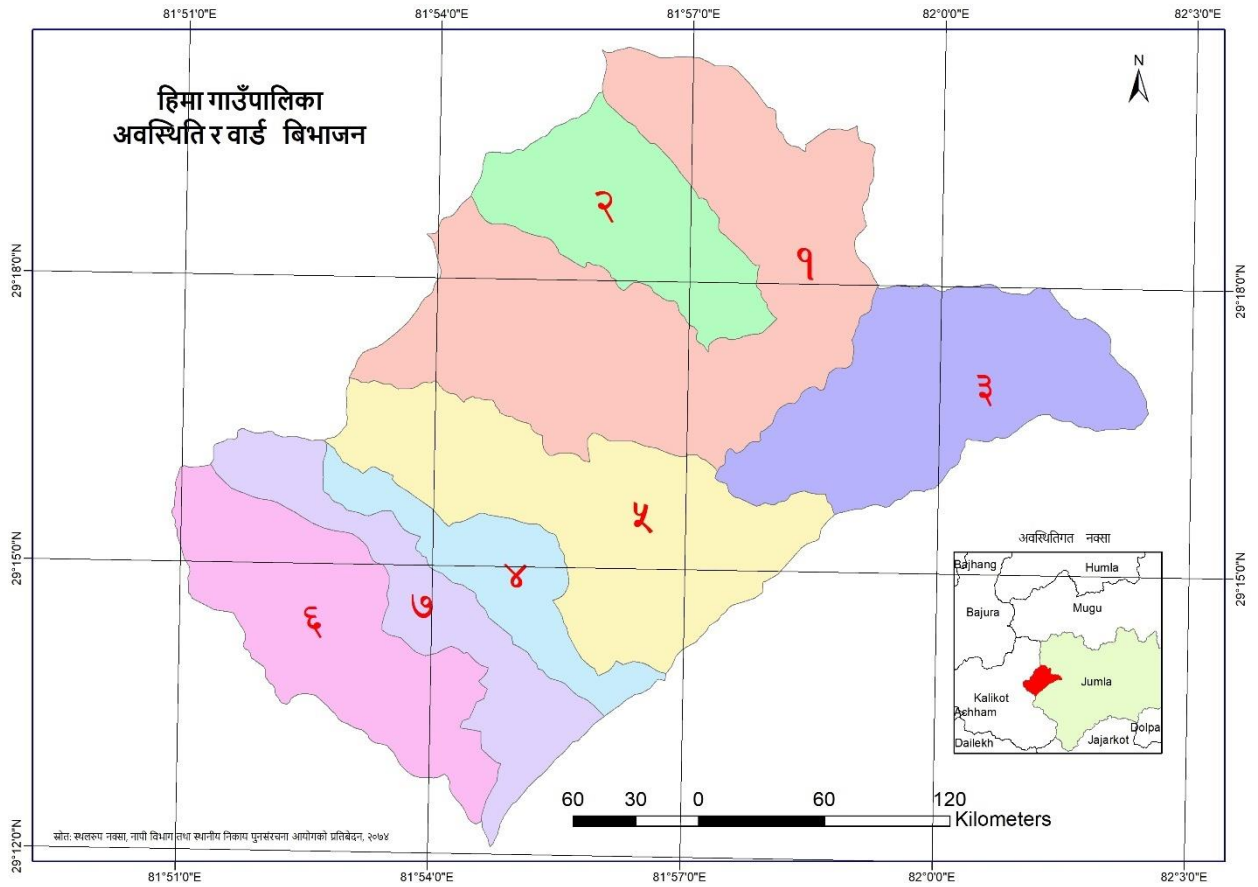

गाउँ वस्तुगत विवरण २०७५

हिमा गाउँपालिका
जुम्ला, कर्णाली प्रदेश
२०७५

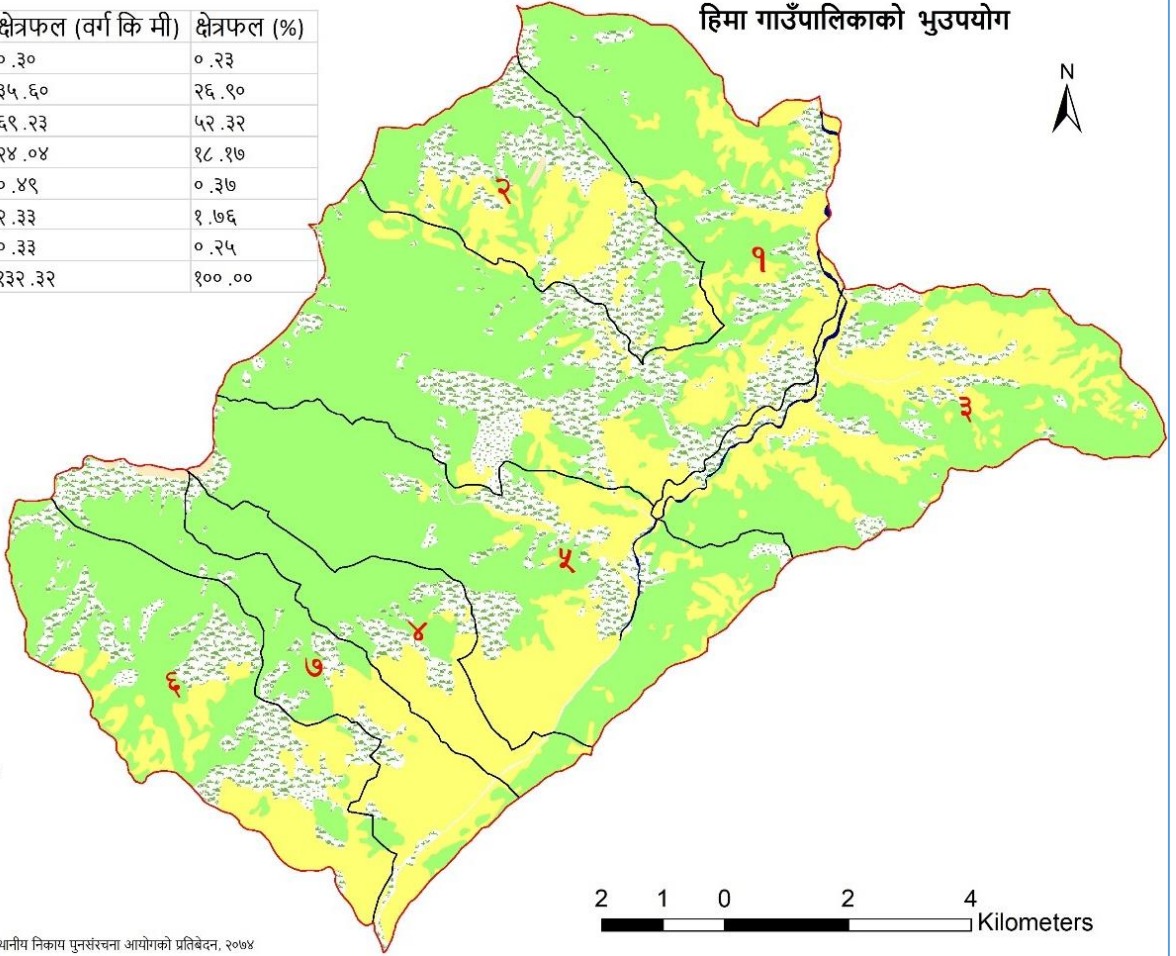
भुउपयोगको प्रकार	क्षेत्रफल (वर्ग कि मी)	क्षेत्रफल (%)
बाँझो जमिन	०.३०	०.२३
खेती भूमि	३५.६०	२६.९०
बन	६९.२३	५२.३२
घाँसे मैदान	२४.०४	१८.१७
बलौटे जमिन	०.४९	०.३७
झाडी	२.३३	१.७६
जल क्षेत्र	०.३३	०.२५
कुल क्षेत्रफल	१३२.३२	१००.००

हिमा गाउँपालिकाको भुउपयोग

संकेत चिन्ह

- बाँझो जमिन
- खेती भूमि
- बन
- घाँसे मैदान
- बलौटे जमिन
- झाडी
- जल क्षेत्र
- गाउँपालिका सिमाना
- वडा सिमाना

2 1 0 2 4 Kilometers

स्रोत: स्थलरूप नक्सा, नापी विभाग तथा स्थानीय निकाय पुनसंरचना आयोगको प्रतिवेदन, २०७४

दस्तावेज	गाउँ वस्तुगत विवरण (Village Profile Document)
प्रकाशक	हिमा गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय
सर्वाधिकार	प्रकाशकमा
प्राविधिक सहयोग	<p>सामुदायिक विकास कार्यक्रम Community Development Programme (CDP)</p> <p>सम्पर्क ठेगाना: विश्व खाद्य कार्यक्रम (डब्लु एफ पी) पो व.नं. १०७, चाकुपाट, ललितपुर सम्पर्क : +९७७ ०१-५२६०६०७/५२६०६९३ Website: www.wfp.org</p>
मिति	२०७५ जेष्ठ
वेमसाइट	http://www.himamun.gov.np/

**हिमा गाउँपालिका
गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय
कालिकाखेत, जुम्ला
कर्णाली प्रदेश**

प्रकाशकीय

.....
अध्यक्ष

**हिमा गाउँपालिका
गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय
कालिकाखेत, जुम्ला
कर्णाली प्रदेश**

दुई शब्द

.....
प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

विषय सूची

परिच्छेद १: परिचय.....	१
१.१ पृष्ठभूमि.....	१
१.२ उद्देश्य.....	१
१.३ कानुनी तथा नीतिगत आधारहरू.....	२
१.४ तयारीका चरण.....	२
१.४.१ सहमती निर्माण.....	२
१.४.२ गाउँ वस्तुगत विवरण तयारीको ढाँचा, सर्वेक्षण औजार तथा कार्यविधि र प्रक्रिया निर्धारण.....	३
१.४.३ गाउँपालिकास्तरीय अभिमुखीकरण.....	३
१.४.४ तथ्याङ्क संकलन.....	३
१.४.५ तथ्याङ्क प्रशोधन तथा विश्लेषण र श्रोत नक्शा तयारी.....	३
१.४.६ वस्तुगत विवरणको मस्यौदा तयारी.....	४
१.४.७ वस्तुगत विवरण सुभाब संकलन.....	४
१.४.८ गाउँ वस्तुगत विवरण अन्तिम प्रतिवेदन तयारी.....	४
१.५ सीमा.....	४
परिच्छेद २: गाउँपालिकाको विद्यमान अवस्था.....	५
२.१ भौगोलिक अवस्थिति.....	५
२.२ ऐतिहासिक चिनारी तथा नामाकरण.....	५
२.३ राजनीतिक अवस्थिति.....	५
२.४ धरातलीय अवस्था.....	६
२.५ प्राकृतिक सम्पदा.....	६
२.६ साँस्कृतिक उत्कृष्टता.....	६
२.७ विकासका संभावनाहरू.....	७
२.८ मानव विकास सूचकांक तथा गरिवीको अवस्था.....	७
परिच्छेद ३: जनसंख्याको अवस्था.....	८
३.१ वस्ती र प्रमुख बजारसम्बन्धी विवरण.....	८
३.२ जनसंख्या वितरणको अवस्था.....	८
३.३ जनसंख्या वितरणको अवस्था.....	८
३.४ उमेर तथा लिंगको आधारमा जनसंख्याको विवरण.....	९
३.५ मातृभाषाको आधारमा जनसंख्याको विवरण.....	९
३.६ धर्म अनुसार जनसंख्याको विवरण.....	१०
३.७ जात जातिगत आधारमा घरपरिवार संख्या.....	१०
३.८ घरमुलीको विवरण.....	११
३.९ अपागताको आधारमा जनसंख्या.....	११
३.१० बसोवासको अवस्था सम्बन्धी विवरण.....	१२
३.११ घर संख्याको आधारमा घरपरिवार विवरण.....	१२
३.१२ वैवाहिक स्थिति.....	१३
३.१३ व्यक्तिगत घटना विवरण.....	१३
३.१४ आ.व. २०७४/७५ को सामाजिक सुरक्षा कार्यक्रम विवरण.....	१३
४.१ प्रमुख आर्थिक विवरण.....	१५
४.१.१ मुख्य पेशा सम्बन्धी विवरण.....	१५
४.१.२ प्राविधिक तथा विशेष दक्षता भएका मानव संसाधनको विवरण.....	१५
४.१.३ व्यवसायिक सीपमुलक तालिम लिने परिवार संख्या.....	१६
४.१.४ औषत आमदानी विवरण.....	१६
४.१.५ औषत खर्च विवरण.....	१६
४.१.६ आयात र निर्यातको अवस्था.....	१७
४.१.७ कच्चा पदार्थ उत्पादनको अवस्था.....	१८
४.१.८ वैदेशिक रोजगारीमा गएकाहरूको विवरण.....	१८

४.१.९	जग्गाको किसिम	१८
४.२	कृषि तथा पशु विकास.....	१८
४.२.१	सिंचाइ सुविधा सम्बन्धी विवरण	१९
४.२.२	कृषि कार्यमा उपयोग भएको जग्गा र स्वामित्व सम्बन्धी विवरण	१९
४.२.३	अन्न, दलहन र तेलहन वाली उत्पादन र विक्री सम्बन्धी विवरण	२०
४.२.४	फलफुल, तरकारी, नगदेवाली सम्बन्धी विवरण.....	२०
४.२.५	वैकल्पित वालीनाली उत्पादन सम्बन्धी विवरण.....	२०
४.२.६	पशुपालन तथा दुग्धजन्य उत्पादनको अवस्था	२१
४.२.७	मासुजन्य तथा श्रमजन्य पशुपालनको अवस्था.....	२१
४.२.८	कृषि उत्पादनको आत्मनिर्भरताको अवस्था.....	२२
४.२.९	पशुपन्छीजन्य उत्पादन सम्बन्धी विवरण	२२
४.२.१०	खाद्यान्न वालीमा लाग्ने रोग तथा किरा.....	२३
४.२.११	पशु पन्छिमा लाग्ने रोग तथा कीरा	२३
४.२.१२	व्यवसायिक कृषि फर्म सम्बन्धी विवरण	२३
४.३	पर्यटन विकास	२४
४.३.१	पर्यटकीय स्थलहरूको विवरण	२४
४.४	बैंक तथा वित्तिय संस्थामा खाता हुने घरपरिवार सम्बन्धी विवरण.....	२५
४.५	व्यापार र व्यवसाय सम्बन्धी विवरण	२५
४.६	कृषि बजार सम्बन्धी विवरण.....	२६
४.७	कृषि तथा पशु सेवासंग सम्बन्धीत सामुदायिक संस्था तथा समूहको विवरण (संख्या).....	२६
४.८	घट्ट, मिल तथा संकलन तथा प्रसोधन सम्बन्धी विवरण.....	२६
४.९	सार्वजनिक जग्गाको विवरण	२७
परिच्छेद ५:	सामाजिक अवस्था	२८
५.१	शैक्षिक तथा मानव संशाधन विकास	२८
५.१.१	पाँच वर्ष र सो भन्दा माथिको शैक्षिक अवस्था	२८
५.१.२	शैक्षिकस्तर अनुसार जनसंख्या विवरण	२८
५.१.३	शैक्षिक संस्था सम्बन्धी विवरण	२९
५.१.४	शिक्षक विवरण.....	२९
५.१.५	बालविकास केन्द्र सम्बन्धी विवरण (सामुदायिक).....	३०
५.१.६	सामुदायिक सिकाइ/अध्ययन केन्द्र सम्बन्धी विवरण.....	३०
५.१.१	विद्यालयमा अध्ययन गरीरहेका तहगत छात्रछात्राको विवरण	३०
५.१.२	शैक्षिक गुणस्तर सम्बन्धी विवरण	३१
५.१.३	भर्ना दर, निरन्तरता दर र सिकाई उपलब्धी दर	३२
५.१.४	विद्यार्थी उत्तिर्ण दर.....	३३
५.१.५	सामुदायिक बालक्लव विवरण	३४
५.१.६	घरबारविहिन बालबालिकाको अवस्था.....	३४
५.१.७	विद्यालय शान्ति क्षेत्र र विद्यालय सुधार योजना विवरण.....	३५
५.१.८	आधारभूत विद्यालयमा पहुँचको अवस्था	३६
५.१.९	शैक्षिक संस्था उपलब्ध भौतिक पूर्वाधार तथा सुविधा	३६
५.१.१०	छात्रवृत्ती तथा अन्य लक्षित सुविधा उपलब्धताको अवस्था (छात्रवृत्ती, बाल अनुदान, दिवाखाजा)	३७
५.२	स्वास्थ्य तथा पोषण	३८
५.२.१	स्वास्थ्य संस्था (अस्पताल, प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्र, स्वास्थ्य चौकी र आयुर्वेद केन्द्र) को विवरण	३८
५.२.२	स्वास्थ्य संस्थामा उपलब्ध तथा कार्यरत चिकित्सक, स्वास्थ्यकर्मी र अन्य जनशक्ति विवरण	३९
५.२.३	प्राथमिक स्वास्थ्य सेवामा पुग्न लाग्ने समय.....	३९
५.२.४	उपलब्ध स्वास्थ्य सेवा तथा सुविधाहरू.....	३९
५.२.५	खोप सेवा तथा पोषण सम्बन्धी विवरण	४०
५.२.६	उपचारात्मक सेवा तथा प्रमुख रोग सम्बन्धी विवरण	४०
५.२.७	स्वास्थ्य अवस्था अनुसार जनसंख्या	४१
५.२.८	सुरक्षित मातृत्व सम्बन्धी विवरण	४१

५.२.९	मातृशिशु सुरक्षा र परिवार नियोजनको अवस्था	४२
५.२.१०	मृत्यु हुने कारण सम्बन्धी विवरण	४२
५.२.११	विमा सम्बन्धी विवरण	४३
५.३	खानेपानी तथा सरसफाई	४३
५.३.१	खानेपानीको श्रोतको विवरण	४३
५.३.२	शौचालय प्रयोगको अवस्था	४४
५.३.३	वार्षिक कार्यक्रमबाट लक्षित कार्यक्रम तर्फ भएको विनियोजन तथा खर्चको अवस्था	४४
५.४	युवा तथा खेलकुद र मनोरञ्जन	४४
५.४.१	खेलमैदान, पार्क, पिकनिक स्थल तथा मनोरञ्जनस्थल सम्बन्धी विवरण	४४
५.४.२	व्यावसायिक खेलाडीको विवरण	४५
५.४.३	युवा क्लब सम्बन्धी विवरण	४५
५.४.४	स्थानीय चाडपर्व जात्रा र मेला	४६
५.४.५	धार्मिक तथा ऐतिहासिक स्थलको विवरण	४६
५.५	छाउप्रथाको अभ्यास	४६
५.५.१	छुइ हुदाँ गाठमा बस्ने महिला सम्बन्धी विवरण	४६
५.५.२	छाउ गोठको प्रकार अनुसार घरपरिवार	४७
परिच्छेद ६: वन तथा वातावरणीय स्थिति		४८
६.१	वन क्षेत्रको अवस्था	४८
६.१.१	वन क्षेत्र र प्रकार सम्बन्धी विवरण	४८
६.१.२	जडिबुटीको उत्पादन, संकलन तथा निकासी सम्बन्धी विवरण	४९
६.१	जलश्रोत तथा जलाधर क्षेत्र	५०
६.२	जैविक विविधता र वातावरणीय सेवा	५०
६.२.१	जैविक विविधता सम्बन्धी विवरण	५०
६.३	विपद् जोखिम तथा व्यवस्थापन	५१
६.३.१	प्रकोपबाट भएको क्षतिको विवरण	५१
६.३.२	चरन क्षेत्र	५१
६.४	विपद् जोखिम तथा व्यवस्थापन	५२
६.४.१	जोखिमयुक्त (संवेदनशिल) स्थानमा बसोबास गरेका परिवार विवरण	५२
६.४.२	गत ३ वर्षमा विपद्बाट भएको मानवीय क्षति	५२
६.४.३	विपद्को किसिम अनुसार जोखिमको समय (महिनामा)	५३
६.४.४	भवन मापदण्ड तथा भुकम्प प्रतिरोधी घरको विवरण	५३
परिच्छेद ७: भौतिक विकासको अवस्था		५४
७.१	यातायात पूर्वाधार	५४
७.१.१	सडक संजालको विद्यमान अवस्था	५४
७.१.२	पैदल मार्ग	५४
७.१.३	सवारी सुविधा र रुट	५४
७.१.४	गाउँपालिका क्षेत्र भित्र चल्ने सवारी साधन	५५
७.१.५	भोलुंगे पुल तथा पुलपुलेसा	५५
७.२	विद्युत तथा बैकल्पिक उर्जा	५५
७.२.१	इन्धन उपयोग विवरण (खाना पकाउने इन्धनको आधारमा घरपरिवार)	५६
७.२.२	बत्ति बाल्ने इन्धनको प्रयोगको आधारमा घरपरिवार	५६
७.२.३	जलविद्युत, सौर्य उर्जा, वायु उर्जाबाट विद्युत उत्पादन विवरण	५६
७.३	सञ्चार तथा प्रविधि	५७
७.३.१	आधुनिक सुविधामा पहुँच सम्बन्धी विवरण	५७
७.४	आवास तथा भवन	५७
७.४.१	घरको स्वामित्वको आधारमा घरपरिवार	५७
७.४.२	घरको छाना अनुसार परिवार संख्या	५८
७.४.३	घरको जगको आधारमा परिवार संख्या	५८
७.५	सार्वजनिक तथा सामुदायिक भवन सम्बन्धी विवरण	५९

७.६	सरकारी भवन.....	५९
७.७	शवदाहस्थल सम्बन्धी विवरण	६०
परिच्छेद दः	संस्थागत तथा सुशासनको स्थिति.....	६१
द.१	संगठनात्मक तथा मानव संशाधनको अवस्था.....	६१
द.१.१	गाउँपालिका ,सरकारी कार्यालय तथा निकायहरू	६१
द.१.२	गाउँपालिकाको आय व्यय विवरण.....	६२
द.१.१	गाउँपालिकाको अचल सम्पत्ति	६३
द.१.२	गाउँ कार्यपालिकाको विषयगत शाखा तथा मानव संशाधन.....	६४
द.२	संस्थागत सम्बन्ध र नागरिक संगठन	६५
द.२.१	गाउँसभा पदाधिकारीको विवरण	६५
अनुसूची १:	वस्तुगत विवरण तथ्यांक संकलन फारमहरू	६७
अनुसूची १७:	वस्तुगत विवरण तथ्यांक संकलन फारमहरू.....	६७
अनुसूची १७ (क):	संस्थागत तथ्याङ्क संकलन/सर्वेक्षण फाराम	६७
अनुसूची १७ (ख):	संस्थागत तथ्याङ्क संकलन/सर्वेक्षण फाराम	६९
सन्दर्भ सामाग्री	.....	९६

तालिकाको सूची

तालिका १ : वडागत क्षेत्रफल सम्बन्धी विवरण	५
तालिका २ : भू-उपयोग सम्बन्धी विवरण	६
तालिका ३ : गाउँ विकासका सम्भावनाहरूको विवरण	७
तालिका ४ : जनसंख्या सम्बन्धी वडागत विवरण	८
तालिका ५ : जनघनत्व सम्बन्धी विवरण	९
तालिका ६ : उमेर तथा लिंगको आधारमा जनसंख्या विवरण	९
तालिका ७ : मातृभाषाको आधारमा जनसंख्याको विवरण	१०
तालिका ८ : धर्मको आधारमा जनसंख्याको विवरण	१०
तालिका ९ : जात जातिगत आधारमा परिवार सम्बन्धी विवरण	१०
तालिका १० : लैङ्गिकताको आधारमा घरमुलीको विवरण	११
तालिका ११ : अपागंताको आधारमा जनसंख्या सम्बन्धी विवरण	११
तालिका १२ : बसोबासका आधारमा जनसंख्या सम्बन्धी विवरण	१२
तालिका १३ : घर संख्याको आधारमा घरपरिवार विवरण	१२
तालिका १४ : वैवाहिक स्थिति सम्बन्धी विवरण	१३
तालिका १५ : व्यक्तिगत घटना सम्बन्धी विवरण	१३
तालिका १६ : सामाजिक सुरक्षा सम्बन्धी विवरण	१४
तालिका १७ : मुख्य पेशाका आधारमा जनसंख्या सम्बन्धी विवरण	१५
तालिका १८ : मानव संशाधन सम्बन्धी विवरण	१५
तालिका १९ : व्यवसायिक सीपयुक्त तालिम लिने जनसंख्या	१६
तालिका २० : वार्षिक औषत आमदानी अनुसार घर परिवार सम्बन्धी विवरण	१६
तालिका २१ : वार्षिक औषत खर्च अनुसार घर परिवार सम्बन्धी विवरण	१७
तालिका २२ : आयत तथा निर्यात सम्बन्धी विवरण	१७
तालिका २३ : वैदेशिक रोजगार सम्बन्धी विवरण	१८
तालिका २४ : जग्गाको किसिम	१८
तालिका २५ : सिंचाई सुविधा सम्बन्धी विवरण	१९
तालिका २६ : भु-स्वामित्व सम्बन्धी विवरण	१९
तालिका २७ : बाली उत्पादन र विक्री सम्बन्धी विवरण	२०
तालिका २८ : फलफुल, तरकारी, नगदेवाली र मह उत्पादन सम्बन्धी विवरण	२०
तालिका २९ : मह खेती सम्बन्धी विवरण	२०
तालिका ३० : पशुजन्य उत्पादन सम्बन्धी विवरण	२१
तालिका ३१ : पशुपालनको उद्देश्य सम्बन्धी विवरण	२१
तालिका ३२ : खाद्यान्नमा आत्मनिर्भरताको अवस्था	२२
तालिका ३४ : पशुपक्षी तथा पशुजन्य उत्पादन विक्री गर्ने परिवार र विक्री रकम	२२
तालिका ३५ : खाद्यान्न बालीमा लाग्ने रोग तथा किरा सम्बन्धी विवरण	२३
तालिका ३६ : पशुपन्छीमा लाग्ने रोग तथा किरा सम्बन्धी विवरण	२३
तालिका ३७ : व्यवसायिक कृषि फर्म सम्बन्धी विवरण	२३
तालिका ३८ : पर्यटकीय स्थलहरू सम्बन्धी विवरण	२४
तालिका ४१ : बैंक तथा वित्तिय संस्थामा खाता हुने घरपरिवार सम्बन्धी विवरण	२५
तालिका ४२ : व्यापार तथा व्यवसाय सम्बन्धी विवरण	२५
तालिका ४४ : कृषि बजार सम्बन्धी विवरण	२६
तालिका ४५ : कृषि तथा पशु सम्बन्धी सामुदायिक संस्था सम्बन्धी विवरण	२६
तालिका ४६ : घट्ट, मिल, संकलन तथा प्रसोधन सम्बन्धी विवरण	२७
तालिका ४७ : सार्जजनिक जग्गाको विवरण	२७
तालिका ४८ : उमेर समूह अनुसार साक्षरता विवरण	२८
तालिका ४९ : शैक्षिकस्तर अनुसार जनसंख्या विवरण	२८

तालिका ५० : शैक्षिक संस्था अनुसार साक्षरता विवरण	२९
तालिका ५१ : कार्यरत शिक्षकहरूको विवरण	२९
तालिका ५२ : बालबिकास केन्द्र सम्बन्धी विवरण	३०
तालिका ५३ : सामुदायिक सिकाइ/अध्ययन केन्द्र सम्बन्धी विवरण	३०
तालिका ५४ : विद्यालयमा अध्ययनरत विद्यार्थीको तहगत शैक्षिक योग्यता	३१
तालिका ५५ : शैक्षिक गुणस्तर सम्बन्धी विवरण	३१
तालिका ५६ : बालबालिकाको भर्ना, सिकाई उपलब्धी तथा निरन्तरता दर	३२
तालिका ५७ : बालबालिकाको उत्तिर्ण दर	३३
तालिका ५८ : सामुदायिक बालक्लबहरूको विवरण	३४
तालिका ५९ : घरबारविहिन बालबालिकाको अवस्था	३४
तालिका ६० : विद्यालय शान्ति क्षेत्र तथा सुधार योजना सम्बन्धी विवरण	३५
तालिका ६१ : आधारभूत विद्यालय पहुँचको अवस्था	३६
तालिका ६२ : विद्यालयमा भौतिक पूर्वाधारको अवस्था	३६
तालिका ६३ : विद्यालयमा छात्रवृत्ती तथा अन्य सुविधा सम्बन्धी विवरण	३७
तालिका ६५ : स्वास्थ्य संस्था सम्बन्धी विवरण	३८
तालिका ६६ : स्वास्थ्य संस्था कार्यरत जनशक्ति सम्बन्धी विवरण	३९
तालिका ६७ : प्राथमिक स्वास्थ्य सेवामा पहुँचको अवस्था	३९
तालिका ६८ : स्वास्थ्य संस्थामा उपलब्ध सेवाहरू सम्बन्धी विवरण	४०
तालिका ६९ : स्वास्थ्य संस्थामा खोप तथा पोषण सम्बन्धी विवरण	४०
तालिका ७० : प्रमुख रोगहरू सम्बन्धी विवरण	४०
तालिका ७१ : स्वास्थ्य स्थिति अनुसार जनसंख्या सम्बन्धी विवरण	४१
तालिका ७२ : सुरक्षित मातृत्व सम्बन्धी विवरण	४१
तालिका ७३ : सुरक्षित मातृत्व सम्बन्धी विवरण	४२
तालिका ७४ : मृत्युको कारण सम्बन्धी विवरण	४२
तालिका ७५ : विमा सम्बन्धी विवरण	४३
तालिका ७६ : खानेपानीको स्रोत सम्बन्धी विवरण	४३
तालिका ७७ : शौचालय प्रयोग सम्बन्धी विवरण	४४
तालिका ७८ : खेल मैदान तथा मनोरञ्जन सम्बन्धी विवरण	४४
तालिका ७९ : व्यवसायिक खेलाडी सम्बन्धी विवरण	४५
तालिका ८० : युवा क्लब सम्बन्धी विवरण	४५
तालिका ८१ : धार्मिक तथा ऐतिहासिक स्थल सम्बन्धी विवरण	४६
तालिका ८२ : धार्मिक तथा ऐतिहासिक स्थल सम्बन्धी विवरण	४६
तालिका ८४ : छुइ हुने महिला र गोठमा बस्ने महिला सम्बन्धी विवरण	४७
तालिका ८५ : छाउ गोठको प्रकार अनुसार महिला सम्बन्धी विवरण	४७
तालिका ८६ : वनको क्षेत्रफल तथा प्रकार सम्बन्धी विवरण	४८
तालिका ८७ : जडीबुटी संकलन तथा निकासी सम्बन्धी विवरण	४९
तालिका ८८ : जलस्रोत तथा जलाधार सम्बन्धी विवरण	५०
तालिका ८९ : जैविक विविधता सम्बन्धी विवरण	५०
तालिका ९० : प्रकोपबाट भएको क्षतिको विवरण	५१
तालिका ९२ : पशुपालनका लागि चरन क्षेत्र सम्बन्धी विवरण	५१
तालिका ९३ : संकटासन्न बस्तीमा बसोबास गर्ने परिवार सम्बन्धी विवरण	५२
तालिका ९४ : विपदबाट भएको मानवीय क्षति सम्बन्धी विवरण	५२
तालिका ९५ : विपदको किसिम अनुसार जोखिमको समय सम्बन्धी विवरण	५३
तालिका ९६ : भवन मापदण्ड अनुसार बनेका घरहरूको विवरण	५३
तालिका ९७ : सडक सञ्जाल सम्बन्धी विवरण	५४
तालिका ९८ : पैदल मार्ग सम्बन्धी विवरण	५४
तालिका ९९ : गाउँपालिका क्षेत्रमा चल्ने सवारी साधनको रुट सम्बन्धी विवरण	५५
तालिका १०० : नगर क्षेत्रमा चल्ने सवारी साधन सम्बन्धी विवरण	५५
तालिका १०१ : पुल पुलेसा सम्बन्धी विवरण	५५

तालिका १०२ : इन्धनको प्रयोग सम्बन्धी विवरण	५६
तालिका १०३ : बत्तीको लागि प्रयोग गरिने इन्धन सम्बन्धी विवरण	५६
तालिका १०४ : विद्युत उत्पादन सम्बन्धी विवरण	५७
तालिका १०६ : आधुनिक सुविधामा पहुँचको अवस्था	५७
तालिका १०७ : घरको स्वामित्व अनुसार परिवार संख्या	५८
तालिका १०८ : बसोबास गरेको घरको छानाको विवरण	५८
तालिका १०९ : बसोबास गरेको घरको जग्गाको आधारमा परिवार संख्या	५८
तालिका ११० : सार्वजनिक तथा सामुदायिक भवन सम्बन्धी विवरण	५९
तालिका १११ : सरकारी भवन सम्बन्धी विवरण	५९
तालिका ११२ : शवदाहस्थल तथा समाधिस्थल सम्बन्धी विवरण	६०
तालिका ११३ : गाउँपालिकाको हाल कार्यरत तथा रिक्त दरबन्दी विवरण	६१
तालिका ११४ : सरकारी भवन सम्बन्धी विवरण	६१
तालिका ११५ : गाउँपालिकाको आय सम्बन्धी विवरण	६२
तालिका ११६ : गाउँपालिकाको अचल सम्पत्ति सम्बन्धी विवरण	६३
तालिका ११७ : गाउँपालिकाको विषयगत शाखा तथा मानव संशाधन	६४
तालिका १२१ : गैस तथा अगैसको वार्षिक बजेट सम्बन्धी विवरण	६५
तालिका १२२ : गाउँसभा पदाधिकारीहरूको नामावली	६५

परिच्छेद १: परिचय

नेपालको संविधानले लोकतान्त्रिक गणतन्त्रलाई आत्मसाथ गरी संघ, प्रदेश र स्थानीय तह गरी तीन तहमा विभाजन गरी सबै तह बीचको अन्तरसम्बन्ध सहकारिता, सहअस्तित्व र समन्वयको सिद्धान्तमा आधारित हुने व्यवस्था गरेको छ । स्थानीय तहलाई दिएको जिम्मेवारी अनुसार स्थानीय तहले जनसांख्यिक, भौगोलिक, आर्थिक, सामाजिक, साँस्कृतिक तथा प्राकृतिक सम्पदा र विकासको वर्तमान स्थिति आदि स्पष्ट पार्नकालागि आधारभूत तथ्याङ्क तथा सुचना सहितको विवरण उल्लेख गरिएको वस्तुगत विवरण तयार पार्नुपर्नेछ । यसका लागि संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालयबाट प्रकाशित गाउँ/नगर वस्तुगत विवरण तयारी कार्यविधि २०७४ अनुसारको विधि, औजार तथा प्रकृत्याको अवलम्बन गरिएको छ । यस परिच्छेदमा वस्तुगत विवरणको पृष्ठभूमि उद्देश्यहरू, विवरण तयार पार्नुपर्ने नीतिगत तथा कानूनी आधारहरू, तयारी विधि तथा प्रक्रिया र सीमालाई समावेश गरिएको छ ।

१.१ पृष्ठभूमि

संघ, प्रदेश र स्थानीय तह गरी तीन वटा सरकारमध्ये स्थानीय तहलाई जनताको सबैभन्दा नजिकको सरकारको रूपमा व्यवस्था गरिएको छ । स्थानीय तहको योजना तथा बजेट तर्जुमा दिग्दर्शन २०७४ ले स्थानीय तहलाई आ-आफ्नो क्षेत्रको वार्षिक, आवधिक तथा रणनीतिक र दीर्घकालिन योजनाहरू तयार पार्ने, कार्यान्वयन गर्ने र अनुगमन गर्ने जिम्मेवारी प्रदान गरेको छ । नेपालको संविधान र स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४ ले स्थानीय तहलाई आ-आफ्नो क्षेत्रको वार्षिक, आवधिक तथा रणनीतिक र दीर्घकालिन योजनाहरू तयार पारी कार्यान्वयन गर्ने र सोही योजनाको आधारमा अनुगमन गर्ने जिम्मेवारी प्रदान गरेको छ । यसका साथै स्थानीय सरकारहरूलाई दिएको २२ वटा एकल अधिकार र अन्य साभ्का अधिकारहरूलाई स्थानीयस्तरमा स्थापित गरी सेवा प्रवाहलाई प्रभावकारी ढङ्गबाट अगाडि बढाउन सङ्घीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालयले देशका सबै स्थानीय सरकारहरूलाई गाउँ तथा नगर पार्श्वचित्र तयारीका लागि निर्देशन तथा अनुरोध गरेको छ । यसै विषयलाई आत्मासात गरि हिमा गाउँपालिकाको दीगो विकास गर्न आधाररेखा सहितको वस्तुगत विवरण तयार पार्नुपर्ने हुन्छ । यही आवश्यकतालाई मध्यनजर गर्दै गाउँपालिकाभित्र रहेका भौतिक, प्राकृतिक, धार्मिक, साँस्कृतिक, सामाजिक, मानवीय श्रोत साधनहरूको तथ्याङ्कको विश्लेषण गरिएको यो दस्तावेज तयार पारिएको छ ।

यस वस्तुगत विवरणले स्थानीय तहमा निर्माण गरिने विकासका योजना तथा निर्माण गरिएका योजनाको अनुगमनलाई प्रभावकारी बनाउन गाउँपालिकालाई सहयोग पुर्याउदछ । यसको अलावा यस दस्तावेजले विकास निर्माणमा साभ्केदारी गर्ने अन्य सेवा प्रदायक संस्थालाई समेत महत्वपूर्ण आधाररेखा सूचना प्रदान गर्दछ । तसर्थ वस्तुगत विवरणमा योजना तर्जुमा, नतिजामा आधारित अनुगमन तथा मुल्याङ्कनकालागि आवश्यक आधारभूत तथ्याङ्क संकलन गर्ने र समय सापेक्ष त्यसलाई अद्यावधिक गर्दै उपलब्ध सिमित स्रोत साधनका बावजुद प्राथमिकताका आधारमा विकासको गतिलाई अधि बढाउन मद्दत गर्नेछ ।

स्थानीय तहको निर्वाचन पश्चात स्थानीय सरकारलाई संघिय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालयले गाउँ तथा नगर क्षेत्रको समग्र वस्तुस्थिति भल्किने गरी वस्तुगत विवरण यथासक्य छिटो तयार गर्न पत्राचार गरेको छ । गाउँपालिकाको निर्वाचित पदाधिकारीहरूको नेतृत्व तथा सहभागितामा तयार भएको यो दस्तावेजले स्थानीय तहमा तर्जुमा हुने वार्षिक, आवधिक तथा रणनीतिक योजनाका लागि आधाररेखा सूचना प्रदान गर्नेछ । सूचना प्रविधिमा आधारित यस वस्तुगत विवरणलाई समय सापेक्ष सुचना संकलन, भण्डारण, प्रशोधन र विश्लेषण गरी प्रकाशन र अद्यावधिक गर्दै लगिनेछ ।

१.२ उद्देश्य

यस गाउँपालिकाको आर्थिक, सामाजिक, भौतिक पूर्वाधार, वन तथा वातावरण र संस्थागत विकासका क्षेत्रमा दीर्घकालिन सोच सहित अधि बढाउनु यस प्रतिवेदनको प्रमुख उद्देश्य हो । यसकालागि गाउँपालिका भित्र

रहेका भौतिक, प्राकृतिक, धार्मिक, साँस्कृतिक, सामाजिक, मानवीय श्रोत साधनहरूको आधाररेखा तथ्याङ्कको विश्लेषण गरी दस्तावेज तयार पारिने छ । यसका विशेष उद्देश्यहरू तल उल्लेख गरिएका छन् ।

- गाउँपालिकाको जनसांख्यिक, भू-जैविक, भौतिक तथा पूर्वाधार, मानव संसाधन, सामाजिक, आर्थिक, वन तथा वातावरण र संस्थागत क्षेत्रको विषयगत र वस्तुगत विश्लेषण गरी वस्तुगत विवरण तयार पार्ने
- गाउँपालिकाले तयार पार्ने वार्षिक, एकीकृत, आवधिक/रणनीतिक योजना, गुरुयोजना र विषयगत योजना तर्जुमा र अनुगमन तथा मूल्याङ्कनको लागि विषयगत र खण्डीकृत सूचना विवरण उपलब्ध गराउने ।
- गाउँपालिकाको सेवा प्रवाह, स्थानीय राजस्व सुधार कार्ययोजना तयारीकालागि आवश्यक पर्ने करका दायराको पहिचान गरी करको दररेट निर्धारण तथा समायोजन गर्नका लागि आधाररेखा सूचना उपलब्ध गराउने
- गाउँपालिकाको दीर्घकालीन योजना तथा नीति निर्माण लगायत योजना तथा कार्यक्रम छनौट र वाडफाँडमा सहयोग पुऱ्याउन विषयगत र खण्डीकृत सूचना विवरण उपलब्ध गराउने ।

१.३ कानुनी तथा नीतिगत आधारहरू

गाउँ वस्तुगत विवरण तयार गर्नुपर्ने देहायअनुसारका कानुनी तथा नीतिगत आधारहरू रहेका छन् ।

क. नेपालको संविधान: स्थानीय तहले स्थानीय तथ्याङ्क तथा अभिलेख संकलन सम्बन्धी अधिकारलाई नेपालको संविधानको अनुसूची ८ को क्रम संख्या ६ मा सूचीकृत गरिएको छ ।

ख. स्थानीय सरकार सञ्चानल ऐन, २०७४ : यो ऐनको परिच्छेद ३ को दफा ११ को उपदफा २ (च) मा स्थानीय तथ्याङ्क र अभिलेख संकलन, (ड) मा स्थानीय अभिलेख व्यवस्थापन र (थ) बेरोगारको तथ्याङ्क संकलन सम्बन्धी अधिकार प्रदान गरेको छ । यही अधिकार क्षेत्र अन्तरगत रही गाउँपालिकाले जनसांख्यिक, प्राकृतिक, आर्थिक, सामाजिक, साँस्कृतिक, भौतिक पूर्वाधार, रोजगारीको अवस्था, कूल ग्राहस्थ उत्पादन, प्रतिव्यक्ति आय, मानव विकास सूचकांक, राजश्व तथा आय व्यय समेतको तथ्याङ्क संकलन गरेको छ । यसरी नै दफा १२ को वडा समितिको काम, कर्तव्य अधिकार अन्तर्गत उपदफा २ को (ख) मा तथ्याङ्क अद्यावधिक तथा संरक्षण अन्तर्गत खण्डीकृत तथ्याङ्क र सूचनासहितको वडाको पार्श्वचित्र तयार तथा अद्यावधिक गर्ने व्यवस्था रहेकोले सोहि अनुसार वडाको अवस्था सहित भल्कने गरि पार्श्वचित्र तयार गरिएको छ ।

ग. स्थानीय तहको योजना तथा बजेट तर्जुमा दिग्दर्शन, २०७४: दिग्दर्शनमा “गाउँपालिका वा नगरपालिकाले वार्षिक योजना र बजेट तर्जुमा गर्नु पूर्व स्थानीय तहको भौगोलिक, सामाजिक, आर्थिक तथा पूर्वाधार लगायतका क्षेत्रको यथार्थ स्थिति देखिने गरी वस्तुगत विवरण तयार वा अद्यावधिक गर्नु पर्नेछ । अद्यावधिक वस्तुगत विवरण आफ्नो वेवसाइट मार्फत सार्वजनिक गर्नु पर्नेछ ।” भनि प्रष्ट रुपमा उल्लेख गरिएको छ ।

१.४ तयारीका चरण

नेपाल सरकारले उपलब्ध गराएको गाउँ/नगर वस्तुगत विवरण तयारी कार्यविधि, २०७४ ले उपलब्ध गराएको गाउँ/नगरपालिका वस्तुगत विवरण ढाँचा, विगतका सिकाई, सम्बन्धी विषय विज्ञका सुझाव र गाउँपालिकाका निर्वाचित पदाधिकारी एवं विषयगत शाखा प्रमुखहरू तथा संयोजकहरूको सहमति अनुसार यो वस्तुगत विवरण तयार गरिएको छ । यो वस्तुगत विवरण तयार पार्दा देहाय बमोजिमका चरणहरू तथा प्रक्रियाहरू अवलम्बन गरिएको थियो ।

१.४.१ सहमती निर्माण

यस गाउँपालिकाको वस्तुगत विवरण तयारीका लागि विद्यमान कानुनी तथा नीतिगत व्यवस्था तथा उपलब्ध दिग्दर्शन अनुसार जिल्ला समन्वय समितिसँगको समन्वयमा गाउँपालिका र सामुदायिक विकास कार्यक्रम अन्तरगत विश्व खाद्य कार्यक्रमसँग समन्वय गरी प्राविधिक सहयोग परिचालन गरिएको थियो । विश्व खाद्य कार्यक्रमको

सामुदायिक विकास कार्यक्रमको क्षमता सुदृढीकरण मार्फत स्थानीय तहलाई शासन सुदृढीकरणमा सहयोग पुर्याउने रणनीति तथा कार्यक्रम रहेको छ। गाउँ वस्तुगत विवरण गाउँसभाका पदाधिकारीहरू, कर्मचारीहरू र गाउँ विकासका सरोकारवालासँग राय परामर्श गरी गाउँ कार्यपालिकाको नेतृत्वमा मन्त्रालयबाट प्रकाशित गरिएको ढाँचा अनुसारका तथ्याङ्क संकलनका विधि तथा प्रक्रिया अपनाई तयार गरिएको छ। यस प्रक्रियामा विश्व खाद्य कार्यक्रमबाट प्राविधिक तथा व्यवस्थापकीय सहयोग परिचालन गरिएको थियो।

१.४.२ गाउँ वस्तुगत विवरण तयारीको ढाँचा, सर्वेक्षण औजार तथा कार्यविधि र प्रक्रिया निर्धारण

स्थानीय तहको वस्तुगत विवरण तयारीकालागि संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालयबाट उपलब्ध गराइएको ढाँचा, सर्वेक्षण औजार र कार्यविधिलाई गाउँसभाबाट स्वीकृत गराइएको थियो। यस गाउँपालिकाको वस्तुगत विवरण कार्यविधिमा उल्लेख गरिएको ढाँचा, सर्वेक्षण औजार प्रयोग गरी तथ्यांक संकलन तथा विश्लेषण गरी तयार गर्ने निर्णय गरियो। यसका साथै गाउँ कार्यपालिकाको नेतृत्वमा गाउँपालिकाका सरोकारवालाको सक्रिय सहभागिता र सहयोगमा कार्यविधिका अतिरिक्त गाउँपालिकाको स्थानीय परिवेश, विशिष्टता अनुसार गाउँ वस्तुगत विवरण तयार गरिएको छ।

१.४.३ गाउँपालिकास्तरीय अभिमुखीकरण

गाउँ कार्यपालिकाको आयोजनामा गाउँसभा, कार्यपालिकाका पदाधिकारी, कर्मचारी र स्थानीय सरोकारवाला बीच साझा धारणा, बुझाई र कार्ययोजना तयार गर्ने उद्देश्यले २०७५ वैशाख १० गते एक दिवसीय गाउँपालिकास्तरीय अभिमुखीकरण कार्यशालाको आयोजना गरियो। यस कार्यशालामा गाउँ सभाका पदाधिकारी तथा कर्मचारीलाई गाउँ वस्तुगत विवरणको आवश्यकता, तयारी विधि तथा प्रक्रिया, ढाँचा, तथ्याङ्क संकलन तथा विश्लेषण औजार, विधि तथा प्रक्रियाको बारेमा अभिमुखीकरण सम्पन्न गरिएको थियो। यस क्रममा गाउँपालिका तथा सरोकारवालाको जिम्मेवारी र भूमिका तथा प्रतिवद्धताका बारेमा छलफल गरी वस्तुगत विवरण कार्यतालिका समेत तयार पारिएको थियो।

१.४.४ तथ्याङ्क संकलन

यस वस्तुगत विवरणका लागि प्राथमिक र द्वितीय श्रोतबाट तथ्याङ्क संकलन गरिएको थियो। प्राथमिक तथ्याङ्ककालागि पारिवारिक विवरण संकलन फारम, अवलोकन, जानिफकारसंगको अन्तर्वार्ता जस्ता औजारहरूको प्रयोग गरिएको थियो। द्वितीय स्रोतको तथ्याङ्क संकलनका लागि संस्थागत सर्वेक्षण फारम प्रयोग गरिएको थियो। तथ्याङ्क संकलनका लागि प्रयोग गरिएका पारिवारिक विवरण सर्वेक्षण फारम अनुसूची १ मा र संस्थागत विवरण संकलन फारम अनुसूची २ प्रस्तुत गरिएको छ। संस्थागत तथ्याङ्कको प्रमुख स्रोतहरूमा गाउँ कार्यपालिका कार्यालय, संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालयको वेबसाइट, जिल्लास्थित विषयगत तथा डिभिजन कार्यालय, केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग अन्तर्गतका कार्यालयहरू, शैक्षिक संस्था, स्वास्थ्य संस्था, गैसस र समुदायमा आधारित संस्था, बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूबाट प्रकाशित अभिलेख तथा प्रतिवेदन र अनुसन्धानमूलक दस्तावेजहरू प्रमुख रूपमा रहेका छन्। निर्वाचित जनप्रतिनिधिसंगको समन्वय, सुपरिवेक्षण तथा निगरानीमा, कर्मचारी, स्थानीय सहजकर्ता तथा सामाजिक परिचालकहरूलाई तथ्याङ्क संकलन गर्ने विधि तथा औजार सम्बन्धी अभिमुखीकरण गराई तथ्याङ्क संकलन गरिएको थियो।

१.४.५ तथ्याङ्क प्रशोधन तथा विश्लेषण र श्रोत नक्शा तयारी

विभिन्न औजार प्रयोग गरी संकलन गरिएको प्राथमिक तथा द्वितीय तथ्याङ्कलाई कम्प्युटरमा प्रविष्ट गरेर तथ्याङ्कशास्त्रीय विधिद्वारा विश्लेषण गरियो। यसरी विश्लेषण गरिएको सूचना तथा विवरणलाई सकेसम्म विषयगत, वडागत, लैंगिक र जातिगत रूपमा खण्डीकृत गरी तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ। यसको अलावा जिल्लास्थित विभिन्न कार्यालयबाट प्रकाशित हुने प्रतिवेदन वा अभिलेखबाट जिल्लागत रूपमा मात्र प्राप्त भएका तथ्याङ्कलाई गाउँपालिकाको प्रतिनिधित्व गर्न मिले सम्म सोही अनुसार हुने गरी उल्लेख गरिएको छ। प्राप्त सूचनाहरूलाई

विश्लेषण गरी भौगोलिक, भौतिक तथा पूर्वाधार, प्राकृतिक तथा साँस्कृतिक विवरणको आधारमा भौगोलिक सूचना प्रणालीमा आधारित रहेर स्रोत नक्शा समेत तयार गरिएको छ ।

१.४.६ वस्तुगत विवरणको मस्यौदा तयारी

नेपाल सरकारबाट उपलब्ध गाउँ वस्तुगत विवरणको ढाँचा, गाउँ कार्यपालिका र सरोकारवालासँगको छलफलबाट प्राप्त तथ्याङ्कलाई विश्लेषण गरी गाउँ वस्तुगत विवरणको मस्यौदा प्रतिवेदन तयार गरियो । यस मस्यौदा प्रतिवेदनमा संभव भएसम्मका प्राप्त सूचनालाई स्रोत नक्शाको रूपमा जिआईइस नक्शामा समेत प्रस्तुत गरिएको छ ।

१.४.७ वस्तुगत विवरण सुझाव संकलन

स्थानीय तहको वस्तुगत विवरण कार्यविधि २०७४ मा उल्लिखित ढाँचा बमोजिम तयार पारिएको यस वस्तुगत विवरणको मस्यौदा प्रतिवेदन माथि छलफल गर्दा प्राप्त भएका सुझावलाई प्रतिवेदनमा समावेश गरी प्रमाणीकरण गर्नका लागि गाउँपालिकास्तरीय प्रमाणीकरण कार्यशाला गोष्ठी आयोजना गरिएको थियो । उक्त कार्यशालामा मस्यौदा प्रतिवेदनलाई प्रस्तुत गरी सुझाव एवं पृष्ठपोषण संकलन गरियो । कार्यशालाबाट प्राप्त सुझाव तथा पृष्ठपोषणलाई समावेश गरी वस्तुगत विवरणलाई औपचारिक रूपमा अनुमोदन गरियो ।

१.४.८ गाउँ वस्तुगत विवरण अन्तिम प्रतिवेदन तयारी

गाउँ वस्तुगत विवरण प्रमाणीकरण कार्यशाला तथा जिसस, विषयगत शाखा, वडा समिति र सहयोगी निकायबाट प्राप्त राय तथा सुझावलाई समावेश गरी गाउँ वस्तुगत विवरणको अन्तिम प्रतिवेदन तयार गरियो ।

१.५ सीमा

गाउँ वस्तुगत विवरणलाई नेपाल सरकारद्वारा जारी गरिएको स्थानीय तहको वस्तुगत विवरण कार्यविधि २०७४ को ढाँचा अनुसार तयार गरिएको छ । स्थानीय शासन संचालनको पहिलो अभ्यास भएको हुँदा कानूनी, नीतिगत तथा तथ्याङ्क व्यवस्थापन सम्बन्धी व्यवहारिक कठिनाईहरू आइपुग्यो । साविकका गाविस तहसम्म प्राप्त हुन नसकेका तथ्याङ्कलाई जिल्लास्तरीय द्वितीय तथ्याङ्क तथा छलफलका आधारमा सामान्यीकरण गरिएको छ । यस वस्तुगत विवरणमा भएका तथ्याङ्कलाई संभव भएसम्म वडागत र सामाजिक रूपमा खण्डीकृत र विषयगत रूपमा एकीकृत गर्ने प्रयास गरिएको छ । नवगठित गाउँपालिकामा सीमित कानुनी तथा नीतिगत व्यवस्था, स्रोतसाधनको अप्रयाप्तताको बावजुद यो वस्तुगत विवरण तयार पारिएको छ । यसलाई आगामी दिनमा आवश्यकता अनुसार परिमार्जन गर्दै लगिनेछ ।

परिच्छेद २: गाउँपालिकाको विद्यमान अवस्था

यस परिच्छेदमा भौगोलिक तथा प्रशासनिक अवस्थिति, ऐतिहासिक चिनारी, प्राकृतिक तथा साँस्कृतिक उत्कृष्टता र विकास संभावनाहरू समावेश गरिएका छन्। कर्णाली प्रदेश अन्तरगत जुम्ला जिल्लामा पर्ने यो गाउँपालिकाले उच्च पहाडी तथा हिमाली विशेषता बोकेको छ। यो गाउँपालिका साविकका बड्की, कालिकाखेत, महावैपाथरखोला गाविसहरू मिलेर बनेको छ। यस परिच्छेदमा यस क्षेत्रको भौगोलिक अवस्थिति, ऐतिहासिक चिनारी तथा नामाकरण, राजनीतिक अवस्थिति, प्राकृतिक तथा साँस्कृतिक उत्कृष्टता, विकास संभावनाहरूलाई देहाय बमोजिमका शिर्षकहरूमा व्याख्या गरिएको छ।

२.१ भौगोलिक अवस्थिति

हिमा गाउँपालिका भौगोलिक अवस्थितिका हिसाबले २९ डिग्री १२ मिनेट १० सेकेन्ड देखि २९ डिग्री २० मिनेट २० सेकेन्ड उत्तरी अक्षांश र ८१ डिग्री ५५ मिनेट ५० सेकेन्ड देखि ८२ डिग्री ०२ मिनेट २५ सेकेन्ड पूर्वी देशान्तरमा फैलिएको छ। यस गाउँपालिकाको पूर्वमा तिला गाउँपालिका, पश्चिममा कालीकोट जिल्ला, उत्तरमा सिंजा गाउँपालिका र दक्षिणमा कालीकोट जिल्ला पर्दछ। यो गाउँपालिकाको क्षेत्रफल १३२.३२ वर्ग कि.मी. रहेको छ। गाउँपालिकाको पुनर्संरचना अनुसार वडागत क्षेत्रफल सम्बन्धी विवरण देहायको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका १: वडागत क्षेत्रफल सम्बन्धी विवरण

वडा नं.	समावेश साविक गाविस	क्षेत्रफल (वर्ग किमिमा)	प्रतिशत
१	बड्की १,२,९	३८.३३	२८.९७
२	बड्की ६-८	१२.८४	९.७०४
३	बड्की ३-५	२०.३४	१५.३७
४	कालिकाखेत १-४	८.१२	६.१३७
५	कालिकाखेत ५-९	२३.५९	१७.८३
६	महावैपाथरखोला १-५	१७.५९	१३.२९
७	महावैपाथरखोला ६-९	११.५१	८.६९९
जम्मा		१३२.३२	१००

स्रोत: संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालय, २०७४

२.२ ऐतिहासिक चिनारी तथा नामाकरण

राज्य पुनर्संरचना गर्दा साविकका बड्की, कालिकाखेत, महावैपाथरखोला गाविसलाई मिसाएर वि.सं.२०७३ मा हिमा गाउँपालिकाको गठन गरिएको हो। खस सभ्यता र नेपाली भाषाको उद्भव भूमि सिंजा क्षेत्रमा अवस्थित यस क्षेत्रको साँस्कृतिक तथा ऐतिहासिक रूपले महत्वपूर्ण ऐतिहासिक र पुरातात्विक क्षेत्र हो। सिंजा क्षेत्र भएर बहने हिमा नदि यही गाउँपालिकाका खेती योग्य भुभागलाई सिंचित गर्दै बगेको छ। यही नदिको नामबाट यस गाउँपालिकाको नामाकरण गरिएको छ।

२.३ राजनीतिक अवस्थिति

हिमा गाउँपालिका कर्णाली प्रदेश अन्तरगत जुम्ला जिल्लामा अवस्थित रहेको छ। साविकका ३ गाविसहरू (बड्की, कालिकाखेत र महावैपाथरखोला) समावेश गरी बनाइएको यस गाउँपालिकालाई ७ वटा वडाहरूमा विभाजन गरिएको छ। जुम्ला जिल्लामा विद्यमान १ नगरपालिका र ७ गाउँपालिका गरि ८ स्थानीय तह मध्ये हिमा गाउँपालिका पनि एक हो। गाउँपालिकाको केन्द्र साविक कालिकाखेत गाविसको कार्यालय रहेको स्थानमा रहेको छ। कर्णाली अञ्चलको सदरमुकाम समेत रहेको यस जिल्लामा प्रतिनिधि सभा सदस्यका लागि एक वटा निर्वाचन क्षेत्र रहेको छ। दुइवटा प्रदेश सभा निर्वाचन क्षेत्र मध्ये यो गाउँपालिका प्रदेश ख अन्तर्गत पर्दछ।

२.४ धरातलीय अवस्था

यस गाउँपालिकाको धरातलसम्म फाँटहरू देखि अग्ला हिउँ पर्ने डाँडाहरूले बनेको छ। यस गाउँपालिकाको कुल क्षेत्रफल १३२.३२ वर्ग कि.मी. मध्ये २६.९ प्रतिशत क्षेत्रमा खेती गरिएको छ। वनक्षेत्रले ओगटेको क्षेत्र सबैभन्दा बढी ५२.३२ प्रतिशत र घाँसे मैदानले ओगटेको क्षेत्र १८.१७ प्रतिशत रहेको छ। नदि तथा खोलाको दाँया र बाँया सिंचाई सुविधा उपलब्ध गराई अन्न बालीको उत्पादन गर्ने गरिएको छ, भने अग्ला तथा भिरालो जमिनलाई चरनको रूपमा प्रयोग गरिएको छ। यस क्षेत्रका प्रमुख नदिहरूमा ओदी गाड, भित्र खोला, जडी, दीमा, घट्टेखोला, धारा खोला, राँगे खोला, हिमा नदि, गारे खोला, पलाम खोला, छडी खोला, क्युका खोला, हुक्का खोला, सिम्तली खोला, भट्टेकिरा खोला, गुइयाखोला पर्दछन्।

२.५ प्राकृतिक सम्पदा

गाउँपालिकालाई मुलप्रवाह क्षेत्र बनाएर अविरल बगिरहने हिमा नदि लगायतका सहायक नदि तथा खोलाहरू यहाँको मुख्य प्राकृतिक सम्पदाहरू हुन्। सिंचाइको मुख्य श्रोतको रूपमा रहेको हिमा नदि लगायत अन्य खोलाबाट यस क्षेत्रको तल्लो वेसी क्षेत्रको जमिनमा सिंचाइ सेवा उपलब्ध रहेको छ। जैविक विविधताका हिसावले उच्च पर्वतीय चिसो हावापानीमा पाइने जीव तथा वनस्पतिहरूमा गन्नाइनो चिराइतो, तितो पाँच औले, सतुवा विदा, सेतो चिनी, कटुको, बसो, सुगन्दवाल, पाखनवेद, पोकचाल्नु, तितो, विर्विसी, भालु बाघ, स्याल, बदेल, रतुवा, रेडपाण्डा, डाँफे, च्याखुरा, कालिज, परेवा भंगेरा, फडरास, ढुकुर, लाटोकोसेरो, चिल, बाँज, मुख्य रूपमा रहेका छन्। यस गाउँपालिकाको पहाडको माथिल्लो भागका अधिकांस स्थानमा वन तथा खर्कहरू रहेका छन्। बालुवा लगायतका खनिजहरू यस क्षेत्रमा पाइन्छ। गाउँपालिकाको जमिनमा खेती गरिएको जमीन, जंगल, चरण क्षेत्र, बगर भाडी तथा पानीले ढाकेको क्षेत्र सम्बन्धी विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ।

तालिका २: भू-उपयोग सम्बन्धी विवरण

क्र.स.	भू-उपयोग	क्षेत्रफल (व.कि.मी.)	क्षेत्रफल प्रतिशत
१	बाँझो जमिन	०.३	०.२२७
२	खेती योग्य भूमी	३५.६	२६.९
३	वन	६९.२३	५२.३२
४	घाँसे मैदान	२४.०४	१८.१७
५	बलौटे जमिन	०.४९	०.३७
६	भाडी	२.३३	१.७६९
७	जल क्षेत्र	०.३३	०.२४९
कुल क्षेत्रफल		१३२.३२	१००

Source: Land Reform and Mapping Project, 1996

२.६ साँस्कृतिक उत्कृष्टता

नेपाली भाषाको उद्गम स्थलको रूपमा चिनिने यस गाउँपालिका क्षेत्रमा साँस्कृतिमा विविधता पाइन्छ। यस गाउँपालिकामा ब्राह्मण, क्षेत्री, ठकुरी, सन्यासी तथा कामी, दमाई, सार्की लगायत अन्य जातजातिका मानिसहरूको मिश्रित बसोबास रहेको पाइन्छ। यस गाउँपालिकाको कामकाजको बोलिने भाषा नेपाली नै हो। यसबाहेक यस क्षेत्रमा जुम्ली भाषा पनि बोलीचालीमा रहेको पाइन्छ। हिन्दु धर्मालम्बीहरूको बाहुल्यता रहेको यो क्षेत्रमा मनाइने चाडपर्वहरूमा कृष्णाष्टमी, तिज, जनैपूर्णिमा, दशैं, तिहार, माघे सक्रान्ती, चैते दशैं, साउने सक्रान्ति, आदि रहेका छन्। प्राय एकै किसिमको धर्मालम्बीहरूको बसोबास रहेको यस गाउँपालिकामा धार्मिक तथा भाषीक रूपले पनि समानता पाइन्छ। भेषभुषाका रूपमा पुरुषहरूले मुख्य रूपमा दौरा, सुरवाल, टोपी तथा कोट र महिलाले गुन्यु चोली र पटुकी लगाउने गर्दछन्।

२.७ विकासका संभावनाहरू

यस गाउँपालिकामा क्षेत्रभित्र अवस्थित प्राकृतिक स्रोत तथा साधन, आर्थिक तथा सामाजिक क्षेत्रा भौतिक पूर्वाधार तथा सुशासनका अभ्यास तथा उपलब्ध मानवीय पूँजीको अवस्थालाई विश्लेषण गरी विभिन्न विषय क्षेत्रका विकासका संभावनाहरूलाई देहाय बमोजिमको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका ३: गाउँ विकासका संभावनाहरूको विवरण

क्र.सं.	विषय क्षेत्र/उपक्षेत्र	संभावनाहरू
१	प्राकृतिक स्रोत तथा साधन	<ul style="list-style-type: none"> ओदी गाड, भित्र खोला, जडी, दीमा, घट्टेखोला, धारा खोला, राँगे खोला, हिमा नदि, गारे खोला, पलाम खोला, छडी खोला, क्युका खोला, हुक्का खोला, सिम्ली खोला, भट्टेकिरा खोला, गुइयाखोला उच्च पहाडी तथा हिमाली हावापानी र जैविक विविधता पशुपालनकालागि उच्च पहाडी तथा हिमाली पाटन तथा चरण क्षेत्र कृषिकालागि नदि तटिय समथर उर्वर जमिन
२	आर्थिक	<ul style="list-style-type: none"> मासी धान,मकै, सिमि, फापर, आलु, जौ, चिनु, कागुनु, भट्टमास, मुसुरो, तोरी, कोदो जस्ता बालीहरूको उत्पादन विभिन्न जातका व्यवसायिक स्याउ खेतीको लागि उपयुक्त हावापानी पशुपालनको अभ्यास तथा मौरीपालनको अभ्यास विविध थरीका जडीबुटी लगायत वन पैदावारको उपयोग
३	सामाजिक	<ul style="list-style-type: none"> उमावि सम्मको शैक्षिक संस्थासम्मको पहुँच कर्णाली स्वास्थ्य प्रतिष्ठान लगायत प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्र तथा स्वास्थ्य चौकी तथा क्लिनिकको सहज सडक पहुँच खुल्ला दिशामुक्त क्षेत्र घोषणा भई पूर्ण सरसफाईका अभ्यास तर्फ उन्मुख रहेको सुरक्षित खानेपानी सुविधा विस्तार
४	भौतिक पूर्वाधार	<ul style="list-style-type: none"> सदरमुकामसंग राजमार्गले जाडिएको आवश्यकता अनुसारका पुल तथा साँघुको निर्माण राजमार्गबाट बाटो विस्तारको पहल
५	सुशासन तथा संस्थागत	<ul style="list-style-type: none"> गाउँ कार्यपालिका, विषयगत शाखा, समितिको गठन र सञ्चालन गैसको विकास कार्यमा संलग्नता गाउँपालिकाकालागि आवश्यक पर्ने कानुनको निर्माण गर्ने तयारी

२.८ मानव विकास सूचकांक तथा गरिबीको अवस्था

सन २०१४ मा नेपाल मानव विकास प्रतिवेदन तथा गरिबीको लघु क्षेत्र अनुमान २०६८ अनुसार जुम्ला जिल्लाको मानव विकास सूचकाङ्क र गरीबी दर गाउँपालिकाको लागि पनि मानिएको छ । नेपाल मानव विकास प्रतिवेदन, २०१४ अनुसार जुम्ला जिल्ला मानव विकास सूचकांकको मान ०.४०९ रहेको छ । यस प्रतिवेदन अनुसार जुम्ला जिल्ला ७५ जिल्लाहरू मध्ये ६१ औँ स्थानमा पर्दछ । यस जिल्लाको औषत आयु ६३.१४ वर्ष तथा प्रतिव्यक्ति आम्दानी १००७ अमेरिकी डलर रहेको छ । राष्ट्रिय योजना आयोगको गरिबीको लघु क्षेत्र अनुमान २०६८ अनुसार यो जिल्ला ४९.० प्रतिशत गरिव रहेको देखिन्छ । जिल्लाको तथ्याङ्कलाई नै गाउँपालिकाको लागि पनि सामान्यीकरण गरिएको छ ।

परिच्छेद ३: जनसंख्याको अवस्था

यस परिच्छेदमा वस्ती, घरधुरीको विवरण, जनसंख्या बनौट, संरचना तथा वितरण जस्ता विषयहरू समाविष्ट रहेका छन् ।

३.१ वस्ती र प्रमुख बजारसम्बन्धी विवरण

यस गाउँपालिकामा रहेका प्रमुख वस्तीहरूमा आचार्य लिही, देवार गाउँ, बड्की, ओदी, कोइरेली, रिखिदेउ सेरेगाउँ, माछाखांडा, मोफ्ला, चेमा, जोगीवाडा, सिम्तली, जार्मि, तलिकुडु, खेतु, चिउडी, बुध बाजागाड, डाँडावाडा, दलितवाडा, खलुङ्गा, माभघर र जर्नाली, कुडु, धाचुगाउँ, मर्चि, खलडुङ्गा रहेका छन् । प्रमुख बजारहरूमा देवार गाउँ, कोइरेली, मोफ्ला, चेमा, जोगीवाडा, जुगार बजार, कैलास बजार, बाजागाड, कोटगाउँ, डाँडावाडा, दलितवाडा, खलुङ्गा, माभघर र जर्नाली, जुगाड बजार, बाग बजारहरू रहेका छन् ।

३.२ जनसंख्या वितरणको अवस्था

घरपरिवार सर्वेक्षण २०७५ अनुसार यस गाउँपालिकाको कूल जनसंख्या १२२५५ रहेको छ भने राष्ट्रिय जनगणना २०६८ अनुसार १०५५३ रहेको थियो । घरपरिवार सर्वेक्षण २०७५ अनुसार वडा नं १ मा सबैभन्दा बढी जनसंख्या रहेको छ भने वडा नं २ मा सबैभन्दा कम जनसंख्या रहेको छ । जस अनुसार हालको औषत घरपरिवारको आकार ३.४ र लैगिक अनुपात १०८.४९ छ । २०६८ देखि २०७५ सम्मको ७ वर्षको अवधिमा जनसंख्या वृद्धिदर २.१ प्रतिशत छ । यस सम्बन्धी विस्तृत विवरण वडागत रुपमा देहायको तालिकामा दिइएको छ ।

तालिका ४: जनसंख्या सम्बन्धी वडागत विवरण

वडा नं	जनगणना २०६८ अनुसार					घरपरिवार सर्वेक्षण २०७५ अनुसार					वृद्धि दर		
	घर परिवार	जनसंख्या			परिवारको आकार	लैगिक अनुपात	घर परिवार	जनसंख्या				परिवारको आकार	लैगिक अनुपात
		जम्मा	पुरुष	महिला				जम्मा	पुरुष	महिला			
१	१५४	१,६९१	८४५	८४६	११	९९.८८	३३०	२११२	१०५५	१०५७	३.२	९९.८१	३.२
२	१२५	१,१९०	५८८	६०२	१०	९७.६७	१८५	१३०७	७०९	५९८	३.८	११८.५६	१.३
३	१५७	१,८५९	८९९	९६०	१२	९३.६५	३३५	२०१७	१०६५	९५२	३.२	१११.८७	१.२
४	२०३	१,२९३	६३४	६५९	६	९६.२१	२३२	१४२३	७१९	७०४	३.१	१०२.१३	१.४
५	२३३	१,५२२	७६३	७५९	७	१००.५३	२५४	१८२८	९६७	८६१	३.८	११२.३१	२.६
६	२२९	१,३३७	६६४	६७३	६	९८.६६	२४८	१५९९	८१३	७८६	३.३	१०३.४४	२.६
७	२७१	१,६६१	८३०	८३१	६	९९.८८	३०९	१९६९	१०४९	९२०	३.४	११४.०२	२.४
जम्मा	१,३७२	१०,५५३	५,२२३	५,३३०	८	९७.९९	१८९३	१२२५५	६३७७	५८७८	३.४	१०८.४९	२.१

स्रोत: केन्द्रिय तथ्याङ्क विभाग तथा घरपरिवार सर्वेक्षण २०७५

३.३ जनसंख्या वितरणको अवस्था

यस गाउँपालिकाको जम्मा क्षेत्रफल १३२.३ व.किमी र जनसंख्या १२२५५ छ । वडागत रुपमा विश्लेषण गर्दा सबैभन्दा कम जनघनत्व वडा नं. १ मा रहेको छ भने सबैभन्दा बढी घनत्व वडा नं ४ मा रहेको देखिन्छ । गाउँपालिकाको जनघनत्व ९२.६३ जना प्रति व.किमी छ । जनघनत्व सम्बन्धी विवरण वडागत रुपमा देहायको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका ५: जनघनत्व सम्बन्धी विवरण

वडा नं.	जनसंख्या विवरण		क्षेत्रफल विवरण		जनघनत्व (प्रति बकिमी)
	जनसंख्या	प्रतिशत	क्षेत्रफल (बकिमी)	प्रतिशत	
१	२११२	१७.२३	३८.३३	२८.९७	५५.१०
२	१३०७	१०.६७	१२.८४	९.७	१०१.७९
३	२०१७	१६.४६	२०.३४	१५.३७	९९.१६
४	१४२३	११.६१	८.१२	६.१४	१७५.२५
५	१८२८	१४.९२	२३.५९	१७.८३	७७.४९
६	१५९९	१३.०५	१७.५९	१३.२९	९०.९०
७	१९६९	१६.०७	११.५१	८.७	१७१.०७
जम्मा	१२२५५	१००.००	१३२.३	१००	९२.६३

स्रोत: संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालय, २०७५ तथा घरपरिवार सर्वेक्षण २०७५

३.४ उमेर तथा लिंगको आधारमा जनसंख्याको विवरण

यस गाउँपालिकाको जनसंख्यालाई उमेरका आधारमा विश्लेषण गर्दा ५ वर्ष भन्दा मुनिको जनसंख्या १६०४ र ७० वर्षमाथिको जनसंख्या २४० जना रहेको छ। १८ वर्ष भन्दा माथि ६० वर्षसम्मको सक्रिय जनसंख्या ५५८५ जना छन्। आश्रित जनसंख्या ६६७० जना छन्। सक्रिय र आश्रित जनसंख्याको अनुपात १ : १.१९ रहेको छ। विभिन्न उमेर समुहको जनसंख्यालाई लैगिकताका आधारमा वडागत रुपमा देहायको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका ६ : उमेर तथा लिंगको आधारमा जनसंख्या विवरण

वडा नम्बर	उमेर अनुसारको जनसंख्या															
	१-५ वर्ष		६-१४ वर्ष		१५-१८ वर्ष		१९-२४ वर्ष		२५-४९ वर्ष		४९-५९ वर्ष		६०-६९ वर्ष		७० वर्ष भन्दा बढी	
	पु	म	पु	म	पु	म	पु	म	पु	म	पु	म	पु	म	पु	म
१	१२९	१३१	२३९	२१७	९४	१०४	३०४	२८४	१४६	१७९	७५	७२	४३	४२	२५	२८
२	१०८	७८	१९८	१६३	६३	६३	१९३	१५१	५८	७५	४३	३२	३२	२८	१४	८
३	११८	१०१	२४१	२२३	११८	१०१	३१०	२६१	१३५	१५१	७०	५४	४३	३२	३०	२९
४	१००	८४	१७५	१४७	६२	८८	२०४	२०३	७८	९२	३५	३३	५४	४७	११	१०
५	१३९	१२३	२६०	२३२	१०६	७७	२४४	२४५	११८	११६	४२	३१	४१	२६	१७	११
६	११०	१२१	२१९	१८६	७१	८७	२२२	२०१	९४	१०८	४८	४५	३८	३०	१२	७
७	१४५	११७	२८६	२५४	११४	९६	२५५	२५४	११९	९१	६२	५२	५२	३४	१६	२२
जम्मा	८४९	७५५	१६१८	१४२२	६२७	६१६	१७३२	१५९९	७४८	८१२	३७५	३१९	३०३	२३९	१२५	११५

स्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण २०७५

३.५ मातृभाषाको आधारमा जनसंख्याको विवरण

यस गाउँपालिकाको घरपरिवार सर्वेक्षण २०७५ अनुसार यस गाउँपालिकाका बासिन्दाहरू प्रायजसो नेपाली भाषा बोल्ने गर्दछन्। प्रतिशतका हिसाबले भन्दा ९९.८२ प्रतिशतले नेपाली भाषा बोल्दछन्। यस सम्बन्धी विवरण वडागत रुपमा देहायको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका ७ : मातृभाषाको आधारमा जनसंख्याको विवरण

वडा नं.	मातृभाषा अनुसार जनसंख्या			जम्मा
	नेपाली	अन्य		
१	२१०९	३		२११२
२	१३०५	२		१३०७
३	२०१६	१		२०१७
४	१४१७	६		१४२३
५	१८२७	१		१८२८
६	१५९७	२		१५९९
७	१९६२	७		१९६९
जम्मा	१२२३३	२२		१२२५५
प्रतिशत	९९.८२	०.१८		१००

स्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण २०७५

३.६ धर्म अनुसार जनसंख्याको विवरण

यस गाउँपालिकाको जनसंख्यालाई धार्मिक हिसाबले विश्लेषण गर्दा हिन्दु धर्म मान्नेहरूको संख्या सबैभन्दा बढी ९९.६४ प्रतिशत रहेको छ। त्यसपछिको जनसंख्या बौद्ध धर्मात्मिकीको रहेको छ। यस सम्बन्धी थप विवरण देहायको तालिकामा वडागत रूपमा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका ८ : धर्मको आधारमा जनसंख्याको विवरण

वडा नं.	धर्म अनुसार जनसंख्या (घरपरिवार सर्वेक्षण २०७५ अनुसार)			जम्मा
	हिन्दु	बौद्ध	अन्य	
१	२१०५	४	३	२११२
२	१३०५	२	०	१३०७
३	२०११	०	६	२०१७
४	१४१६	२	५	१४२३
५	१८२५	०	३	१८२८
६	१५९०	०	९	१५९९
७	१९५९	३	७	१९६९
जम्मा	१२२११	११	३३	१२२५५
प्रतिशत	९९.६४	०.०९	०.२७	१००.००

स्रोत: केन्द्रिय तथ्याङ्क विभाग तथा घरपरिवार सर्वेक्षण २०७५

३.७ जात जातिगत आधारमा घरपरिवार संख्या

यस गाउँपालिकाको घरपरिवार सर्वेक्षण २०७५ अनुसार घरधुरीलाई जातजातिगत आधारमा हेर्दा ८२.९९ घरपरिवार पहाडी बाहुमण/क्षेत्रीको रहेको छ। दोस्रोमा पहाडी दलितहरू पर्दछन्। घरपरिवारको जातिगत विवरणलाई संख्या तथा प्रतिशतमा वडागत रूपमा देहायको तालिकामा दिइएको छ।

तालिका ९ : जात जातिगत आधारमा परिवार सम्बन्धी विवरण

वडा नम्बर	जातजाति अनुसार परिवार संख्या			जम्मा
	पहाडी बाहुमण / क्षेत्री	पहाडी दलित	पहाडी अन्य	
१	२५७	६८	५	३३०
२	१८५	०	०	१८५

वडा नम्बर	जातजाति अनुसार परिवार सख्या			जम्मा
	पहाडी बाहुमण / क्षेत्री	पहाडी दलित	पहाडी अन्य	
३	२५६	७६	३	३३५
४	१९५	२७	१०	२३२
५	२२६	२६	२	२५४
६	१९८	५०	०	२४८
७	२५४	५३	२	३०९
जम्मा	१५७१	३००	२२	१८९३
प्रतिशत	८२.९९	१५.८५	१.१६	१००

स्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७५

३.८ घरमुलीको विवरण

यस गाउँपालिकाको जनसंख्यालाई लैंगिकताका आधारमा घरमुलीको स्थिति विश्लेषण गर्दा जम्मा १८९३ घरपरिवार मध्ये पुरुष घरमुली हुने घरपरिवार संख्या १६६३ र महिला घरमुली हुने परिवार २३० रहेको छ। लैंगिकताका आधारमा घरमुलीको विवरण प्रतिशत तथा संख्यामा वडागत रूपमा देहायको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका १० : लैंगिकताको आधारमा घरमुलीको विवरण

वडा नम्बर	घरधुरी			जम्मा
	पुरुष घरमुली	महिला घरमुली		
१	२८७	४३		३३०
२	१६७	१८		१८५
३	२९०	४५		३३५
४	२००	३२		२३२
५	२३०	२४		२५४
६	२२९	१९		२४८
७	२६०	४९		३०९
जम्मा	१६६३	२३०		१८९३
प्रतिशत	८७.८५	१२.१५		१००.००

स्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण २०७५

३.९ अपांगताको आधारमा जनसंख्या

यस गाउँपालिका क्षेत्रभित्र रहेका विभिन्न खालका अपांगता भएका व्यक्तिहरूमध्ये ३४ जना शारिरिक अपांगता भएकाहरू छन्। अपांगता सम्बन्धी थप विवरण वडागत रूपमा देहाय बमोजिमको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका ११ : अपांगताको आधारमा जनसंख्या सम्बन्धी विवरण

वडा नं.	अपांगताको किसिम अनुसार जनसंख्या विवरण					
	अपाङ्गता नभएको	शरिरिक अपाङ्गता भएको	दृष्टिविहिन (आँखा नदेख्ने)	सुन्न नसक्ने (बहिरा)	बोली अकमकिने (भकभके)	जम्मा
१	२१०५	७	०	०	०	२११२
२	१३०६	१	०	०	०	१३०७
३	२०१६	१	०	०	०	२०१७
४	१४१६	२	२	२	१	१४२३
५	१८२४	३	०	०	१	१८२८
६	१५९४	५	०	०	०	१५९९

वडा नं.	अपांगताको किसिम अनुसार जनसंख्या विवरण					
	अपाङ्गता नभएको	शारीरिक अपाङ्गता भएको	दृष्टिविहिन (आँखा नदेख्ने)	सुन्न नसक्ने (बहिरा)	बोली अकमकिने (भकभके)	जम्मा
७	१९५२	१५	१	१	०	१९६९
जम्मा	१२२१३	३४	३	३	२	१२२५५
प्रतिशत	९९.६६	०.२८	०.०२	०.०२	०.०२	१००.००

स्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण २०७५

३.१० बसोबासको अवस्था सम्बन्धी विवरण

यस गाउँपालिका क्षेत्र रहेका जनसंख्यालाई बसोबासका आधारमा वर्गीकरण गर्दा गणना गरेको स्थान बसोबास गर्ने जनसंख्या ९९.३८ प्रतिशत रहेको छ। स्वदेशमा अन्यत्र बसोबास गर्ने जनसंख्या ०.३८ प्रतिशत रहेको छ। वैदेशिक रोजगारीको शिलसिलामा विदेशमा बस्ने जनसंख्या २९ जना रहेका छन्। यस सम्बन्धी थप विवरण वडागत रूपमा देहायको तालिकामा दिइएको छ।

तालिका १२ : बसोबासका आधारमा जनसंख्या सम्बन्धी विवरण

वडा नं.	बसोबासका आधारमा जनसंख्या विवरण			
	गणना गरेको स्थान बसोबास गरेको	स्वदेशमा अन्यत्र बसोबास गरेको	विदेश गएको	जम्मा
१	२१०१	११	०	२११२
२	१३०५	२	०	१३०७
३	२०१६	०	१	२०१७
४	१४१८	०	५	१४२३
५	१८०८	१७	३	१८२८
६	१५७०	१६	१३	१५९९
७	१९६१	१	७	१९६९
जम्मा	१२१७९	४७	२९	१२२५५
प्रतिशत	९९.३८	०.३८	०.२४	१००.००

स्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण २०७५

३.११ घर संख्याको आधारमा घरपरिवार विवरण

यस गाउँपालिकामा बसोबास गर्ने बासिन्दाहरूको एउटा मात्र घर हुने १७१५ परिवार र २ वटा घर हुने घर परिवार १६२ रहेका छन्। यस सम्बन्धी विवरण देहायको तालिकामा दिइएको छ।

तालिका १३ : घर संख्याको आधारमा घरपरिवार विवरण

वडा नम्बर	एउटा मात्र घर हुने	२ वटा घर हुने	३ वटा घर हुने	३ वटा भन्दा माथि घर हुने	जम्मा
१	२७२	५४	३	१	३३०
२	१५२	३०	१	२	१८५
३	३२६	८	०	१	३३५
४	२१९	११	२	०	२३२
५	२१७	३४	१	२	२५४
६	२४६	२	०	०	२४८
७	२८३	२३	३	०	३०९
जम्मा	१७१५	१६२	१०	६	१८९३

स्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण २०७५

३.१२ बैवाहिक स्थिति

यस गाउँपालिकाका जनसंख्यालाई बैवाहिक स्थितिको विश्लेषण गर्दा ३१४२ जना अविवाहित रहेका छन् । कम उमेरमा विवाह गर्ने जनसंख्या ३११७ जना रहेका छन् । यस सम्बन्धी थप विवरण वडागत रुपमा देहायको तालिकामा दिइएको छ ।

तालिका १४ : बैवाहिक स्थिति सम्बन्धी विवरण

वडा नम्बर	बैवाहिक स्थिति सम्बन्धी विवरण								जम्मा
	अविवाहित	एकल विवाह	बहु विवाह	पुनःविवाह	विधवा/विदुर	सम्बन्ध विच्छेद	विवाहित तर अलग बसेको	कम उमेर	
१	५०९	१०१९	५	१	५९	०	०	५१९	२११२
२	३११	५७६	५	०	३२	०	०	३८३	१३०७
३	५०४	१०६९	१	०	३२	०	१	४१०	२०१७
४	२९१	७०८	६	०	४३	०	०	३७५	१४२३
५	५०८	७७५	८	०	५६	०	०	४८१	१८२८
६	४४८	६८८	५	०	४९	०	०	४०९	१५९९
७	५३१	८६०	६	०	३१	१	०	५४०	१९६९
जम्मा	३१४२	५६९५	३६	१	२६२	१	१	३११७	१२२५५
प्रतिशत	२५.६४	४६.४७	०.२९	०.०१	२.१४	०.०१	०.०१	२५.४३	२५.६४

स्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण २०७५

३.१३ व्यक्तिगत घटना विवरण

यस गाउँपालिकाको पञ्जीकरण शाखाका अनुसार २०७४ सालको व्यक्तिगत घटना दर्ता सम्बन्धी विवरण विश्लेषण गर्दा जन्म दर्ता ८८५ वटा, मृत्यु दर्ता ४५ वटा, विवाह दर्ता ११० वटा रहेको छ । बसाईसराई गरी आउने १२ परिवार र जाने परिवार १९ रहेको छ । यस सम्बन्धी विवरण वडागत रुपमा देहायको तालिकामा दिइएको छ ।

तालिका १५ : व्यक्तिगत घटना सम्बन्धी विवरण

वडा नम्बर	जन्म	मृत्यु	विवाह	बसाईसराई	
				आएको	गएको
१	१६३	९	१४	८	१०
२	७९	१	१६	०	०
३	१५८	७	१९	२	६
४	९४	८	१७	०	१
५	२६६	११	१७	०	०
६	७४	४	१५		२
७	५१	५	१२	२	०
जम्मा	८८५	४५	११०	१२	१९

स्रोत: गाउँपालिका कार्यालय, २०७४

३.१४ आ.व. २०७४/७५ को सामाजिक सुरक्षा कार्यक्रम विवरण

यस गाउँपालिकाको गत वर्षको सामाजिक सुरक्षा कार्यक्रम अन्तर्गत भत्ता प्राप्त गर्ने ज्येष्ठ नागरिक, एकल महिला, दलित तथा अपांग सम्बन्धी विवरण लैङ्गिक एवं वडागत रुपमा देहायको तालिकामा दिइएको छ ।

तालिका १६ : सामाजिक सुरक्षा सम्बन्धी विवरण

वडा नम्बर	ज्येष्ठ नागरिक			एकल महिला		पूर्ण अपाङ्ग			आसिक अपाङ्ग			बाल सुरक्षा अनुदान			दलित वर्ग		
	म	पु	रकम (०००)	म	रकम (०००)	म	पु	रकम (०००)	म	पु	रकम (०००)	म	पु	रकम (०००)	म	पु	रकम (०००)
१	७८	७५	४	२४	४	-	१	०	५	९	२	१४५	१६५	२	१२	१०	०
२	३८	५७	४	१५	४	०	०	०	१	४	२	९५	११०	०			०
३	६७	८१	४	२८	४	१	१	०	१०	१४	२	१६१	१७३	२	३४	२७	०
४	५७	५४	६७	२४	१४	१	०	१२	४	६	३६	७७	९१	४०३	६	१०	६००
५	९८	१०२	४	४९	४		२	०	७	११	२	२६५	२८१	२			०
६	४६	५४	४९	२२	८	१	३	३२	३	६	२४	१७५	१५८	५२४	१३	११	२५
७	५७	७१	६३२	२४	१३८	२	१	३६	१७	११	१०१	२१८	२१०	१०२७	१५	१३	३३६
जम्मा	४४१	४९४	७६४	१८६	१७७	५	८	८०	४७	६१	१७०	११३६	११८८	१९६०	८०	७१	९६१

स्रोत : गाउँपालिकाको कार्यालय, २०७५

परिच्छेद ४: आर्थिक अवस्था

यस परिच्छेदमा गाउँपालिकामा बसोबास गर्ने मानिसको पेशा, रोजगारी, कृषि, उद्योग व्यापार तथा व्यवसाय, सहकारी, पर्यटन, बैंक तथा वित्तिय संस्था आर्थिक गतिविधि सम्बन्धी विवरणलाई विविध शिर्षकहरूमा प्रस्तुत गरिएको छ ।

४.१ प्रमुख आर्थिक विवरण

यस शिर्षक अन्तर्गत आर्थिक गतिविधिको विवरण प्रस्तुत गरिएको छ ।

४.१.१ मुख्य पेशा सम्बन्धी विवरण

यस गाउँपालिकाको घरपरिवार सर्वेक्षण २०७५ अनुसार यहाँका मानिसले अबलम्बन गरेको पेशालाई वर्गीकरण गर्दा सबैभन्दा बढी कृषि पेशामा संलग्न रहेका छन् त्यसपछि अध्ययनरत विद्यार्थीहरू रहेका छन् । विभिन्न पेशा अवलम्बन गर्ने जनसंख्याको विवरण वडागत रूपमा देहायको तालिकामा दिइएको छ ।

तालिका १७ : मुख्य पेशाका आधारमा जनसंख्या सम्बन्धी विवरण

वडा नं	व्यवसायिक सीपमुलक तालिम लिने परिवार संख्या										
	कृषि तथा पशुपालन	नेकरी तथा जागिर	उद्योग तथा व्यापार	ज्याला मजदुरी	व्यवसायिक कार्य	बैदेशिक रोजगारी	विद्यार्थी (अध्ययनरत)	गृहणी	बेरोजगार	कम उमेर	अन्य
१	१०२६	६६	०	०	८	१९८	५५१	१	०	४५८	१
२	५७९	१३	७	०	१	४०४	३३२	०	०	३७२	१
३	११०४	२	०	०	०	३६३	५०५	०	१	४०४	०
४	६४६	५२	२	२	०	३८५	३६०	०	०	३४७	१४
५	७७०	१४	३२	२	३	८२८	५२५	१	१	४८०	०
६	५५३	२८	४७	८३	०	२६४	४७५	०	०	४०४	१
७	८३५	२९	८	११	१	१४९	५४१	३	१०	५२६	२
जम्मा	५५१३	२०४	९६	९८	१३	२५९१	३२८९	५	१२	२९९१	१९

स्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण २०७५

(नोट : व्यवसायिक कार्य भन्नाले पत्रकार, वकिल, परामर्श, ठेक्का आदिलाई भनिएको छ)

४.१.२ प्राविधिक तथा विशेष दक्षता भएका मानव संसाधनको विवरण

यस गाउँपालिकामा बसोबास गर्ने बासिन्दामध्ये व्यवसाय सीपमुलक तालिम लिनेहरूको संख्या वडागत एवं लैङ्गिकताका आधारमा देहायको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका १८ : मानव संसाधन सम्बन्धी विवरण

वडा नम्बर	विषय क्षेत्र अनुसार प्राविधिक मानव संसाधन														
	कृषि र पशु		इञ्जिनियरिङ्ग		वन		मेडिसिन		खाद्य प्रसोधन		वकिल		अन्य		जम्मा
	म	पु	म	पु	म	पु	म	पु	म	पु	म	पु	म	पु	
१	६	११	३	७	०	१	१४	१३	०	०	०	४	११	१३	८३
२	१	४	०	३	१	१	१	३	०	०	०	०	५	४	२३
३	५	६	४	७	६	८	९	१२	०	०	०	०	७	९	७३
४	०	१	०	३	०	१	०	१	०	०	०	०	०	०	६
५	३	४	०	४	१	४	३	६	०	०	०	०	५	८	३८
६	०	१	०	४	०	०	०	०	१	१	०	०	०	०	७
७	०	०	०	०	०	२	०	१	०	०	०	०	०	०	३
जम्मा	१५	२७	७	२८	८	१७	२७	३६	१	१	०	४	२८	३४	२३३

स्रोत: समूह छलफल तथा जानकारी व्यक्ति अन्तरवार्ता, २०७५

४.१.३ व्यवसायिक सीपमुलक तालिम लिने परिवार संख्या

यस गाउँपालिका क्षेत्रभित्र विविध विषयमा व्यवसायिक सीपयुक्त तालिम लिने जनसंख्या मध्ये ५ जनाले पशुस्वास्थ्य सम्बन्धी तालिम लिएका छन्। कला सम्बन्धी तालिम लिएका ३ जना र पर्यटन, टुर गाइड, ट्राभल र सत्कार सम्बन्धी तालिम लिएका ३ जना छन्। यस सम्बन्धी थप विवरण वडागत रूपमा देहायको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका १९ : व्यवसायिक सीपयुक्त तालिम लिने जनसंख्या

वडा नम्बर	पशु स्वास्थ्य सम्बन्धी	पर्यटन, टुर गाइड, ट्राभल र सत्कार	कला सम्बन्धी	तालिम लिएको छैन
१	४	२	२	३२७
२	०	०	०	१८३
३	०	०	०	३३५
४	०	०	०	२३०
५	१	०	१	२५९
६	०	०	०	२४८
७	०	१	०	३०७
जम्मा	५	३	३	१८८९

स्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण २०७५

४.१.४ औषत आम्दानी विवरण

यस गाउँपालिकाका जनसंख्याको वार्षिक आम्दानी अनुसार घरपरिवारको विश्लेषण गर्दा (५०-१५०) हजार आम्दानी गर्ने ५६.८९ प्रतिशत रहेका छन्। सबैभन्दा कम आम्दानी गर्ने (२५०-५००) हजार आम्दानी गर्ने रहेका छन्। यस सम्बन्धी थप विवरण वडागत रूपमा देहायको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका २० : वार्षिक औषत आम्दानी अनुसार घर परिवार सम्बन्धी विवरण

वडा नम्बर	वार्षिक आम्दानी अनुसार घरपरिवार संख्या					जम्मा
	५० हजार भन्दा कम	(५०-१५०) हजार	(१५०-२५०) हजार	(२५०-५००) हजार	५०० हजार भन्दा माथि	
१	८१	१८२	४५	१५	७	३३०
२	१०४	७०	९	१	१	१८५
३	४५	२१४	८	११	५७	३३५
४	८७	११९	३	१	२२	२३२
५	९०	१५१	११	१	१	२५४
६	३०	१८९	२४	५	०	२४८
७	१२८	१५२	१६	१०	३	३०९
जम्मा	५५३	१०७७	११६	४४	९१	१८९३
प्रतिशत	२९.२१	५६.८९	६.१३	२.३२	४.८१	१००.००

स्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण २०७५

४.१.५ औषत खर्च विवरण

यस गाउँपालिकाका जनसंख्याको वार्षिक खर्च अनुसार घरपरिवारको विश्लेषण गर्दा सबैभन्दा बढी (५०-१५०) हजार खर्च गर्ने परिवार ५२.४६ प्रतिशत रहेका छन् भने सबैभन्दा कम (२५०-५००) हजार खर्च गर्ने २.६९ प्रतिशत रहेका छन्। यस सम्बन्धी थप विवरण वडागत रूपमा देहायको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका २१ : वार्षिक औषत खर्च अनुसार घर परिवार सम्बन्धी विवरण

वडा नम्बर	वार्षिक खर्च अनुसार घरपरिवार संख्या					जम्मा
	५० हजार भन्दा कम	(५०-१५०) हजार	(१५०-२५०) हजार	(२५०-५००) हजार	५०० हजार भन्दा माथि	
१	११०	१६१	२९	२१	९	३३०
२	४९	१२३	१०	३	०	१८५
३	८३	१८३	९	१८	४२	३३५
४	८३	१२२	५	०	२२	२३२
५	१३७	१११	५	०	१	२५४
६	७०	१६२	१३	३	०	२४८
७	१६३	१३१	७	६	२	३०९
जम्मा	६९५	९९३	७८	५१	७६	१८९३
प्रतिशत	३६.७१	५२.४६	४.१२	२.६९	४.०१	१००.००

स्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण २०७५

४.१.६ आयात र निर्यातको अवस्था

यस गाउँपालिका क्षेत्रमा खाद्यान्न, तरकारी, फलफुल, दलहन, तेलहन, नगदेवाली, पशुजन्य उत्पादन, जडिबुटी तथा खनिजजन्य वस्तु आयात तथा निर्यात हुने गरेको छ। यस क्षेत्रबाट आयात हुने प्रमुख वस्तुहरूमा धान चामल, टमाटर, केरा, आँप, सुन्तला पर्दछन्। निर्यात हुने वस्तुहरूमा मकै, आलु, स्याउ, मह, मासु जडीबुटीहरू पर्दछन्। यस गाउँपालिकाबाट आयात तथा निर्यात हुने वस्तुहरू सम्बन्धी विवरण देहायको तालिकामा दिइएको छ।

तालिका २२ : आयात तथा निर्यात सम्बन्धी विवरण

निर्यात/आयात हुने प्रमुख वस्तु	इकाई	गाउँपालिका भित्र आयात परिमाण (वडा अनुसार)	गाउँपालिकाबाट निर्यात हुने परिमाण (वडा अनुसार)
खाद्यान्न			
धान वा चामल	मे.ट.	६१५.२४०	१
गहुँ वा पिठो	मे.ट.		१०
मकै	मे.ट.		१६
तरकारी			
(आलु	मे.ट.		२४०
टमाटर	मे.ट.	१	
काउली	मे.ट.		२
केरा	मे.ट.	१	
आँप	मे.ट.	१	
स्याउ	मे.ट.		२६०
लिचि	मे.ट.		
सुन्तला	मे.ट.	१	
दलहन			
मसुरो	मे.ट.	१	
तेलहन			
तोरी	मे.ट.		१
मह	क्वि.	४	
अण्डा	क्रेड	६००	५०
गिट्टी वा बालुवा	मे.टन		२१०

स्रोत: समूह छलफल तथा जानकारी व्यक्ति अन्तरवार्ता २०७५

४.१.७ कच्चा पदार्थ उत्पादनको अवस्था

यस गाउँपालिकामा उत्पादन हुने उद्योगको लागि चाहिने कच्चा पदार्थहरूमा मुख्यतया लोक्ता, अल्लो, खोटो, बालुवा, बाँस पर्दछन् । अल्लोबाट कपडा बनाइन्छ । लोक्ताबाट बोरा बनाउने कच्चा पदार्थ निकाल्न सकिन्छ ।

४.१.८ वैदेशिक रोजगारीमा गएकाहरूको विवरण

यस गाउँपालिकाबाट वैदेशिक रोजगारकालागि विदेशिने जनसंख्या २५९१ जना रहेका छन् । ती मध्ये भारतमा जाने २५०६ जना छन् । त्यसपछिको जनसंख्या खाडी मुलुकमा जानेहरूको रहेको छ । वैदेशिक रोजगारीका लागि विदेशिनेहरूको जनसंख्या वडागत रूपमा देहायको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका २३ : वैदेशिक रोजगार सम्बन्धी विवरण

वडा नं	वैदेशिक रोजगारीमा गएकाहरूको संख्या			
	भारत	खाडी मुलुक तथा मलेसिया	अन्य देश	जम्मा
१	१७०	२७	१	१९८
२	४००	४	-	४०४
३	३६०	३	-	३६३
४	३७०	१५	०	३८५
५	८१०	१६	२	८२८
६	२५८	४	२	२६४
७	१३८	९	२	१४९
जम्मा	२५०६	७८	७	२५९१

स्रोत: समूह छलफल तथा जानकार व्यक्ति अन्तरवार्ता, २०७५

४.१.९ जग्गाको किसिम

यस गाउँपालिका क्षेत्रभित्र रहेको जग्गालाई अबल, दोयम, सिम, चहार गरी चार भागमा विभाजन गरी विश्लेषण गर्दा सबैभन्दा बढी चहार किसिमको रहेको छ भने सबैभन्दा कम अबल किसिमको रहेको छ । यस सम्बन्धी थप विवरण वडागत रूपमा देहायको तालिकामा दिइएको छ ।

तालिका २४ : जग्गाको किसिम

वडा नम्बर	इकाई	अबल	दोयम	सिम	चहार
१	रोपनी				
२	रोपनी		१२१	२	२१०
३	रोपनी		११०	५	३५०
४	रोपनी		४६	१२	९३
५	रोपनी		९५	७	१७०
६	रोपनी		५५	१५	३७
७	रोपनी		३५	५	८६

स्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण २०७५

४.२ कृषि तथा पशु विकास

यस अध्यायमा कृषि तथा पशु विकास सम्बन्धी विवरणहरू दिइएको छ ।

४.२.१ सिंचाइ सुविधा सम्बन्धी विवरण

यस गाउँपालिका क्षेत्रभित्र रहेको जग्गामा उपलब्ध गराइएको सिंचाई सुविधाको सन्दर्भमा कुरा गर्दा सबैभन्दा बढी वडा नं ४ मा रहेको छ भने त्यस पछिको आयोजनाहरू वडा नं ६ मा रहेको छ। यस क्षेत्रमा सञ्चालनमा आएका आयोजनाहरूको नाम सिंचाईका किसिम, माध्यम, सिंचित क्षेत्र तथा लाभान्वित घरधुरी सम्बन्धी विवरण वडागत रूपमा देहायको तालिकामा दिइएको छ।

तालिका २५ : सिंचाई सुविधा सम्बन्धी विवरण

सिंचाई सुविधा वा आयोजनाको नाम	वडा नम्बर	सिंचाईको किसिम	सिंचाईको माध्यम	स्रोतको विवरण		सिंचाईको उपलब्धता	सिंचित क्षेत्र	लाभान्वित घरधुरी
				इकाई	परिमाण			
जेलकुलो	६	कुलो	कुलो	कि.मि,	६	वर्षेभरी	२१००	२००
जर्जाली कुलो	६	कुलो	कुलो	कि.मि,	३	वर्षेभरी	८००	८४
थकित कुलो	६	कुलो	कुलो	कि.मि,	२	वर्षेभरी	७००	७४
मर्च कुलो	७	कुलो	कुलो	कि.मि	८	वर्षेभरी	११००	८६
छडिखोला कुलो	४	कुलो	कुलो	कि.मि	५	वर्षेभरी	८००	१०५
देवार गाउँ सिंचाई आयोजना	१	कुलो	कुलो	मि	१३००	वर्षेभरी	४०	१४५
लामपाटा सिंचाई आयोजना	१	कुलो	कुलो	कि.मि	१.५	मौसमी	५५	१६४
माइधारा सिंचाई आयोजना	२	कुलो	कुलो	कि.मि	३	मौसमी	४५	२०५
मोफ्ला हुक्का खोला सिंचाई आयोजना	३	ट्याङ्की	कुलो	कि.मि	३	वर्षेभरी	४५	२६०
भित्तो वन सिंचाई आयोजना	५	कुलो	कुलो	कि.मि	३	मौसमी	८०	२२५

स्रोत: समूह छलफल तथा जानकार व्यक्ति अन्तरवार्ता, २०७५

४.२.२ कृषि कार्यमा उपयोग भएको जग्गा र स्वामित्व सम्बन्धी विवरण

यस गाउँपालिकामा कृषि कार्यमा सम्लग्न मध्ये १६९९ घरपरिवार आफ्नै नामको जग्गामा काम गर्ने रहेका छन्। अरुको नामको जग्गामा कृषि कार्य गर्ने घरपरिवार ९५ रहेका छन्। कृषि कार्य गर्ने घर परिवार र खेती गरिएको जग्गाको क्षेत्रफल सम्बन्धी विवरण वडागत रूपमा देहाय बमोजिमको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका २६ : भु-स्वामित्व सम्बन्धी विवरण

वडा नम्बर	आफ्नो परिवारको नामको जग्गा उपभोग गर्ने		अरुको नाममा रहेको जग्गा उपयोग गर्ने		अन्य स्वामित्वको जग्गा उपयोग गर्ने		कृषि कार्य नगर्ने परिवार
	परिवार	क्षेत्रफल (रो.)	परिवार	क्षेत्रफल (रो.)	परिवार	क्षेत्रफल (रो.)	
१	३०९	२२४७	१	२	१	१	१९
२	१६९	८५४	११	२७	१	२	४
३	३२७	१७५६	०	०	०	०	८
४	१४०	६३२	५०	११२	१०	४०	३२
५	२३४	१९९४	२	२	०	०	१८
६	२२५	६४१	२०	५३	०	१	३
७	२९५	१५१४	११	१८	०	०	३
जम्मा	१६९९	९६३८	९५	२१४	१२	४४	८७

स्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण २०७५

४.२.३ अन्न, दलहन र तेलहन बाली उत्पादन र विक्री सम्बन्धी विवरण

यस गाउँपालिकामा अन्न, दलहन र तेलहन बालीहरू र बाली लगाइने क्षेत्रफल तथा उक्त जग्गाबाट उत्पादन हुने बालीको परिमाण सम्बन्धी विवरण वडागत रूपमा देहायको तालिकामा दिइएको छ।

तालिका २७ : बाली उत्पादन र विक्री सम्बन्धी विवरण

वडा नम्बर	अन्नबाली			दलहन बाली			तेलहन बाली		
	क्षेत्रफल (रोपनी/कठ्ठा)	उत्पादन (क्विन्टल)	विक्री (क्विन्टल)	क्षेत्रफल (रोपनी/कठ्ठा)	उत्पादन (क्विन्टल)	विक्री (क्विन्टल)	क्षेत्रफल (रोपनी/कठ्ठा)	उत्पादन (क्विन्टल)	विक्री (क्विन्टल)
१	५०२१	२००३	१	१५२१	६२७	०	०	०	०
२	७७६	९०३	१	१९५	१९३	२	०	०	०
३	८६४	१५५४	०	३२९	६४०	०	०	०	०
४	७९२	७९९	१०	१०६	१०५	९	०	०	०
५	१३६६	१३८९	१	२५६	३२९	०	०	०	०
६	६४५	१००१	३०	३६५	४७२	५	०	०	०
७	११९६	१०६५	४	३५०	२१२	०	०	०	०
जम्मा	१०६६०	८७१४	४७	३१२२	२५७८	१६	०	०	०

स्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण २०७५

४.२.४ फलफुल, तरकारी, नगदेवाली सम्बन्धी विवरण

यस गाउँपालिका क्षेत्रमा उत्पादन हुने फलफुल, तरकारी र नगदेवाली लगाएको जग्गाको क्षेत्रफल तथा उत्पादन तथा विक्री गरिने उत्पादनको परिमाण सम्बन्धी विवरण वडागत रूपमा देहायको तालिकामा दिइएको छ।

तालिका २८ : फलफुल, तरकारी, नगदेवाली र मह उत्पादन सम्बन्धी विवरण

वडा नं.	तरकारी			फलफुल			नगदे बाली		
	क्षेत्रफल (रोपनी)	उत्पादन (क्विन्टल)	विक्री (क्विन्टल)	क्षेत्रफल (रोपनी)	उत्पादन (क्विन्टल)	विक्री (क्विन्टल)	क्षेत्रफल (रोपनी)	उत्पादन (क्विन्टल)	विक्री (क्विन्टल)
१	३६७	५५०	११	५७७	५३१	१३	०	०	०
२	३४५	७४५	१४	१२७	१३५	११	१०	१७	२
३	९६	२१२	०	२१७	४०६	२०	०	२	०
४	२०६	२६४	७२	१९०	१८५	१०	२	२	०
५	७	५०	१६	२४३	१४७	४६	०	०	०
६	३०२	५६८	२०	१००	१२२	४१	३	३	०
७	९०	९८	३	१०२	२१०	५७	५	४	०
जम्मा	१४१३	२४८७	१३६	१५५६	१७३६	१९८	२०	२८	२

स्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण २०७५

४.२.५ वैकल्पिक बालीनाली उत्पादन सम्बन्धी विवरण

यस गाउँपालिका क्षेत्रमा उत्पादन हुने मौरीको घर तथा उत्पादन सम्बन्धी विवरण वडागत रूपमा देहायको तालिकामा दिइएको छ।

तालिका २९ : मह खेती सम्बन्धी विवरण

वडा नं.	मौरी	
	घर संख्या	उत्पादन (के.जी)
१	९८	२०७
२	१०२	३४७
३	६२	२१२
४	८२	२१३

वडा नं.	मौरी	
	घार संख्या	उत्पादन (के.जी)
५	७८	१८९
६	५७	३६८
७	८९	२५३
जम्मा	५६८	१७८९

स्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण २०७५

४.२.६ पशुपालन तथा दुधजन्य उत्पादनको अवस्था

यस गाउँपालिकामा पशुपन्ध्रीपालनको अवस्था हेर्दा कूल १८९३ घरपरिवार मध्ये १६२८ घरपरिवारले पशुपालन गर्ने गरिएको छ। गाई तथा भैसीबाट वार्षिक रुपमा कूल १५७६५ लिटर दुध तथा घिउ उत्पादन गर्ने गरेको देखिन्छ। यस सम्बन्धी विस्तृत विवरण वडागत रुपमा देहायको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका ३०: पशुजन्य उत्पादन सम्बन्धी विवरण

वडा नं.	पशुपंक्षी पालन गर्ने परिवार संख्या			गाई/गोरु/बाच्छा बाच्छी		याकचौरी		भैसी	
	पालन गर्ने	पालन नगर्ने परिवार	जम्मा	संख्या	दुध/धु उत्पादन (लिटर)	संख्या	दुध/धु उत्पादन (लिटर)	संख्या	दुध/धु उत्पादन (लिटर)
१	२८४	४६	३३०	११००	१८०३	०	०	१०७	१२०४
२	१७२	१३	१८५	८९२	३२५	०	०	१२०	२७८४
३	२७८	५७	३३५	१०१०	३४	०	०	११५	१३५८
४	१९६	३६	२३२	३४५	४८१	०	०	१४६	२१३०
५	२१४	४०	२५४	७८७	०	०	०	१३५	२६८०
६	२०५	४३	२४८	६५१	९५०	०	०	११९	२१३८
७	२७९	३०	३०९	८५१	४२	०	०	१९६	३४५२
जम्मा	१६२८	३६५	१९९३	५६३६	३६३५	०	०	२४८	१५७४६

स्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण २०७५

४.२.७ मासुजन्य तथा श्रमजन्य पशुपालनको अवस्था

यस गाउँपालिका क्षेत्रमा मासुजन्य पशुपन्ध्रीपालन अन्तरगत ७४६ भेडाबाखा र ६६७१ पन्ध्री रहेको छ। भेडा वा बाखा र पन्ध्रीबाट क्रमशः ४३३२५ केजी र १३८१ केजी मासु उत्पादन हुने गरेको छ। यस सम्बन्धी विस्तृत विवरण देहाय बमोजिमको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका ३१: पशुपालनको उद्देश्य सम्बन्धी विवरण

वडा नम्बर	भेडाबाखा/खसीबोका			कुखुरा/हास			अन्य	
	संख्या	मासु उत्पादन (के.जि)	ऊन (के.जि)	संख्या	अण्डा उत्पादन (गोटा)	मासु उत्पादन (के.जि.)	संख्या	मासु उत्पादन (के.जि.)
१	९७३	५६९२	३४	३५२	११३०	२६५	०	०
२	११३२	६६२२	४८	२२३	९९०	१३६	०	०
३	१०७२	६२७१	३७	३१०	१०७६	२२३	०	०
४	९३६	५४७६	३९	२८२	७९१	१९५	०	०
५	११७८	६८९१	४१	३२६	९७२	२३९	०	०
६	८६२	५०४३	४८	२८३	९३०	१९६	०	०
७	१२५३	७३३०	५१	२१४	७८२	१२७	०	०

वडा नम्बर	भेडाबाखा/खसीबोका			कुखुरा/हास			अन्य	
	संख्या	मासु उत्पादन (के.जि.)	ऊन (के.जि.)	संख्या	अण्डा उत्पादन (गोटा)	मासु उत्पादन (के.जि.)	संख्या	मासु उत्पादन (के.जि.)
जम्मा	७४०६	४३३२५	२९८	१९९०	६६७१	१३८१	०	०

स्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण २०७५

४.२.८ कृषि उत्पादनको आत्मनिर्भरताको अवस्था

यस गाउँपालिकामा रहेका १८९३ घरपरिवार मध्ये ३९ घर परिवारमा मात्र ९ महिना देखि १ वर्ष सम्म आफ्नै उत्पादनले खान पुग्दछ। ३ महिना मात्र पुग्ने घरपरिवार ८३८ रहेको छ। यस सम्बन्धी विवरण वडागत रूपमा देहायको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका ३२: खाद्यान्नमा आत्मनिर्भरताको अवस्था

वडा नम्बर	३ महिना सम्म खान पुग्ने	४ देखि ६ महिना सम्म खान पुग्ने	७ देखि ९ महिना सम्म खान पुग्ने	९ महिना देखि बर्ष दिन खान पुग्ने	जम्मा
१	१००	२१३	१७	०	३३०
२	२३	१३३	२१	८	१८५
३	१४६	१६३	११	१५	३३५
४	१७९	४६	३	४	२३२
५	१६८	८५	०	१	२५४
६	६१	१८३	१	३	२४८
७	१६१	१२१	१९	८	३०९
जम्मा	८३८	९४४	७२	३९	१८९३
प्रतिशत	४४.२७	४९.८७	३.८०	२.०६	१००.००

स्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण २०७५

४.२.९ पशुपन्छीजन्य उत्पादन सम्बन्धी विवरण

यस गाउँपालिकामा घरपरिवारले पालेका पशुपक्षी तथा पशुजन्य उत्पादन बिक्री गर्ने परिवार ८ बिक्री नगर्ने परिवार १८९३ रहेका छन्। यस सम्बन्धी विवरण वडागत रूपमा देहायको तालिकामा दिइएको छ।

तालिका ३३: पशुपक्षी तथा पशुजन्य उत्पादन बिक्री गर्ने परिवार र बिक्री रकम

वडा नम्बर	पशुपक्षी तथा पशुजन्य उत्पादन बिक्री गर्ने परिवार		
	पशुपक्षी तथा पशुजन्य उत्पादन बिक्री गर्ने परिवार	पशुपक्षी तथा पशुजन्य उत्पादन बिक्री नगर्ने परिवार	जम्मा
१	२	३२८	३३०
२	२	१८३	१८५
३	०	३३५	३३५
४	०	२३२	२३२
५	०	२५४	२५४
६	४	२४४	२४८
७	०	३०९	३०९
जम्मा	८	१८८५	१८९३
प्रतिशत	०.४२	९९.५८	१००.००

स्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण २०७५

४.२.१० खाद्यान्न बालीमा लाग्ने रोग तथा किरा

यस गाउँपालिकामा तरकारी, फलफूल, खाद्यान्न, दलहन तथा नगदे वालीमा उच्च पहाडी क्षेत्रमा देखापर्ने रोग तथा किराको प्रकोप हुने गरेको देखिन्छ। जलवायु परिवर्तनसंगै उष्ण हावापानीमा लाग्ने रोग तथा किराको प्रकोप समेत यस क्षेत्रमा देखिन थालेको छ। यस्ता रोग तथा किराको विवरण वाली अनुसार देहायको तालिकामा दिइएको छ।

तालिका ३४ : खाद्यान्न बालीमा लाग्ने रोग तथा किरा सम्बन्धी विवरण

साधारणतया तरकारी बालीमा लाग्ने किरा वा रोगको नाम	साधारणतया फलफूल खेतीमा लाग्ने किरा वा रोगको नाम	साधारणतया खाद्यान्न बालीमा लाग्ने किरा वा रोगको नाम	साधारणतया दलहन वालीमा लाग्ने किरा वा रोगको नाम	साधारणतया नगदे वालीमा लाग्ने किरा वा रोगको नाम
खपटे किरा	गवारो	पतेरो	पतेरो	भुसिल कीरा
लाही	फुलमा अँस पार्ने कीरा	गवारो	भुसिल कीरा	लाही
गवारो	फ्रुट फलाई	फटके	फौजी किरा	खपटे
फट्याङ्ग्रा		फौजी किरा	फट्याङ्ग्रा	
पतेरो		फट्याङ्ग्रा		

स्रोत: समूह छलफल तथा संस्थागत सर्वेक्षण २०७५

४.२.११ पशु पन्छीमा लाग्ने रोग तथा कीरा

यस क्षेत्रमा पशुपन्छीमा मौसम अनुसार लाग्ने रोग व्याधीले प्रभावित गर्ने गरेको देखिन्छ। जलवायु परिवर्तनसंगै उष्ण हावापानीमा लाग्ने रोग तथा किराको प्रकोप समेत यस क्षेत्रका पशुपन्छीहरूमा देखिन थालेको छ। यहाँका पशुपन्छीहरूमा देखा पर्ने रोग सम्बन्धी विवरणलाई देहायको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका ३५ : पशुपन्छीमा लाग्ने रोग तथा किरा सम्बन्धी विवरण

पशुपन्छी जन्म उत्पादन	रोगको नाम
पशु	भ्यागुते, चरचरे, खोरेत, एन्थेक्स, पी.पी.आर, एन यूरिया, डर्माटाइटिस, डायरिया, पाइरेक्सिसिया, एनोरेक्सिस, एल एफ, राउन्डओम, टेपओम, महोस्ट, टिक्स, लाइस, सर्भिसाइटिस, भेट्राइटिस, पायोमेट्रा, स्वइन फिवर, खोरेत, रेविज, नाम्ले, माटे, जुका, छेरौटे, साउने ज्वरो, जुम्प्रा, उपियाँ, किर्ना, लुतो, थुनेलो
पंक्षी	क्सीडिपेसिस, कोराइजा गम्बरो, सि आर डी, सल्मोनेलासिस, रानिखेत, फबल पक्स, हवाइडाइरिया, मेरेक्स, जुका, गम्बोरो, रानी खेत

स्रोत: समूह छलफल तथा संस्थागत सर्वेक्षण २०७५

४.२.१२ व्यवसायिक कृषि फर्म सम्बन्धी विवरण

यस गाउँपालिकामा सञ्चालनमा आएका स्याउ फर्म, तरकारी फर्महरूको नाम, ठेगाना, वार्षिक उत्पादन तथा रोजगारीको संख्या सम्बन्धी विवरण देहाय बमोजिमको तालिकामा वडागत रूपमा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका ३६ : व्यवसायिक कृषि फर्म सम्बन्धी विवरण

फर्मको नाम वा संचालकको नाम	वडा नम्बर	फर्म रहेको ठेगाना (स्थान)	वार्षिक उत्पादन			प्रोपाईटरको नाम	रोजगारी संख्या	
			उत्पादित वस्तु	इकाई	परिमाण		महिला	पुरुष
जयधन शाही	१	देवार गाउँ				जस शाही		
महादेव फलफूल	१	देवार गाउँ	स्याउ	के.जी.	१४४०	लंक बहादुर शाही	३५	४०
तरकारी खेती फर्म	१	देवार गाउँ	तरकारी	के.जी.	१०००	जीवन बहादुर शाही	१	१

फर्मको नाम वा संचालकको नाम	वडा नम्बर	फर्म रहेको ठेगाना (स्थान)	वार्षिक उत्पादन			प्रोपाईटरको नाम	रोजगारी संख्या	
			उत्पादित वस्तु	इकाई	परिमाण		महिला	पुरुष
नयाँ महादेव फलफुल तथा तरकारी फर्म	१	आचार्य लिही	स्याउ	के.जी.	११००	लंक बहादुर रावत	२	२
श्री राहदेव पोल्त्री फर्म	३	मोफ्ला	कुखुरा	के.जी.	१००००	दुर्गा नाथ योगी	७	४
श्री रुम्तु माछा फर्म	३	मोफ्ला	माछा	के.जी.	६००	गोपाल रोकाया	०	०
श्री नारायण फलफुल नर्सरी	१	आचार्य लिही	वेर्ना	वटा	५००	विर्ष बहादुर रावत	१	१
श्री महादेव स्याउ पकेट फर्म	२	माछाखाडा	स्याउ	के.जी.	५१००	महादेव स्याउ क्षेत्र	१०	१२

स्रोत: समूह छलफल तथा जानकारी व्यक्ति अन्तरवार्ता, २०७५

४.३ पर्यटन विकास

यस खण्डमा पर्यटन विकास सम्बन्धी विषयहरू समावेश गरिएका छन् ।

४.३.१ पर्यटकीय स्थलहरूको विवरण

यस गाउँपालिका धार्मिक तथा पर्यटकीय दृष्टिकोणबाट धनी छ । यस गाउँपालिकामा आन्तरिक तथा बाह्य पर्यटकीय सम्भावना बोकेका स्थलहरू, भौतिक पूर्वाधार सम्बन्धी विवरण वडागत रूपमा देहायको तालिकामा दिइएको छ ।

तालिका ३७: पर्यटकीय स्थलहरू सम्बन्धी विवरण

स्थलको नाम	वडा नम्बर	भौतिक पूर्वाधार		स्वामित्व (नीज, पब्लिक लि., सामुदायिक)	विशेषता - धार्मिक, सांस्कृतिक, ऐतिहासिक, पर्यटकीय र अन्य)	वार्षिक पर्यटक आगमन संख्या
		सडकको पहुँच पुगेको/नपुगेको)	नजिकको बजार केन्द्र सम्मको दुरी (किमी)			
कायामर्षे	१	नपुगेको	२६	सामुदायिक	अन्य	-
देवस्थान	२	नपुगेको	३२	सामुदायिक	धार्मिक, सांस्कृतिक	५००
धारी खोला	३	नपुगेको	-	सामुदायिक	धार्मिक	५००
धानचौरी	४	नपुगेको	३	सामुदायिक	ऐतिहासिक, पर्यटकीय	१५०
महादेव धार्मिक स्थल	५	नपुगेको	-		धार्मिक	-
गाता धार्मिक स्थल	५	नपुगेको	-		धार्मिक	-
नौमुडे मन्दिर	६	नपुगेको	३	सामुदायिक	धार्मिक	-
गोठिलो भरना	६	नपुगेको	१०	सामुदायिक	पर्यटकीय	-
शिव मन्दिर	६	पुगेको	०.१	सामुदायिक	धार्मिक	-
महारुद्र थान	७	पुगेको	८	सामुदायिक	धार्मिक, सांस्कृतिक	-
रामाचुल्ला थान	७	नपुगेको	४	सामुदायिक	धार्मिक, सांस्कृतिक	-

स्थलको नाम	वडा नम्बर	भौतिक पूर्वाधार		स्वामित्व (नीजि, पब्लिक लि., सामुदायिक)	विशेषता - धार्मिक, सांस्कृतिक, ऐतिहासिक, पर्यटकीय र अन्य)	वार्षिक पर्यटक आगमन संख्या
		सडकको पहुँच पुगेको/नपुगेको)	नजिकको बजार केन्द्र सम्मको दुरी (किमी)			
मुलमाई थान	७	नपुगेको	५	सामुदायिक	धार्मिक, सांस्कृतिक	-

स्रोत: सहभागितामूलक छलफल तथा जानकार व्यक्ति अन्तरवार्ता, २०७५

४.४ बैंक तथा वित्तिय संस्थामा खाता हुने घरपरिवार सम्बन्धी विवरण

यस गाउँपालिकाका कुल १८९३ घरपरिवार मध्ये ८३१ घरपरिवारको विभिन्न बैंकमा खाता रहेको छ भने १०६२ घरपरिवारको कुनैपनि बैंकमा खाता रहेको छैन । यस सम्बन्धी थप विवरण वडागत रुपमा देहायको तालिकामा दिइएको छ ।

तालिका ३८: बैंक तथा वित्तिय संस्थामा खाता हुने घरपरिवार सम्बन्धी विवरण

वडा नम्बर	बैंक तथा वित्तिय संस्थामा खाता हुने घरपरिवार		
	खाता हुने घरपरिवार संख्या	खाता नहुने घरपरिवार संख्या	जम्मा
१	१४९	१८१	३३०
२	८३	१०२	१८५
३	६६	२६९	३३५
४	१३९	९३	२३२
५	१९५	५९	२५४
६	१३२	११६	२४८
७	६७	२४२	३०९
जम्मा	८३१	१०६२	१८९३
प्रतिशत	४३.९०	५६.१०	१००.००

स्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण २०७५

४.५ व्यापार र व्यवसाय सम्बन्धी विवरण

व्यापार र व्यवसायको संख्या हेर्दा यस क्षेत्रमा किराना पसल, कपडा पसल, मासु पसल, चिया नास्ता पसल जस्ता व्यवसायहरू संचालनमा रहेका छन् । व्यवसायका आधारमा यस सम्बन्धी विवरण वडागत रुपमा देहायको तालिकामा दिइएको छ ।

तालिका ३९: व्यापार तथा व्यवसाय सम्बन्धी विवरण

पसलको प्रकार	वडा अनुसार पसलको संख्या							
	१	२	३	४	५	६	७	जम्मा
किराना	२१	१४	१०		२४			६९
कपडा तथा फेन्सी	१				१			२
मासु पसल	१							१
तरकारी तथा फलफुल विक्री केन्द्र		१						१
दुध चिस्यान तथा विक्री केन्द्र								०
निर्माण सामग्री								०
औषधी पसल वा क्लिनिक	२	१			१			४
मर्मत सेवा केन्द्र								०

पसलको प्रकार	वडा अनुसार पसलको संख्या							
	१	२	३	४	५	६	७	जम्मा
इलेक्ट्रिक तथा इलेक्ट्रोनिक्स पसल					१			१
सुनचाँदी पसल								०
चिया, खाजा वा नास्ता पसल	१७	१	३		१३			३४
कस्मेटिक तथा व्युटी पार्लर					१			१
अन्य								०
जम्मा	४२	१७	१३	०	४१	०	०	११३

स्रोत: समूह छलफल तथा जानकार व्यक्ति अन्तरवार्ता, २०७५

४.६ कृषि बजार सम्बन्धी विवरण

तालिका ४०: कृषि बजार सम्बन्धी विवरण

बजार स्थलको नाम	वडा नम्बर	उपलब्ध प्रमुख पूर्वाधारहरू	कैफियत
खुद्रा बजार			
कोलाहाल्ना(बड्की)	१		
कोइरेली(ओदी)	२		
जुगाड बजार	५		

स्रोत: समूह छलफल तथा जानकार व्यक्ति अन्तरवार्ता, २०७५

४.७ कृषि तथा पशु सेवासंग सम्बन्धीत सामुदायिक संस्था तथा समूहको विवरण (संख्या)

यस गाउँपालिकाका बासिन्दाहरूले कृषक समूह, पशुपालन समूह, व्यवसायिक कृषि फर्म, कृषि सहकारी समूह गठन गरी कार्य गरिरहेका छन्। यी समूह तथा फर्महरूमा आवद्ध भएका सदस्यहरू सम्बन्धी विवरण वडागत रूपमा देहायको तालिकामा दिइएको छ।

तालिका ४१: कृषि तथा पशु सम्बन्धी सामुदायिक संस्था सम्बन्धी विवरण

वडा नम्बर	कृषक समूह			पशुपालन समूह			व्यवसायिक कृषि फर्म			कृषि सहकारी			एग्रीभेट तथा विउविजन केन्द्र संख्या
	समूह संख्या	सदस्य		समूह संख्या	सदस्य		फर्म संख्या	सदस्य		सहकारी संख्या	सदस्य		
		म	पु		म	पु		म	पु		म	पु	
१	१	३०	४०	०	०	०	१	२०	३०	१	४५	४७	०
२	०	०	०	१	५	५	१	७	३	०	०	०	०
३	४	३०	३०	३	२०	२५	१	४	३	०	०	०	०
४	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
५	२	३०	३०	१	५१	६	१	३	५	०	०	०	१
६	७	२१	२८	४	१२	१६	०	०	०	०	०	०	०
७	६	२०	२९	३	११	१२	०	०	०	०	०	०	०
जम्मा	२०	१३१	१५७	१२	९९	६४	४	३४	४१	१	४५	४७	१

स्रोत: समूह छलफल तथा जानकार व्यक्ति अन्तरवार्ता, २०७५

४.८ घट्ट, मिल तथा संकलन तथा प्रसोधन सम्बन्धी विवरण

यस गाउँपालिकामा रहेका पानीघट्ट, कुटानी पिसानी मिलहरूको संख्या हेर्दा ६२ वटा परम्परागत पानी घट्ट, १५ वटा सुधारिएको घट्ट, कुटानी पिसानीका लागि डिजेल मिल ३ वटा र पानी मिल १ वटा, विद्युत मिल ३ वटा रहेका छन्। अन्य उद्योगको तुलनामा परम्परागत पानी घट्टहरूको संख्या उच्च रहेको देखिन्छ। यस सम्बन्धी विवरण वडागत रूपमा देहायको तालिकामा दिइएको छ।

तालिका ४२: घट्ट, मिल, संकलन तथा प्रसोधन सम्बन्धी विवरण

वडा नम्बर	पानी घट्ट संख्या		कुटानी, पिसानी र पेलानी (मिल) संख्या		
	परम्परागत	सुधारिएको	पानी मिल	डिजेल मिल	विद्युत मिल
१	१	१	०	१	१
२	१०	७	०	०	०
३	९	३	१	२	२
४	३	०	०	०	०
५	१२	१	०	०	०
६	१८	१	०	०	०
७	९	२	०	०	०
जम्मा	६२	१५	१	३	३

स्रोत: समूह छलफल तथा जानकार व्यक्ति अन्तरवार्ता, २०७५

४.९ सार्वजनिक जग्गाको विवरण

गाउँपालिकामा रहेका सार्वजनिक जमिन रहेको स्थान, जग्गाको क्षेत्रफल तथा हालको अवस्थामा गरिएको उपयोग तथा जग्गाको स्वामित्व सम्बन्धी विवरण वडागत रूपमा देहायको तालिकामा दिइएको छ।

तालिका ४३: सार्वजनिक जग्गाको विवरण

वडा नम्बर	सार्वजनिक जग्गा रहेको स्थान	जग्गाको क्षेत्रफल (रोपनी)	हालको उपयोग	जग्गाको स्वामित्व
१	देउ ढुङ्गा, पुगाली	२०	चरन क्षेत्र	सरकारी
२	राप्ती जैमेलाल शले	६०	चरन क्षेत्र	सरकारी
३	वारे कोट बुका खोला	५	चरन क्षेत्र	सरकारी
४	ढाव	१५०	चरन क्षेत्र	सरकारी
	भ्याउनु खर्क	२०	चरन क्षेत्र	सरकारी
५	भित्तो बन	२०	चरन क्षेत्र	सरकारी
६	खागला	१२	चरन क्षेत्र	सरकारी
	थलथले	१००	चरन क्षेत्र	सरकारी
	सिम खर्क	८००	चरन क्षेत्र	सरकारी
७	बाख्री डाँडा	१०००	चरन क्षेत्र	सरकारी
	चौकी लागना	५००	चरन क्षेत्र	सरकारी

स्रोत: समूह छलफल तथा जानकार व्यक्ति अन्तरवार्ता, २०७५

परिच्छेद ५: सामाजिक अवस्था

५.१ शैक्षिक तथा मानव संशाधन विकास

यस शिर्षक अन्तरगत शैक्षिक स्थितिको बारेका उल्लेख गरिएको छ ।

५.१.१ पाँच वर्ष र सो भन्दा माथिको शैक्षिक अवस्था

यस गाउँपालिकाको बासिन्दाको साक्षरताको स्थिति वडागत एवं उमेरगत रूपमा लैगिंकताका आधारमा देहायको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका ४४: उमेर समूह अनुसार साक्षरता विवरण

उमेर समूह अनुसार जनसंख्या												
वार्ड नम्बर	जनसंख्या	६-५९ वर्ष		(१५-५९)वर्ष साक्षरता		५९ वर्ष भन्दा माथि (साक्षर)		निरक्षर		६ वर्ष भन्दा कम		जम्मा
		पु	म	पु	म	पु	म	पु	म	पु	म	
१	२११२	८५४	८४९	६१९	६३८	१४	१२	५४	५८	१३३	१३८	३३६९
२	१३०७	५५४	४८४	३५७	३२१	३२	२०	१४	१६	१०९	७८	१९८५
३	२०१७	८७३	७८७	६३३	५६७	०	०	७३	६१	११९	१०४	३२१७
४	१४२३	५५०	५५७	३७९	४१५	३२	२०	३३	३७	१०४	९०	२२१७
५	१८२८	७६७	६९९	५०९	४६९	२८	११	३०	२६	१४२	१२५	२८०६
६	१५९९	६५३	६२७	४३४	४४१	४३	१३	७	२४	११०	१२१	२४७४
७	१९६९	८३०	७४०	५५०	४९३	२२	८	४६	४८	१५१	१२४	३०१२
जम्मा	१२२५५	५०८१	४७४३	३४८१	३३४४	१७१	८४	२५७	२७०	८६८	७८०	१९०८०

स्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण २०७५

५.१.२ शैक्षिकस्तर अनुसार जनसंख्या विवरण

यस गाउँपालिकाको बासिन्दाको शिक्षाको स्तर विश्लेषण गर्दा आधारभूत तहको शैक्षिक उपलब्धी हासिल गरेकाहरूको संख्या २३५९ रहेको छ भने स्नातकोत्तर गर्नेहरूको संख्या ५८ जना मात्र रहेको छ । यस सम्बन्धी विवरण वडागत रूपमा देहाय बमोजिम रहेको छ ।

तालिका ४५: शैक्षिकस्तर अनुसार जनसंख्या विवरण

शैक्षिकस्तर अनुसार जनसंख्या										
वडा नं.	पूर्व प्राथमिक	आधारभूत	माध्यमिक	स्नातक	स्नातकोत्तर	एम फिल वा माथी	प्राविधिक एसएलसी	साधारण लेखपढ	निरक्षर	कम उमेर
१	३०७	३५३	४२७	२१	३६	४७	३	१२०	५७६	२२२
२	१२३	३७४	१६७	१२	१	०	२	३७६	९६	१५६
३	५	६५१	६७	४	०	०	०	२	११०३	१८५
४	१११	६६	४५८	१२७	१०	०	१७	१८८	२६१	१८५
५	४३९	३४२	३५६	२७	३	०	०	२४२	२०६	२१३
६	२६७	१७९	४१५	९	२	०	०	४२६	७६	२२५
७	२६३	३९४	२६६	२५	६	०	०	१७४	६०१	२४०
जम्मा	१५१५	२३५९	२१५६	२२५	५८	४७	२२	१५२८	२९१९	१४२६

स्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण २०७५

५.१.३ शैक्षिक संस्था सम्बन्धी विवरण

यस गाउँपालिकामा कक्षा १ देखि ८ सम्म सञ्चालित आधारभूत विद्यालय १५ वटा रहेका छन् भने ५ वटा माध्यमिक विद्यालयहरू रहेका छन् । यस सम्बन्धी विवरण देहायको तालिकामा दिइएको छ ।

तालिका ४६ : शैक्षिक संस्था अनुसार साक्षरता विवरण

क्र.सं.	कक्षा १-८	कक्षा १-१२	जम्मा
१	१५		१५
२		५	५
जम्मा	१५	५	२०

स्रोत: संस्थागत सर्वेक्षण २०७५

५.१.४ शिक्षक विवरण

यस गाउँपालिका अन्तर्गत रहेका कूल १५ वटा सामुदायिक विद्यालयहरूमा कूल ३३ स्वीकृत शिक्षक दरबन्दी रहेको छ । ती विद्यालयमा ४९ जना शिक्षक र १६ शिक्षिका कार्यरत रहेका छन् । आधारभूत र माध्यमिक तहको शिक्षकहरूको स्वीकृत दरबन्दी, कार्यरत शिक्षक, शिक्षिका तथा विषयगत शिक्षक सम्बन्धी विवरण देहायको तालिकामा उल्लेख गरिएको छ ।

तालिका ४७ : कार्यरत शिक्षकहरूको विवरण

क्र.सं.	विद्यालयको नाम	वडा नम्बर	स्वीकृत दरबन्दी संख्या	कार्यरत शिक्षक संख्या		महिला शिक्षक संख्या		विषयगत शिक्षक संख्या		
				शिक्षक	शिक्षिका	आ.वि.	मा.वि.	गणित	विज्ञान	अंग्रेजी
क	आधारभूत विद्यालय (सामुदायिक)									
१	लक्ष्मीदेवल आ वि, आर्चायलिही	१								
२	कालिका आ वि, देवारगाउँ	१	२	१	३	३				
३	विष्णु आ वि, रिखिदेउ	२	१	२						
४	महादेव आ वि, शेरागाँउ	२	२	१	१					
५	हिमा आ वि, कोइरेली	२	१	२	१	१				
६	भैरव आ वि, जोगीबाडा	३	४	३	१	१				
७	महादेव आ वि, चेमा	३	१	३	१	१				
८	कैलाश आ वि	४	२	५	४	४		१	१	१
९	ज्योति आ वि	४	१	५	१	१		१	१	१
१०	कुल देव आ वि	४								
११	रुपाकोट आ वि, बागाँहागाहा	५	४	६	२	२		१	१	१
१२	कालिका आ वि, बुअ तलिकुडु	५	१०	१५	३	२	१	२	१	३
१३	जनता शिव आ वि	६	२	१	२	२		१	१	१
१४	रुपेल्लीदेवी आ वि, मर्चि	७	४	५	३	३		१	१	
१५	महादेव आ वि	७	१	४	२	२		१	१	१
	जम्मा		३५	५३	२४	२२	१	८	७	८
ख	माध्यमिक विद्यालय (सामुदायिक)									
१	कालिका मा वि, बड्की	१	१०	१०	४	५		२	१	२
२	नेत्रज्योति मा वि, ओदी	२	४	७	४	२	१	३	३	२
३	राहदेव मा वि, भोफ्ला	३	७	१३	३	२		२	२	२
४	भानु मा वि	६	८	९	३	३	२		१	१
५	अन्नपूर्ण मा वि, मस्टामांडु धोचुगाउँ	७	४	१०	२	२		१	१	१
	जम्मा		३३	४९	१६	१४	३	८	८	८

स्रोत : संस्थागत सर्वेक्षण २०७५

५.१.५ बालविकास केन्द्र सम्बन्धी विवरण (सामुदायिक)

यस गाउँपालिकामा समुदायमा कुल ७ वटा बाल विकास केन्द्र रहेको छ । यी बाल विकास केन्द्रहरूमा ७ जना सहजकर्ताले अध्यापन गराएका छन् । बालविकास केन्द्रको भौतिक पूर्वाधार सम्बन्धी विवरण वडागत रूपमा देहायको तालिकामा दिइएको छ ।

तालिका ४८ : बालविकास केन्द्र सम्बन्धी विवरण

बाल विकास केन्द्रको नाम	वडा नम्बर	भवन संख्या		कोठा संख्या		बालबालिका संख्या		खेलमैदान क्षेत्रफल (वर्ग मी.)	कम्पाउण्ड बालको किसिम	स्वच्छ खानेपानी
		पक्की	कच्ची	पक्की	कच्ची	बालक	बालिका			
कैलाश आ वि	४	१	१	२	५	११	१९	६०	कच्ची	छैन
ज्योति आ वि	४	१	३	२	६	७	५	२०	कच्ची	छैन
जनता शिव आ वि	६		१		२	१७	९	२००	कच्ची	छैन
भानु मा वि	६	२		१२				३००	पक्की	छैन
रुपेल्लीदेवी आ वि, मर्चि	७		३		९	१३	१६	८०	कच्ची	छैन
महादेव आ वि	७	२	१	४	३	११	१३	३०	कच्ची	छैन
अन्नपूर्ण मा वि, मस्टामांडु धोचुगाउँ	७		४		१२	१५	१२	५०	कच्ची	छैन
जम्मा		६	१३	२०	३७	७४	७४	७४०		

स्रोत : संस्थागत सर्वेक्षण २०७५

५.१.६ सामुदायिक सिकाइ/अध्ययन केन्द्र सम्बन्धी विवरण

यस गाउँपालिका अन्तरगत रहेका सामुदायिक अध्ययन केन्द्रहरू सम्बन्धी विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ ।

तालिका ४९ : सामुदायिक सिकाइ/अध्ययन केन्द्र सम्बन्धी विवरण

सामुदायिक सिकाइ/अध्ययन केन्द्रको नाम	केन्द्र रहेको स्थान	वडा नं.
लक्ष्मीदेवल आ वि	आचार्य लिही	१
कालिका आ वि	देवारगाउँ	१
कालिका मा वि, बड्की	बड्की	१
विष्णु आ वि	रिखिदेउ	२
महादेव आ वि	शेरागाँउ	२
हिमा आ वि	कोइरेली	२
नेत्रज्योति मा वि	ओदी	२
राहदेव मा वि	मोफुला	३
कैलाश आधारभूत सामुदायिक सिकाइ केन्द्र	जार्जी सिन्तली	४
रुपाकोट आ वि	बाजाँगाडा	५
कालिका आ वि	तलीकुडु	५
भानु सामुदायिक सिकाइ केन्द्र	पाथरखोला, जर्जाली	६
अन्नपूर्ण सामुदायिक सिकाइ केन्द्र	मास्टमांडु, धाँचुगाउँ	७

स्रोत : संस्थागत सर्वेक्षण २०७५

५.१.१ बिद्यालयमा अध्ययन गरीरहेका तहगत छात्रछात्राको विवरण

यस गाउँपालिका क्षेत्र भित्र रहेका कुल २० वटा सामुदायिक विद्यालयहरूमध्ये १५ वटा आधारभूत र ५ वटा माध्यमिक विद्यालय रहेका छन् । यी विद्यालयहरूमा अध्ययन गर्ने पूर्व प्राथमिक तहमा १२७६, आधारभूत तहमा

३३२२ र माध्यमिक तहमा ७०४ जना विद्यार्थी अध्ययनरत रहेको पाइन्छ। विद्यालयगत तथा वडागत छात्रछात्राहरूको विवरण संस्थागत विद्यालयहरूको समेत देहायको तालिकामा दिइएको छ।

तालिका ५०: विद्यालयमा अध्ययनरत विद्यार्थीको तहगत शैक्षिक योग्यता

क्र.स	विद्यालयको नाम	वडा नम्बर	पूर्व प्राथमिक			आधारभूत (१-८)			माध्यमिक (९-१२)			जम्मा		
			छात्र	छात्रा	जम्मा	छात्र	छात्रा	जम्मा	छात्र	छात्रा	जम्मा	छात्र	छात्रा	जम्मा
क	आधारभूत विद्यालय (सामुदायिक)													
१	लक्ष्मीदेवल आ वि, आचार्य लिही	१	१२	१६	२८	४६	२८	७४	-	-	-	५८	४४	१०२
२	कालिका आ वि, देवारगाउँ	१				७९	७३	१५२	-	-	-	७९	७३	१५२
३	विष्णु आ वि, रिखिदेउ	२				२६	३२	५८	-	-	-	२६	३२	५८
४	महादेव आ वि, शोरागाँउ	२	१२	१३	२५	१८	१३	३१	-	-	-	३०	२६	५६
५	हिमा आ वि, कोइरेली	२	१०	१९	२९	२१	३०	५१	-	-	-	३१	४९	८०
६	भैरव आ वि, जोगीबाडा	३	४३	३७	८०				-	-	-	४३	३७	८०
७	महादेव आ वि, चेमा	३			०	२७	३०	५७	-	-	-	२७	३०	५७
८	कैलाश आ वि	४	८८	१०१	१८९	८८	१०१	१८९	-	-	-	१७६	२०२	३७८
९	ज्योति आ वि	४	६८	५९	१२७	३६	२७	६३	-	-	-	१०४	८६	१९०
१०	कुल देव आ वि	४							-	-	-	०	०	०
११	रुपाकोट आ वि, बागाँहागाहा	५	२६	२३	४९	१२७	९९	२२६	-	-	-	१५३	१२२	२७५
१२	कालिका आ वि, बुअ तलिकुकु	५	२७	२८	५५	१४९	१५७	३०६	८९	७७	१६६	२६५	२६२	५२७
१३	जनता शिव आ वि	६	१००	८१	१८१	९०	७६	१६६	-	-	-	१९०	१५७	३४७
१४	रुपेल्लीदेवी आ वि, मर्चि	७	१६०	१३४	२९४	१५०	११९	२६९	-	-	-	३१०	२५३	५६३
१५	महादेव आ वि	७	६७	७३	१४०	५१	६४	११५	-	-	-	११८	१३७	२५५
	जम्मा		६१३	५८४	११९७	९०८	८४९	१७५७	८९	७७	१६६	१६१०	१५१०	३१२०
२	माध्यमिक विद्यालय (सामुदायिक)													
१	कालिका मा वि, बड्की	१			०	१४६	१५३	२९९	७६	४१	११७	२२२	१९४	४१६
२	नेत्रज्योति मा वि, ओदी	२	२६	२४	५०	१४३	१०३	२४६	३०	२४	५४	१९९	१५१	३५०
३	राहदेव मा वि, भोफ्ला	३	१०	१९	२९	२३९	१९२	४३१	७०	६३	१३३	३९९	२७४	६७३
४	भानु मा वि	६			०	१३४	१५३	२८७	४६	३६	८२	१८०	१८९	३६९
५	अन्नपूर्ण मा वि, मस्टामांडु धोचुगाउँ	७			०	१०५	१९७	३०२	९२	६०	१५२	१९७	२५७	४५४
	जम्मा		३६	४३	७९	७६७	७९८	१५६५	३१४	२२४	५३६	१११७	१०६५	२१८२
	कुल जम्मा		६४९	६२७	१२७६	१६७५	१६४७	३३२२	४०३	३०१	७०४	२७२७	२५७५	५३०२

स्रोत : संस्थागत सर्वेक्षण २०७५

५.१.२ शैक्षिक गुणस्तर सम्बन्धी विवरण

यस गाउँपालिकामा रहेका सामुदायिक विद्यालयहरूको अपाङ्ग विद्यार्थी श्रोत कक्षा, एकीकृत पाठ्यक्रम, इन्टरनेट सुविधा, छुट्टै प्रधानाध्यापक दरबन्दी सम्बन्धी विवरण विद्यालयगत रुपमा देहायको तालिकामा दिइएको छ।

तालिका ५१: शैक्षिक गुणस्तर सम्बन्धी विवरण

क्र.स.	विद्यालयको नाम, ठेगाना र किसिम	वडा नम्बर	अपाङ्ग विद्यार्थी श्रोत कक्षा	CBEGRA कार्यान्वयन	एकीकृत पाठ्यक्रम	इन्टरनेट सुविधा	छुट्टै प्रधानाध्यापक दरबन्दी
क	आधारभूत विद्यालय (सामुदायिक)						

क्र.स.	विद्यालयको नाम, ठेगाना र किसिम	वडा नम्बर	अपाङ्ग विद्यार्थी श्रोत कक्षा	CBEGRA कार्यान्वयन	एकीकृत पाठ्यक्रम	इन्टरनेट सुविधा	छुट्टै प्रधानाध्यापक दरबन्दी
१	लक्ष्मीदेवल आ वि, आर्चायलिही	१	नभएको	नभएको	भएको	नभएको	नभएको
२	कालिका आ वि, देवारगाउँ	१	नभएको	नभएको	भएको	नभएको	नभएको
३	विष्णु आ वि, रिखिदेउ	२	नभएको	नभएको	भएको	नभएको	नभएको
४	महादेव आ वि, शेरागाँउ	२	नभएको	नभएको	भएको	नभएको	नभएको
५	हिमा आ वि, कोइरेली	२	नभएको	नभएको	भएको	नभएको	नभएको
६	भैरव आ वि, जोगीबाडा	३	नभएको	नभएको	भएको	नभएको	नभएको
७	महादेव आ वि, चेमा	३	नभएको	नभएको	भएको	नभएको	नभएको
८	कैलाश आ वि	४	नभएको	नभएको	भएको	नभएको	नभएको
९	ज्योति आ वि	४	नभएको	नभएको	भएको	नभएको	नभएको
१०	कुल देव आ वि	४					
११	रुपाकोट आ वि, बागाँहागाहा	५	नभएको	नभएको	भएको	नभएको	नभएको
१२	कालिका आ वि, बुअ तलिकुडु	५	नभएको	नभएको	भएको	नभएको	नभएको
१३	जनता शिव आ वि	६					
१४	रुपेल्लीदेवी आ वि, मर्चि	७	नभएको	नभएको	भएको	नभएको	नभएको
१५	महादेव आ वि	७	नभएको	नभएको	भएको	नभएको	नभएको
ख	माध्यमिक विद्यालय (सामुदायिक)						
१	कालिका मा वि, वड्की	१	नभएको	नभएको	भएको	नभएको	नभएको
२	नेत्रज्योति मा वि, ओदी	२	नभएको	नभएको	भएको	नभएको	नभएको
३	राहदेव मा वि, भोफ्ला	३	नभएको	नभएको	भएको	नभएको	नभएको
४	भानु मा वि	६	भएको	नभएको	भएको	नभएको	नभएको
५	अन्नपूर्ण मा वि, मस्टामांडु धोचुगाउँ	७	नभएको	नभएको	भएको	नभएको	नभएको

स्रोत : संस्थागत सर्वेक्षण २०७५

५.१.३ भर्ना दर, निरन्तरता दर र सिकाई उपलब्धी दर

यस गाउँपालिका भित्र रहेका सामुदायिक विद्यालयहरूको आधारभूत तथा माध्यमिक तहका विद्यालयहरूको तहगत रुपमा खुद भर्ना दर, निरन्तरता दर, सिकाई उपलब्धी दर औषत रुपमा देहाय बमोजिम रहेको छ।

तालिका ५२ : बालबालिकाको भर्ना, सिकाई उपलब्धी तथा निरन्तरता दर

क्र.स.	विद्यालयको नाम, स्थान र किसिम	वडा नम्बर	खुद भर्ना दर			निरन्तरता दर			सिकाई उपलब्धी दर			उत्तिर्ण दर		
			पू.	प्रा.	आ.वि.	मा.वि.	पू.	प्रा.	आ.वि.	मा.वि.	कक्षा			
											८	१०	१२	८
क	आधारभूत विद्यालय (सामुदायिक)													
१	लक्ष्मीदेवल आ वि, आर्चायलिही	१	२८	७४		२८	७४		७२					
२	कालिका आ वि, देवारगाउँ	१		१५२					५५.८					
३	विष्णु आ वि, रिखिदेउ	२		५८			५८		५४			१००		
४	महादेव आ वि, शेरागाँउ	२	२५	३१		२२	३१							
५	हिमा आ वि, कोइरेली	२	२९	५१		२९	५१							
६	भैरव आ वि, जोगीबाडा	३		८०			८०							
७	महादेव आ वि, चेमा	३		५७			५७							
८	कैलाश आ वि	४		१८९			१८९							

क्र.स.	विद्यालयको नाम, स्थान र किसिम	वडा नम्बर	खुद भर्ना दर				निरन्तरता दर				सिकाई उपलब्धी दर			उत्तिर्ण दर			
			पू. प्रा	आ.वि	मा.वि.	मा.वि.	पू. प्रा	आ.वि	मा.वि.	मा.वि.	कक्षा			कक्षा			
											८	१०	१२	८	१०	१२	
९	ज्योति आ वि	४		९५			९५										
१०	कुल देव आ वि	४															
११	रुपाकोट आ वि, बागाँहागाहा	५	४९	२२६		४९	२२६		५८			१००					
१२	कालिका आ वि, बुअ तलिकुडु	५	५५	३८६	१६६	५५	३८६	१६६	५१.१	५६	४५	१००	६०	२५			
१३	जनता शिव आ वि	६															
१४	रुपेल्लीदेवी आ वि, मर्चि	७		२९४			२९४										
१५	महादेव आ वि	७		११८			१४०										
जम्मा			२७	२०१	७	२६	१८७	७	२९१	२	२	३००	२	१			
स	माध्यमिक विद्यालय (सामुदायिक)																
१	कालिका मा वि, बड्की	१	१	३७	२९९	११७	३७	२९९	५८.६	५५.५		१००	८०				
२	नेत्रज्योति मा वि, ओदी	२	५०	२४५	५४	५०	२४५	५४	५२	५०		१००	८१				
३	राहदेव मा वि, भोफ्ला	३	२९	४३१	१३३	२९	४३१	१३३	५५.५	५४		१००	७५				
४	भानु मा वि	६		२८६	८२		२८७	८२	५२.४	६२.६		१००	१००				
५	अन्नपूर्ण मा वि, मस्टामांडु धोचुगाउँ	७		४५४	३०३	१५२	४५५	३०३	१५२	९	८	३	३				
जम्मा			२७	३६३	२१८	११६	३६४	२१८	१२३	७७	८	१३४	११३	०			
कुल जम्मा			१८	१८८	११२	४७	१८४	२२४	४१४	७९	१०	२१७	११५	१			

स्रोत : संस्थागत सर्वेक्षण २०७५

५.१.४ विद्यार्थी उत्तिर्ण दर

यस गाउँपालिका भित्र रहेका सामुदायिक विद्यालयहरूको आधारभूत तथा माध्यमिक तहका विद्यालयहरूको तहगत रुपमा खुद भर्ना दर, निरन्तरता दर, सिकाई उपलब्धी दर औषत रुपमा देहाय बमोजिम रहेको छ ।

तालिका ५३ : बालबालिकाको उत्तिर्ण दर

क्र.स.	विद्यालयको नाम, स्थान र किसिम (सामुदायिक, संस्थागत, मदरसा, गुम्बा)	वडा नम्बर	जम्मा विद्यार्थी		आधारभूत शिक्षा पुरा गर्ने विद्यार्थी		छात्रवृत्ती वा अन्य सुविधा पाउने विद्यार्थी		दिवा खाजा खान पाउने विद्यार्थी	
			छात्र	छात्रा	छात्र	छात्रा	छात्र	छात्रा	छात्र	छात्रा
क	आधारभूत विद्यालय (सामुदायिक)									
१	लक्ष्मीदेवल आ वि, आर्चायलिही	१								
२	कालिका आ वि, देवारगाउँ	१	१०५	११७	१०	१३	२२	२५	७३	७९
३	विष्णु आ वि, रिखिदेउ	२	३२	२६	४	१		२६	३२	२६
४	महादेव आ वि, शोरागाँउ	२	२६	३०	१३	१८		१८	१३	१८
५	हिमा आ वि, कोइरेली	२	४९	३१	३०	२१	१	२१	३०	२१
६	भैरव आ वि, जोगीबाडा	३	३७	४३				४३	३७	४३
७	महादेव आ वि, चेमा	३	३०	२७	५	२		२७	३०	२७
८	कैलाश आ वि	४	१०१	८८			१०१	८८	१०१	८८
९	ज्योति आ वि	४	४३	५२			१८	७०	४३	५२
१०	कुल देव आ वि	४								
११	रुपाकोट आ वि, बागाँहागाहा	५	१२२	१५३	११	११	१५	१२७	७६	८५
१२	कालिका आ वि, बुअ तलिकुडु	५	२६५	२६५	१८५	१७६	६	२१२	१८७	११५
१३	जनता शिव आ वि	६								

क्र.स.	विद्यालयको नाम, स्थान र किसिम (सामुदायिक, संस्थागत, मदरसा, गुम्बा)	वडा नम्बर	जम्मा विद्यार्थी		आधारभूत शिक्षा पुरा गर्ने विद्यार्थी		छात्रवृत्ती वा अन्य सुविधा पाउने विद्यार्थी		दिवा खाजा खान पाउने विद्यार्थी	
			छात्र	छात्रा	छात्र	छात्रा	छात्र	छात्रा	छात्र	छात्रा
१४	रुपेल्लीदेवी आ वि, मर्चि	७	१३४	१६०			४३	१६०	१३४	१६०
१५	महादेव आ वि	७	७३	६७				६७	७३	६७
जम्मा			१०१७	१०५९	२५८	२४२	२०६	८८४	८२९	७८१
ख	माध्यमिक विद्यालय (सामुदायिक)									
१	कालिका मा वि, बड्की	१	१९४	२२२	२४	२२	६५	२२२	९८	७८
२	नेत्रज्योति मा वि, ओदी	२	१५०	१९९	१०२	१४३		१७३	७०	९१
३	राहदेव मा वि, भोफ्ला	३	२५५	३०९	१९२	२३९	८०	८७	१२०	१११
४	भानु मा वि	६	१८९	१८०	३६	४६	१८०	३०	७७	६०
५	अन्नपूर्ण मा वि, मस्टामांडु धोचुगाउँ	७	२५७	१९७	१०५	१९७	८०	३९	९९	५५
जम्मा			१०४५	११०७	४५९	६४७	४०५	५५१	४६४	३९५
कुल जम्मा			२०६२	२१६६	७१७	८८९	६११	१४३५	१२९३	११७६

स्रोत : संस्थागत सर्वेक्षण २०७५

५.१.५ सामुदायिक बालक्लब विवरण

यस गाउँपालिकामा ११ वटा सामुदायिक बालक्लबहरू रहेका छन्। ती क्लबहरूमा आवद्ध भएका बालबालिकाहरूको संख्या तथा बाल क्लबहरूको नाम तथा ठेगाना देहायको तालिकामा दिइएको छ।

तालिका ५४ : सामुदायिक बालक्लबहरूको विवरण

क्र.सं.	बाल क्लबको नाम	ठेगाना	सदस्य संख्या		
			बालक	बालिका	जम्मा
१	देवारगाउँ बाल क्लब	देवारगाउँ (१)	४	७	११
२	देवारगाउँ बाल क्लब	देवारगाउँ (२)	८	६	१४
३	सुन्दर बाल क्लब खेतु	खेतु	१०	७	१७
४	सुन्दर बाल क्लब कुडु	कुडु	१४	११	२५
५	शुभ शन्देश बाल क्लब धाचुगाउँ	धाचुगाउँ	१५	१२	२७
६	उज्यालो बाल क्लब जर्जाली	जर्जाली	२५	१३	३८

स्रोत : संस्थागत सर्वेक्षण २०७५

५.१.६ घरबारविहिन बालबालिकाको अवस्था

यस गाउँपालिकामा घरबार विहिन बालबालिका सम्बन्धी विवरण देहायको तालिकामा दिइएको छ।

तालिका ५५ : घरबारविहिन बालबालिकाको अवस्था

वडा नं.	घरबारविहिन बालबालिकाको संख्या		जम्मा
	बालक	बालिका	
१	५	२	७
२	१	२	३
३	६	३	९

स्रोत : संस्थागत सर्वेक्षण २०७५

५.१.७ विद्यालय शान्ति क्षेत्र र विद्यालय सुधार योजना विवरण

यस गाउँपालिकामा रहेका सामुदायिक विद्यालयहरूको विद्यालय शान्ति क्षेत्र कार्यान्वयन, विद्यालय सुधार योजना, बाल क्लब गठन तथा बाल मैत्री शिक्षण सम्बन्धी विवरण देहायको तालिकामा दिइएको छ।

तालिका ५६ : विद्यालय शान्ति क्षेत्र तथा सुधार योजना सम्बन्धी विवरण

क्र.स.	विद्यालयको नाम र ठेगाना	वडा नम्बर	विद्यालय शान्ति क्षेत्र कार्यान्वयन	विद्यालय सुधार योजना अद्यावधिक	बाल क्लब गठन	बालमैत्री शिक्षण विधिको प्रयोग
१	आधारभूत विद्यालय (सामुदायिक)					
१	लक्ष्मीदेवल आ वि, आर्चाय लिही	१				
२	कालिका आ वि, देवारगाउँ	१				
३	विष्णु आ वि, रिखिदेउ	२				
४	महादेव आ वि, शोरागाउँ	२				
५	हिमा आ वि, कोइरेली	२				
६	भैरव आ वि, जोगीवाडा	३				
७	महादेव आ वि, चेमा	३				
८	कैलाश आ वि	४				
९	ज्योति आ वि	४				
१०	कुल देव आ वि	४				
११	रुपाकोट आ वि, बागाहागाहा	५				
१२	कालिका आ वि, बुअ तलिकुडु	५				
१३	जनता शिव आ वि	६				
१४	रुपेल्लीदेवी आ वि, मर्चि	७				
१५	महादेव आ वि	७				
२	माध्यमिक विद्यालय (सामुदायिक)					
१	कालिका मा वि, बड्की	१				
२	नेत्रज्योति मा वि, ओदी	२				
३	राहदेव मा वि, भोफ्ला	३				
४	भानु मा वि	६				
५	अन्नपूर्ण मा वि, मस्टामांडु धोचुगाउँ	७				

स्रोत : संस्थागत सर्वेक्षण २०७५

५.१.८ आधारभूत विद्यालयमा पहुँचको अवस्था

यस गाउँपालिकाको प्रमुख वस्तीहरूबाट आधारभूत विद्यालयसम्मको पहुँचको अवस्थालाई हेर्दा विद्यालय पुग्न लाग्ने समय अनुसार १ घण्टा भन्दा बढि समय लाग्ने घरपरिवार संख्या २१६ रहेको छ भने १५ मिनेट समय लाग्ने घरपरिवार १४६७ रहेको देखिन्छ। यस सम्बन्धी वडागत विवरण देहाय बमोजिमको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका ५७: आधारभूत विद्यालय पहुँचको अवस्था

बडा नम्बर	टोल/वस्ती	विद्यालय सम्म आइपुग्न लाग्ने समय अनुसार घरपरिवार संख्या			
		१५ मिनेट	३० मिनेट	१ घण्टा	१ घण्टा भन्दा बढी
१	बड्की	३६	१०२	१७०	
१	देवारगाउँ	९५			
१	आर्चायलीही	६४			
२	ओदी	१९५			
२	रिखिदेउ	२८			
२	ओदी शेरगाउँ	२५			
२		२८	३१	१	
३		४०	१०		
३		५७			
३		२४०	४०	५०	
४		११६	८२	४५	
५		१२०			
५		१५०	४०	२२	
६		८२	७८	१२३	
७		८६	६९	१०५	

स्रोत : संस्थागत सर्वेक्षण २०७५

५.१.९ शैक्षिक संस्था उपलब्ध भौतिक पूर्वाधार तथा सुविधा

गाउँपालिका क्षेत्र भित्र रहेका कूल १४ वटा सामुदायिक विद्यालयहरूमध्ये पक्की भवन भएको १ वटा मात्र माध्यमिक विद्यालय रहेको छ। अन्य सबैमा कच्ची भवन रहेको छ। यी विद्यालयहरूको विद्यालयगत भौतिक पूर्वाधार सम्बन्धी विवरण देहायको तालिकामा दिइएको छ।

तालिका ५८: विद्यालयमा भौतिक पूर्वाधारको अवस्था

क्र. स.	विद्यालयको नाम	वडा नम्बर	भवन संख्या		कोठा संख्या		पुस्तकालय र अध्ययन केन्द्र	प्रयोगशाला कम्प्युटर समेत	बेञ्चक क्षमता (जना)	खेलमैदान क्षेत्रफल (वर्ग मी.)	कम्पाउण्ड वालको किसिम	चर्पीको सुविधा	स्वच्छ खानेपानी
			पक्की	कच्ची	पक्की	कच्ची							
१	लक्ष्मीदेवल आ वि, आर्चायलीही	१	-	३	-	७	छैन	छैन	-	१५		छ	छ
२	कालिका आ वि, देवारगाउँ	१	-	३	-	६	छैन	छैन	८८	२६	कच्ची पर्खाल	छ	छ
३	विष्णु आ वि, रिखिदेउ	२	-	३	-	६	छैन	छैन	३०	१५		छैन	छ
४	महादेव आ वि, शेरगाउँ	२	-	१	-	१	छैन	छैन	-	१०		छैन	छैन

क्र.स.	विद्यालयको नाम	बडा नम्बर	भवन संख्या		कोठा संख्या		पुस्तकालय र अध्ययन केन्द्र	प्रयोगशाला कम्प्युटर समेत	बेञ्चक क्षमता (जना)	खेलमैदान क्षेत्रफल (वर्ग मी.)	कम्पाउण्ड वालको किसिम	चर्पीको सुविधा	स्वच्छ बानेपार्न
			पक्की	कच्ची	पक्की	कच्ची							
५	हिमा आ वि, कोइरेली	२	-	३	-	६	छैन	छैन	४८	१३		छ	छ
६	भैरव आ वि, जोगीवाडा	३	-	१	-	७	छैन	छैन	६०	२०	कच्ची पर्खाल	छ	छ
७	महादेव आ वि, चेमा	३	-	२	-	३	छैन	छैन	४०	२५		छ	छ
८	कैलाश आ वि	४	१	१	२	५	छैन	छैन	५	६०		छ	छैन
९	ज्योति आ वि	४	१	२	२	६	छैन	छैन	-	२०		छ	छैन
१०	कुल देव आ वि	४	-	-	-	-			-	-			
११	रुपाकोट आ वि, बागाँहागाहा	५	-	४	-	८	छैन	छैन	२०	३०		छ	छैन
१२	कालिका आ वि, बुअ तलिकुडु	५	१	३	४	१०	छैन	छैन	५२०	६०		छ	छ
१३	जनता शिव आ वि	६	-	१	-	५	छैन	छैन	३०	२००		छ	छैन
१४	रुपेलीदेवी आ वि, मर्चि	७		३		९	छैन	छैन	४	८०		छ	छैन
१५	महादेव आ वि	७	२	१	४	३	छैन	छैन	१५	५०		छ	छैन
जम्मा			५	३१	१२	८२			८६०	६२४			
ख माध्यमिक तह (सामुदायिक)													
१	कालिका मा वि, बड्की	१	१	२	२	१३	छैन	छ	३००	२००	कच्ची पर्खाल	छ	छ
२	नेत्रज्योति मा वि, ओदी	२	२	२	६	६	छैन	छैन	३६६	३०		छ	छ
३	राहदेव मा वि, भोफला	३	१	४	४	१६	छैन	छैन	४००	१५०	कच्ची	छ	छ
४	भानु मा वि	६	५	-	१५	-	छैन	छ	१००	३००		छ	छैन
५	अन्नपूर्ण मा वि, मस्टामांडु धोचुगाउँ	७	-	४	-	१२	छैन	छ	६०	५०		छ	छैन
जम्मा			९	१२	२७	४७				७३०			
कुल जम्मा			१४	४३	३९	१२९				१३५४			

स्रोत : संस्थागत सर्वेक्षण २०७५

५.१.१० छात्रवृत्ति तथा अन्य लक्षित सुविधा उपलब्धताको अवस्था (छात्रवृत्ति, बाल अनुदान, दिवाखाजा)

यस गाउँपालिकामा रहेका सामुदायिक विद्यालयहरूमा अध्ययन गर्ने विद्यार्थीहरूलाई दिइने जात जातिगत एवं अपाङ्गता, विपन्नता, जेहेन्दार तथा छात्रा लगायतका विविध प्रकारको छात्रवृत्ति सम्बन्धी विवरण देहायको तालिकामा दिइएको छ।

तालिका ५.९ : विद्यालयमा छात्रवृत्ति तथा अन्य सुविधा सम्बन्धी विवरण

क्र.स.	विद्यालयको नाम र ठेगाना (किसिम र तह)	बडा नम्बर	छात्रवृत्तिको किसिम अनुसार										
			दलित		अपाङ्ग		छात्रा	विपन्न		जेहेन्दार		अन्य सुविधा	
			छात्र	छात्रा	छात्र	छात्रा		छात्र	छात्रा	छात्र	छात्रा	छात्र	छात्रा
क आधारभूत तह (सामुदायिक)													
१	लक्ष्मीदेवल आ वि, आचार्य लिही	१			४	३	५८						
२	कालिका आ वि, देवारगाउँ	१	२२	२५		१	७	९					
३	विष्णु आ वि, रिखिदेउ	२					२६						
४	महादेव आ वि, शोरागाउँ	२					१८						
५	हिमा आ वि, कोइरेली	२	१	१			२१						

क्र.स	विद्यालयको नाम र ठेगाना (किसिम र तह)	वडा नम्बर	छात्रवृत्तीको किसिम अनुसार											
			दलित		अपाङ्ग		छात्रा	विपन्न		जेहेन्दार		अन्य सुविधा		
			छात्र	छात्रा	छात्र	छात्रा		छात्र	छात्रा	छात्र	छात्रा	छात्र	छात्रा	
६	भैरव आ वि, जोगीवाडा	३	१	१			२							
७	महादेव आ वि, चेमा	३					२७							
८	कैलाश आ वि	४	५	८	२	२	२			१०	८			
९	ज्योति आ वि	४	१८	२०		१				२	३			
१०	कुल देव आ वि	४												
११	रुपाकोट आ वि, बागाँहागाहा	५	५	१०			१२७							
१२	कालिका आ वि, तलिकुडु	५	६	१४	२	५	२१२							
१३	जनता शिव आ वि	६	१००	३७		३								
१४	रुपेल्लीदेवी आ वि, मर्चि	७	४३	६०	२	१	२	५०	७०	३८	४४			
१५	महादेव आ वि	७				१				८	९			
जम्मा			२०१	१७६	११	१६	५०२	५९	७०	५८	६४	०	०	
ख	माध्यमिक तह (सामुदायिक)													
१	कालिका मा वि, बड्की	१	३७	४८	३	६	२५७							
२	नेत्रज्योति मा वि, ओदी	२					१७३							
३	राहदेव मा वि, भोफ्ला	३	८०	८७		३०९								
४	भानु मा वि	६	२०	२५	८	७						३०	१८१	
५	अन्नपूर्ण मा वि, मस्टामांडु धोचुगाउँ	७	१८	१३	२	२	३	२५	२३	४०	४५			
जम्मा			१५५	१७३	१३	३२४	४३३	२५	२३	४०	४५	३०	१८१	

स्रोत : संस्थागत सर्वेक्षण २०७५

५.२ स्वास्थ्य तथा पोषण

यस अध्यायमा यहाँका बासिन्दाहरूको स्वास्थ्य तथा पोषण सम्बन्धी विवरणहरू उल्लेख गरिएको छ।

५.२.१ स्वास्थ्य संस्था (अस्पताल, प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्र, स्वास्थ्य चौकी र आयुर्वेद केन्द्र) को विवरण

यस गाउँपालिकामा रहेका स्वास्थ्य संस्थाहरूमा सञ्चालन भएका सुरक्षित मातृत्व, पोषण सेवा, फार्मसी, आँखा उपचार सेवा, स्वास्थ्य शिक्षण सेवा, परामर्श सेवा सम्बन्धी विवरण देहायको तालिकामा दिइएको छ।

तालिका ६० : स्वास्थ्य संस्था सम्बन्धी विवरण

स्वास्थ्य संस्थाको नाम र ठेगाना	वडा नम्बर	स्वास्थ्यकर्मी		शैया संख्या	उपलब्ध सेवा तथा सुविधा						
		स्विकृत दरबन्दी	कार्यरत		प्रसुती सेवा	ल्याव	क्लिनिक	एक्सरे	परिवार नियोजन	खोप सेवा	एससिटि
बड्की स्वास्थ्य चौकी	१	६	८		छ	छैन	छैन	छैन	छ	छ	छ
सामुदायिक स्वास्थ्य इकाई ओदी	२	२	२		छैन	छैन	छ	छैन	छ	छ	छ
प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्र, कालिकाखेतु	५	१२	१५	३	छ	छ	छ	छैन	छ	छ	छ
महावैपाथर खोला स्वास्थ्य चौकी	६	५	८		छैन	छैन	छैन	छैन	छ	छ	छैन

स्वास्थ्य संस्थाको नाम र ठेगाना	वडा नम्बर	स्वास्थ्यकर्मी		शैया संख्या	उपलब्ध सेवा तथा सुविधा						
		स्वीकृत दरबन्दी	कार्यरत		प्रसुती सेवा	ल्याव	क्लिनिक	एक्सरे	परिवार नियोजन	खोप सेवा	एससिटि
जम्मा		२५	३३	३							

स्रोत : संस्थागत सर्वेक्षण २०७५

५.२.२ स्वास्थ्य संस्थामा उपलब्ध तथा कार्यरत चिकित्सक, स्वास्थ्यकर्मी र अन्य जनशक्ति विवरण

यस गाउँपालिकामा रहका स्वास्थ्य संस्थाहरूमा कार्यरत चिकित्सक, स्वास्थ्यकर्मी र अन्य जनशक्तिको स्वीकृत दरबन्दी, कार्यरत जनशक्ति लगायत अन्य उपलब्ध सेवा सम्बन्धी विवरण देहायको तालिकामा दिइएको छ।

तालिका ६१ : स्वास्थ्य संस्था कार्यरत जनशक्ति सम्बन्धी विवरण

स्वास्थ्य संस्थाको नाम र ठेगाना	वडा नम्बर	कार्यरत स्वास्थ्यकर्मीको संख्या							
		विशेषज्ञ चिकित्सक	सामान्य चिकित्सक	हे.अ.	नर्स	अहेव	अनमी	ल्याव टेक्निसियन	का.स.
बड्की स्वास्थ्य चौकी	१	छैन	छैन	छ	छैन	छ	छ	छैन	२
सामूदायिक स्वास्थ्य इकाई ओदी	२	छैन	छैन	छैन	छैन	छ	छ	छैन	
प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्र, कालिकाखेत	५	छैन	छ	छ	छ	छ	छ	छ	३
महावैपाथर खोला स्वास्थ्य चौकी	६	छैन	छ	१	छैन	२	३	छैन	

स्रोत : संस्थागत सर्वेक्षण २०७५

५.२.३ प्राथमिक स्वास्थ्य सेवामा पुग्न लाग्ने समय

यस गाउँपालिकाका प्रमुख वस्तीहरूबाट स्वास्थ्य संस्थामा आइपुग्न लाग्ने समयको आधारमा विश्लेष गर्दा १ घण्टा भन्दा बढि समय लाग्ने १३० घरपरिवार र १५ मिनेट समयमै आइपुग्न सक्ने घरपरिवार ४८० घरपरिवार रहेको देखिन्छ। यस सम्बन्धी विवरण वडागत रूपमा देहायको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका ६२ : प्राथमिक स्वास्थ्य सेवामा पहुँचको अवस्था

वडा नम्बर	नजिक स्वास्थ्य चौकी सम्म आइपुग्न लाग्ने समय अनुसार घरपरिवार संख्या			
	१५ मिनेट	३० मिनेट	१ घण्टा	१ घण्टा भन्दा बढी
१	६८	५४	४७०	
२	१५३		६	५२
३				
४			३१२	७८
५	१८५			
६	८४	१५०	९७	
७				
जम्मा	४९०	२०४	८८५	१३०

स्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण २०७५

५.२.४ उपलब्ध स्वास्थ्य सेवा तथा सुविधाहरू

यस गाउँपालिकाका स्वास्थ्य चौकीहरूमा विभिन्न तहमा कार्यरत स्वास्थ्यकर्मीहरूको संख्या सम्बन्धी विवरण स्वास्थ्य चौकी अनुसार देहायको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका ६३ :स्वास्थ्य संस्थामा उपलब्ध सेवाहरू सम्बन्धी विवरण

स्वास्थ्य संस्थाको नाम र ठेगाना	वडा नम्बर	उपलब्ध सेवा तथा सुविधा						
		सुरक्षित मातृत्व	पोषण सेवा	रक्त संचार	फार्मसी	आखाँ उपचार सेवा	स्वास्थ्य शिक्षण सेवा	परामर्श सेवा
वड्की स्वास्थ्य चौकी	१	छ	छ	छैन	छैन	छैन	छ	छ
सामूदायिक स्वास्थ्य इकाई ओदी	२	छ	छैन	छैन	छैन	छैन	छ	छ
प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्र, कालिकाखेतु	५	छ	छ	छैन	छैन	छैन	छैन	छ
महावैपाथर खोला स्वास्थ्य चौकी	६	छ	छ	छैन	छैन	छैन	छ	छ

स्रोत : संस्थागत सर्वेक्षण २०७५

५.२.५ खोप सेवा तथा पोषण सम्बन्धी विवरण

गाउँपालिका क्षेत्र भित्र रहेका पाँच वर्ष मुनिका बालबालिका संख्या २५६८ जना रहेका छन् । यहाँका स्वास्थ्य केन्द्रबाट विभिन्न किसिमका खोप लिने बालबालिका सम्बन्धी विवरण देहायको तालिकामा दिइएको छ ।

तालिका ६४ :स्वास्थ्य संस्थामा खोप तथा पोषण सम्बन्धी विवरण

वडा नम्बर	बालबालिका संख्या			खोप लिने बालबालिका संख्या					५ वर्ष मुनीका बालबालिका	
	१ वर्ष मुनीका	२ वर्ष मुनीका	५ वर्ष मुनी	विसिजि	पेण्टाभ्या लेण्ट	पोलियो तेश्रो	दादुरा/रुबेला	जापानिज इन्सफलाइटिस (जे.ई.)	बृद्धी अनुगमन गरिएका	कुपोषित
१	९१४	८६०	-	८४	२६१	८८	१२८	३२	१०६	९
२	७५	१०५	-	२९	-	३१८	३१	-	-	-
३										
४										
५	७७	१५१	३८६	९१	९५	८४	७७	२१	१४०६	३७
६				६९	२७०	१००	७५	३३	३५३	१७
७										
जम्मा	१०६६	१११६	३८६	२७३	६२६	५९०	३११	८६	१८६५	६३

स्रोत : संस्थागत सर्वेक्षण २०७५

५.२.६ उपचारात्मक सेवा तथा प्रमुख रोग सम्बन्धी विवरण

गाउँपालिका भित्र देखा पर्ने प्रमुख रोगहरू र तिनको उपचारको अवस्था हेर्दा सबै भन्दा बढि ग्यास्टीक/अल्सरका विरामी स्वास्थ्य चौकीमा आउने गरेको देखिन्छ । रोगबाट प्रभावित, उपचार हुने, फलोअप गरिएका र रेफर गरिएकाको संख्या देहाय बमोजिम तालिकामा दिइएको छ ।

तालिका ६५ :प्रमुख रोगहरू सम्बन्धी विवरण

क्र.सं.	रोगको नाम	रोगी/विरामी संख्या	उपचार भएको संख्या	फलोअप गरिएको संख्या	रेफर गरिएको संख्या	मृत्यु भएको संख्या
१	निमोनिया	५०	४५	५	४६	५
२	भाडा पखाला	२०	२०	-	-	२
३	मलेरिया	५	५	-	-	-
४	कालाजार	२	२	-	-	-
५	क्षय रोग (टिबी)	१५	१२	३	१०	३
७	रक्तचाप	१२	१२	-	-	-

क्र.सं.	रोगको नाम	रोगी/विरामी संख्या	उपचार भएको संख्या	फलोअप गरिएको संख्या	रेफर गरिएको संख्या	मृत्यु भएको संख्या
८	मुटु रोग	३	३	-		
९	ग्यास्ट्रिक/अल्सर	२५	२५	-		
१३	क्यान्सर, स्तन क्यान्सर	११	१०	१		१
१४	मधुमेह (चिनी रोग)	१८	१८	-		
१५	दम (स्वासप्रश्वास)	१०००	८५०	-		१५०
१६	प्रसूतीजन्य रोग	२६	२६	-		
जम्मा		११८७	१०२८	९	५६	१६१

स्रोत : संस्थागत सर्वेक्षण २०७५

५.२.७ स्वास्थ्य अवस्था अनुसार जनसंख्या

यस गाउँपालिकामा भएका १२२५५ जना मध्ये स्वास्थ्य जनसंख्या १२१५२ जना रहेका छन् । सामान्य रोग लागेको जनसंख्या ६७ जना र दीर्घ रोग लागेको जनसंख्या ३६ जना रहेका छन् । यस सम्बन्धी विवरण वडागत रूपमा देहायको तालिकामा दिइएको छ ।

तालिका ६६ : स्वास्थ्य स्थिति अनुसार जनसंख्या सम्बन्धी विवरण

वडा नम्बर	स्वास्थ्य अवस्था अनुसार जनसंख्या				
	स्वस्थ	सामान्य रोग लागेको	दीर्घ रोग लागेको	जम्मा	
१	२०९७		७	८	२११२
२	१२९९		८	०	१३०७
३	२०१४		३	०	२०१७
४	१४०७		१३	३	१४२३
५	१८२८		०	०	१८२८
६	१५९५		०	४	१५९९
७	१९१२		३६	२१	१९६९
जम्मा	१२१५२		६७	३६	१२२५५
प्रतिशत	९९.१६		०.५५	०.२९	१००.००

स्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण २०७५

५.२.८ सुरक्षित मातृत्व सम्बन्धी विवरण

सुरक्षित मातृत्वको लागि आवश्यक खोप सेवा, गर्भावस्थाको जाँच र सुरक्षित प्रसूति जस्ता सूचकलाई आधार मान्दा यस गाउँपालिका अन्तर्गत रहेका स्वास्थ्य संस्थाहरूमा गत वर्ष ३५८ जनाले प्रसूती सेवा लिएको र १३३ जनाको स्वास्थ्य कर्मको अनुपस्थितिमा घरमा नै सुत्केरी गराइएको देखिन्छ । यस सम्बन्धी थप विवरण वडागत रूपमा देहायको तालिकामा दिइएको छ ।

तालिका ६७ : सुरक्षित मातृत्व सम्बन्धी विवरण

वडा नम्बर	गत बर्षको गर्भवती/प्रसूती भएका महिला संख्या	गर्भवती महिला		गर्भावस्थाको ४ पटक जाँच गराउने गर्भवती संख्या	प्रसूती भएको आधारमा गर्भवतीको संख्या		
		टी.टी. १	टी.टी. २		स्वास्थ्य संस्थामा	दक्ष स्वास्थ्यकर्मीको सहयोगमा घरमा	स्वास्थ्यकर्मीको अनुपस्थितिमा घरमा
१	१०६	४४	२६	२४	-	७	९९
२	३५	१६	४	४	-	१	३४
३							
४							

वडा नम्बर	गत बर्षको गर्भवती/प्रसूती भएका महिला संख्या	गर्भवती महिला		गर्भावस्थाको ४ पटक जाँच गराउने गर्भवती संख्या	प्रसूती भएको आधारमा गर्भवतीको संख्या		
		टी.टी. १	टी.टी. २		स्वास्थ्य संस्थामा	दक्ष स्वास्थ्यकर्मीको सहयोगमा घरमा	स्वास्थ्यकर्मीको अनुपस्थितिमा घरमा
५	१२७	५४	४५	८४			
६	९०	३७	४०	१६			
७							
जम्मा	३५८	१५१	११५	१२८	०	८	१३३

स्रोत : संस्थागत सर्वेक्षण २०७५

नोट : टी.टी. १ (गर्भवती महिलालाई पहिलो जाँचमा दिइन्छ भने टी.टी. २ पहिलो खोप लिएको १ महिना पछि दिइन्छ ।)

५.२.९ मातृशिशु सुरक्षा र परिवार नियोजनको अवस्था

मातृशिशु सुरक्षाको अवस्था हेर्दा जीवित नवजात शिशुको संख्या गतवर्षको आँकडा अनुसार जम्मा २९० र मृत जन्म नवजात शिशु संख्या २ जना रहेको देखिन्छ । यस क्षेत्रमा कूल ७१ महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविका रहेका छन् । यस सम्बन्धी विवरण देहायको तालिकामा दिइएको छ ।

तालिका ६८ : सुरक्षित मातृत्व सम्बन्धी विवरण

वडा नम्बर	जीवित नवजात शिशु संख्या	मृत जन्म नवजात शिशु	जन्मेको २८ दिनभित्र मृत्यु भएका नवजात शिशु	१५-४८ बर्षका महिलाको संख्या	परिवार नियोजनको साधन प्रयोग गर्ने				महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविका संख्या
					महिला		पुरुष		
					स्थायी	अस्थायी	स्थायी	अस्थायी	
१	१०३	१	२	१०६	-	२७५	-	-	२७
२	३४	१	-	३५	-	२६	-	-	-
३	-	-	-	-	-	-	-	-	-
४	-	-	-	-	-	-	-	-	-
५	८१	-	२	७७२	८	२१८	-	-	-
६	७२	-	-	-	१७	४२	-	६२	४४
७	-	-	-	-	-	-	-	-	-
जम्मा	२९०	२	४	९१३	२५	५६१	०	६२	७१

स्रोत : संस्थागत सर्वेक्षण २०७५

५.२.१० मृत्यु हुने कारण सम्बन्धी विवरण

यस गाउँपालिकामा विविध रोगका कारण गत वर्ष मृत्यु हुनेहरूमा ९९ महिला र १०५ पुरुष रहेका छन् । सबैभन्दा बढी (रक्त चाप, दम, मधुमेह, क्यान्सर आदि) नसर्ने रोगका कारण भएको देखिन्छ । विभिन्न रोगका कारण मृत्यु हुनेहरूको विवरण वडागत रूपमा देहायको तालिकामा दिइएको छ ।

तालिका ६९ : मृत्युको कारण सम्बन्धी विवरण

वडा नम्बर	महामारी/सर्ने रोग		नसर्ने रोग (रक्त चाप, दम, मधुमेह, क्यान्सर आदि)		दुर्घटना		जम्मा	
	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला
१	०	०	१७	१४	०	०	७	४
२	०	०	१६	१८	०	१	०	१
३	०	०	१३	१३	०	२	१	५

वडा नम्बर	महामारी/सर्ने रोग		नसर्ने रोग (रक्त चाप, दम, मधुमेह, क्यान्सर आदि)		दुर्घटना		जम्मा	
	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला
४	०	०	१०	१३	०	०	१	३
५	०	०	१८	१७	०	०	०	०
६	१	०	१४	१०	०	०	२	०
७	०	०	१७	१४	२	०	९	४
जम्मा	१	०	१०५	९९	२	३	२०	१७

स्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण २०७५

५.२.११ विमा सम्बन्धी विवरण

यस गाउँपालिकामा विमा गरेका जनसंख्या मध्ये ३९ जनाले जीवन विमा गरेका छन् । ११ जनाले स्वास्थ्य विमा गरेका छन् भने अन्य विमा गर्नेको संख्या ७८ जना रहेका छन् । यस सम्बन्धी विवरण वडागत रूपमा देहायको तालिकामा दिइएको छ ।

तालिका ७० : विमा सम्बन्धी विवरण

वडा नम्बर	विमा गरेका वा नगरेका परिवार संख्या				
	जीवन विमा	स्वास्थ्य विमा	अन्य विमा	विमा नगरेको	जम्मा
१	५	०	०	३२५	३३०
२	२	१	०	१८२	१८५
३	०	०	०	३३५	३३५
४	१८	५	७७	१३२	२३२
५	०	०	०	२५४	२५४
६	०	०	०	२४८	२४८
७	१४	५	१	२८९	३०९
जम्मा	३९	११	७८	१७६५	१८९३
प्रतिशत	२.०६	०.५८	४.१२	९३.२४	१००.००

स्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण २०७५

५.३ खानेपानी तथा सरसफाई

यस खण्डमा खानेपानी तथा सरसफाई, शौचालयको प्रयोग सम्बन्धी विवरण उल्लेख गरिएको छ ।

५.३.१ खानेपानीको स्रोतको विवरण

यस गाउँपालिकामा रहेका १८९३ घरपरिवार मध्ये सबै भन्दा उच्च १८६५ घरपरिवारले घरपरिवारले सार्वजनिक धाराको पानी उपयोग गर्दछन्, घरमै धाराको पानी उपभोग गर्ने १८ घरपरिवार रहेको छ । विभिन्न स्रोत अनुसार खानेपानी उपयोग गर्ने घरपरिवार सम्बन्धी विवरण वडागत रूपमा देहायको तालिकामा दिइएको छ ।

तालिका ७१ : खानेपानीको स्रोत सम्बन्धी विवरण

वडा नं.	खानेपानीको स्रोत अनुसार घरपरिवार संख्या					जम्मा
	घरमै पाइप धारा	सार्वजनिक धारा	डिप बोरिङ्ग	ढाकिएको इनार वा कुवा	मुलको पानी	
१	११	३१५	०	०	३	३२९
२	१५	१७०	०	०	०	१८५
३	२१	३१४	०	०	०	३३५

वडा नं.	खानेपानीको श्रोत्र अनुसार घरपरिवार संख्या					जम्मा
	घरमै पाइप धारा	सार्वजनिक धारा	डिप बोरिङ्ग	ढाकिएको इनार वा कुवा	मुलको पानी	
४	१७	२११	०	१	४	२३३
५	२०	२३४	०	०	०	२५४
६	१८	२३०	०	०	०	२४८
७	१	३०८	०	०	०	३०९
जम्मा	१०३	१७८२	०	१	७	१८९३
प्रतिशत	०.९५	९८.५२	०	०.०६	३	१००

स्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण २०७५

५.३.२ शौचालय प्रयोगको अवस्था

यस गाउँपालिकाको शौचालयको प्रयोगको अवस्थालाई हेर्दा ४ वटा घरमा शौचालय नभएको र बाँकी सबै घरमा शौचालय भएको अवस्था छ। आर्चायलही, रातीमाटा, लामपाटा, बड्की पातीहाल्लामा सार्वजनिक शौचालय निर्माण गरिएको छ। यस सम्बन्धी विवरण वडागत रूपमा शौचालयको प्रकार सहित देहायको तालिकामा दिइएको छ।

तालिका ७२: शौचालय प्रयोग सम्बन्धी विवरण

वडा नं.	शौचालयको अवस्था अनुसार घरपरिवार संख्या				जम्मा
	शौचालय नभएको	फलस भएको (सार्वजनिक ढल)	फलस भएको (सेफ्टी ट्यांक)	सामान्य	
१	१	०	२०	३०९	३३०
२	०	०	९	१७६	१८५
३	०	०	०	३३५	३३५
४	०	०	१७	२१५	२३२
५	०	०	१	२५३	२५४
६	०	०	५	२४३	२४८
७	३	०	१०	२९६	३०९
जम्मा	४	०	६२	१८२७	१८९३
प्रतिशत	०.२१	०.००	३.२८	९६.५१	१००.००

स्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण २०७५

५.३.३ वार्षिक कार्यक्रमबाट लक्षित कार्यक्रम तर्फ भएको विनियोजन तथा खर्चको अवस्था

५.४ युवा तथा खेलकुद र मनोरञ्जन

५.४.१ खेलमैदान, पार्क, पिकनिक स्थल तथा मनोरञ्जनस्थल सम्बन्धी विवरण

गाउँपालिका क्षेत्रभित्र रहेका खेलकुद, पिकनिक र मनोरञ्जन स्थलहरू र ती स्थलहरूको उपयोग, क्षेत्रफल, स्वामित्व तथा आगन्तुक सम्बन्धी विवरण देहायको तालिकामा दिइएको छ।

तालिका ७३: खेल मैदान तथा मनोरञ्जन सम्बन्धी विवरण

वडा नम्बर	स्थलको नाम	उपयोग(१.खेलकुद, २. प्रदर्शनी, ३. मनोरञ्जन, ४. पिकनिक)	क्षेत्रफल/आकार	स्वामित्व (सरकारी, सामुदायिक, निजी, पब्लिक लि. वा अन्य)	सेवाग्राही/आगन्तुक संख्या (वार्षिक)
			(वर्ग मि.)		
१	देवारगाउँ चार्गाँ	खेलकुद र पिकनिक	२००	सामुदायिक	१५०
२	मोचिया चौर	खेलकुद	१८००	सामुदायिक	४००
३	सेल चौर	पिकनिक	५०००	सरकारी	५०

वडा नम्बर	स्थलको नाम	उपयोग(१. खेलकुद, २. प्रदर्शनी, ३. मनोरञ्जन, ४. पिकनिक)	क्षेत्रफल/आकार	स्वामित्व (सरकारी, सामुदायिक, निजी, पब्लिक लि. वा अन्य)	सेवाग्राही/आगन्तुक संख्या (बार्षिक)
			(वर्ग मि.)		
४	बराया	मनोरञ्जन	६००	सामुदायिक	१००
६	खार्ल	पिकनिक	५००	सरकारी	२००
७	ऐडाकोट	मनोरञ्जन	९००	सामुदायिक	१०००

स्रोत : संस्थागत सर्वेक्षण २०७५

५.४.२ व्यावसायिक खेलाडीको विवरण

गाउँपालिका भित्र २ जना म्याराथन खेलाडीहरू रहेका छन् । ती खेलाडीहरूले पाएको पदक तथा प्रमाण पत्र तथा खेलाडीको नाम देहायको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका ७४ : व्यवसायिक खेलाडी सम्बन्धी विवरण

वडा नम्बर	खेलाडीको नाम	लिङ्ग	उमेर	खेलको नाम	खेलाडीको स्तर (राष्ट्रिय, क्षेत्रीय, जिल्लास्तर)	पाएको सम्मान वा पुरस्कार
१	लोकेन्द्र व शाही	पुरुष	२७	भलिबल	क्षेत्रीय	शिल्ड
२	धिरेंद्र व. रोकाया	पुरुष	२९	भलिबल	क्षेत्रीय	शिल्ड
३	प्रेम रोकाया	पुरुष	२५	भलिबल	क्षेत्रीय	शिल्ड
५	मान व. शाही	पुरुष	३२	भलिबल	क्षेत्रीय	शिल्ड
७	तिब्बत शाही	पुरुष	२८	भलिबल	क्षेत्रीय	मेडल

स्रोत : संस्थागत सर्वेक्षण २०७५

५.४.३ युवा क्लब सम्बन्धी विवरण

गाउँपालिका भित्र कूल ५ वटा क्लबहरू रहेका छन् । यस्ता क्लबहरू सामाजिक गतिविधिहरूमा संलग्न रहेका छन् । यस्ता युवा क्लबहरूमा कूल १५७ युवा र १६९ युवतीहरू सदस्यका रूपमा आवद्ध रहेको देखिन्छ । ती युवा क्लबहरूले गर्ने मुख्य कार्य तथा युवा क्लबको नाम तथा ठेगाना सम्बन्धी विवरणलाई विस्तृत रूपमा देहायको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका ७५ : युवा क्लब सम्बन्धी विवरण

क्र.सं	युवा क्लबको नाम	ठेगाना	सदस्य संख्या			मुख्य कार्य
			युवा	युवती	जम्मा	
१	चहकिलो क्लब	जर्जाली	८०	७५	१५५	सामाजिक परिवर्तन
२	जनजागृति युवा क्लब	चिउडी	२५	३०	५५	सामाजिक परिवर्तन
३	स्वतन्त्र युवा क्लब	देवारगाउँ (१)	३०	३५	६५	जन सेवा
४	लामा विष्णु युवा क्लब	ओदी (२)	१५	१९	३४	समाज सेवा
५	महादेव मष्टा क्लब	बाजाँगाडा (५)	७	१०	१७	समाज सेवा
जम्मा			१५७	१६९	३२६	

स्रोत : संस्थागत सर्वेक्षण २०७५

५.४.४ स्थानीय चाडपर्व जात्रा र मेला

यस क्षेत्रमा चाडपर्वको रूपमा वैशाख पूर्णिमा, भदौ पूर्णिमा, दशैं, तिहार, माघे संक्रान्ति, मनाइने गरिन्छ। गाउँपालिका क्षेत्र भित्र लाने जात्रा र मेला, स्थान, मनाउने समय र मुख्य विशेषता सम्बन्धी विवरण वडागत रूपमा देहायको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका ७६ : धार्मिक तथा ऐतिहासिक स्थल सम्बन्धी विवरण

वडा नम्बर	मनाइने चाडपर्व, जात्रा र मेला	स्थान	मनाउने समय	मुख्य विशेषता (धार्मिक, ऐतिहासिक, मनोरञ्जन)
१	कुना शिंह जात्रा	देवारगाउँ	चैत्र र असोज	धार्मिक
२	लामा विष्णु जात्रा	ओदी	असोज कार्तिक	धार्मिक
३	महादेव पुजा जात्रा	चेमा	भाद्र असोज	धार्मिक
५	महादेव मष्टो	बाजागाडा	साउन भाद्र	धार्मिक
६	ऐराकोट	गाउँघर	असोज कार्तिक	पुर्खाको परम्परा

स्रोत : संस्थागत सर्वेक्षण २०७५

५.४.५ धार्मिक तथा ऐतिहासिक स्थलको विवरण

गाउँपालिका क्षेत्रमा धार्मिक तथा ऐतिहासिक महत्वका १० वटा स्थलहरू रहेका छन्। सामुदायिक स्वामित्वमा रहेका यस्ता धेरैजसो स्थलहरूमा हालसम्म सडक सुविधा पुगेको छैन। यस्ता स्थलहरूको नाम, सडक पहुँचको अवस्था, स्वामित्व, नजिकको बजार र विशेषता सम्बन्धी विवरण देहायको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका ७७ : धार्मिक तथा ऐतिहासिक स्थल सम्बन्धी विवरण

क्र.सं.	स्थलको नाम	वडा नम्बर	भौतिक पूर्वाधार		स्वामित्व	विशेषता	बार्षिक पर्यटक आगमन संख्या
			सडकको पहुँच	नजिकको बजार केन्द्र सम्मको दुरी (किमी)			
१	ओदी गाउँ	२	पुगेको	७	सामुदायिक	धार्मिक	
२	चेमाकोट	३	नपुगेको	३	सामुदायिक	ऐतिहासिक	२१३
३	मलिका थाप्ला	३	नपुगेको	२	सामुदायिक	ऐतिहासिक	४१५
४	श्री राहदेव मोफ्ला	३	पुगेको	५	सामुदायिक	धार्मिक	
५	रुपी छाडा बाजागाडा	५	नपुगेको	४	सामुदायिक	धार्मिक	२५
६	गढनाहानी	५	नपुगेको	४	सामुदायिक	ऐतिहासिक	२०
७	ऐडाकोट	७	पुगेको	३	सामुदायिक	धार्मिक	२००
८	माचैपाला	६	पुगेको	१	सामुदायिक	धार्मिक	१००
९	कैलाश	४	पुगेको	२	सामुदायिक	धार्मिक	८०
१०	मष्टामाण्डु	७	पुगेको	२	सामुदायिक	धार्मिक	५०

स्रोत : संस्थागत सर्वेक्षण २०७५

५.५ छाउप्रथाको अभ्यास

छुइप्रथा वा छाउपडी प्रथासँग सम्बन्धीत अभ्यासलाई यस शिर्षकमा प्रस्तुत गरिएको छ।

५.५.१ छुइ हुदाँ गाठमा बस्ने महिला सम्बन्धी विवरण

यस गाउँपालिकामा छुइ प्रथाको अभ्यास रहेको महिलाको संख्या ३१४३ जना रहेका छन्। ती मध्ये छाउ अवधिमा गोठमा बस्ने महिलाको संख्या २९८७ जना रहेका छन्। प्रतिशतमा विश्लेषण गर्दा गोठमा बस्ने महिला ९५.०४ प्रतिशत रहेको देखिन्छ। यस सम्बन्धी विवरण वडागत रूपमा देहाय बमोजिमको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका ७८ : छुइ हुने महिला र गोठमा बस्ने महिला सम्बन्धी विवरण

वडा नम्बर	छुइ हुने महिला संख्या	गोठमा बस्ने महिला संख्या	छाउगोठमा बस्ने महिला प्रतिशत
१	१२१	११८	९७.५२
२	९५२	८८९	९३.३८
३	५४८	५१४	९३.८०
४	७८३	७५५	९६.४२
५	१८३	१७५	९५.६३
६	५५६	५३६	९६.४०
जम्मा	३१४३	२९८७	९५.०४

स्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण २०७५

५.५.२ छाउ गोठको प्रकार अनुसार घरपरिवार

यस गाउँपालिकामा छुइ हुँदा बस्ने गोठको प्रकार अनुसार घरधुरीको वर्गीकरण गर्दा व्यक्तिगत गोठ बनाएका घरधुरीहरू १७४२ र सामुहिक रूपमा बस्ने घरधुरी २ रहेको छ। छाउ गोठ नभएका घरधुरीहरू १४९ रहेका छन्। यस सम्बन्धी विवरण वडागत रूपमा देहायको तालिकामा दिइएको छ।

तालिका ७९ : छाउ गोठको प्रकार अनुसार महिला सम्बन्धी विवरण

वडा नम्बर	छाउ गोठको प्रकार अनुसार घर परिवार			जम्मा
	व्यक्तिगत	सामुहिक	छैन	
१	३१२	१	१७	३३०
२	१३९	०	४६	१८५
३	३२४	०	११	३३५
४	२२८	०	४	२३२
५	२४५	१	८	२५४
६	२४३	०	५	२४८
७	२५१	०	५८	३०९
जम्मा	१७४२	२	१४९	१८९३

स्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण २०७५

परिच्छेद ६: वन तथा वातावरणीय स्थिति

यस परिच्छेदमा वन तथा वातावरण, जैविक विविधता, जलवायु परिवर्तन, विपद् व्यवस्थापन जस्ता विषय र क्षेत्र समावेश गरिएको छ।

६.१ वन क्षेत्रको अवस्था

यस गाउँपालिकामा रहेका सामुदायिक वनको क्षेत्रफल, समेटेको घरधुरी, वनको संचित दर, वन पैदावारको वार्षिक उत्पादन सम्बन्धी विवरण बढागत रूपमा देहायको तालिकामा दिइएको छ।

६.१.१ वन क्षेत्र र प्रकार सम्बन्धी विवरण

यस गाउँपालिकामा पाइने वनको किसिम, वडा नं समेटेको घरधुरी, वनको क्षेत्रफल तथा वन पैदावारको वार्षिक उत्पादन सम्बन्धी विवरण देहायको तालिकामा दिइएको छ।

तालिका ८०: वनको क्षेत्रफल तथा प्रकार सम्बन्धी विवरण

वनको नाम	वनको किसिम	वडा नं.	समेटेको घरधुरी	क्षेत्रफल (हे.)	संचित दर (क्यू.मि./हे)	वन पैदावारको वार्षिक उत्पादन		
						काठ (क्यू.फि.)	दाउरा (भारी)	जडिबुटी (केजी)
गात्रे खोला वन	राष्ट्रिय	१	११५	५५		२४०	२१५०	११०
ओदी सामुदायिक वन उपभोक्ता समिति	सामुदायिक	२	१४९	४९०		५००	२७००	५५०
गौराठाटी खर्सेनी सामुदायिक वन	सामुदायिक	३	३५	१४४		३००	२५०	५०
चेमा राष्ट्रिय वन	राष्ट्रिय	३						
राहदेव सामुदायिक वन, मोफ्ला	सामुदायिक	३	२६०	६४		६००	८००	३००
जनचेतना सामुदायिक वन, मोफ्ला	सामुदायिक	३	२६०	४८४		१२००	१६०००	२०००
भ्याउने खर्क	सामुदायिक	४	२४२	११००	५६	९७	११५०	२५
डाव वन	सामुदायिक	४	१०७	९२०	३०	६५	९१५	१८
शशक्तीकरण सामुदायिक वन, बाजागाडाँ	सामुदायिक	५	१२०	४४		२००	४१०	१००
रुपिछडा सामुदायिक वन, बाजागाडाँ	सामुदायिक	५	१२०	४९५		९००	८६०	२१००
कालाढुंगा कालिका सामुदायिक वन उपभोक्ता समुह	सामुदायिक	५	१४१	१३९		१३२९	१४९०	३००
राप्ती वन	सामुदायिक	६	१५५	२०००	२३	४५	१६००	२८
खागल वन	सामुदायिक	६	२८४	१२००	७०	१८०	१५००	२००
आर्फ वन	सामुदायिक	६	२३५	१०००	५०	८०	१०००	
ऐराकोर वन	सामुदायिक	७	२१२	९४५	४५	७३	९५०	५०
मर्चि पाल्तु वन	सामुदायिक	७	११८	८५०	२८	५५	८००	६०

वनको नाम	वनको किसिम	वडा नं.	समेटेको घरधुरी	क्षेत्रफल (हे.)	संचिति दर (क्यू.मि./हे)	वन पैदावरको बार्षिक उत्पादन		
						काठ (क्यू.फि.)	दाउरा (भारी)	जडिबुटी (केजी)
ऐराको वन	सामुदायिक	७	२१२	९४५	४५	७३	९५०	
लामा विष्णु उपभोक्ता समिति, रिखिदेउ	सामुदायिक		३८	४९५		४००	२५००	६५०

स्रोत : संस्थागत सर्वेक्षण २०७५

६.१.२ जडिबुटीको उत्पादन, संकलन तथा निकासी सम्बन्धी विवरण

यस गाउँपालिकाको सामुदायिक वनहरूबाट सुगन्धवाल, सेतो चिनी, पोकचाल्ना, पाखनवेद, प्रमुख रूपमा रहेका छन् । सामुदायिक वनहरूमा रहेको यस क्षेत्रमा जडिबुटीको उत्पादनबाट राजश्व संकलन हुने गरेको छ । सामुदायिक वन, जडीबुटीहरूको नाम, वार्षिक उत्पादन तथन आम्दानी सम्बन्धी विवरण देहायको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका ८१ : जडीबुटी संकलन तथा निकासी सम्बन्धी विवरण

वनको नाम	जडिबुटीको नाम	वडा नम्बर	उत्पादन (के.जि.)	बार्षिक आम्दानी (रु. हजारमा)	बार्षिक राजस्व संकलन (रु. हजारमा)
गाग्नेखोला	सुगन्धवाल	१	१२०	३६	
ओदी सामुदायिक वन, ओदी	सेतो चिनी	२	४००	१८	२
लामाविष्णु सामुदायिक वन	पोकचाल्ना	२	४४०	२६०००	२२००
राहदेव सामुदायिक वन, मोफ्ला	गच्छी च्याउ	३	४	४०	२
जनचेतना सामुदायिक वन, मोफ्ला	सुघन्धवाल	३	६००	१८००००	३
जनचेतना सामुदायिक वन, मोफ्ला	धुपीको पात	३	१२००	४८०००	२४
जनचेतना सामुदायिक वन, मोफ्ला	सेतो चिनी	३	२००	२००००	२
गैराठाटी खर्सेनी सामुदायिक वन, चेमा	सुगन्धवाल	३	५०	१०	२५०
भ्याउने खर्क	समयो	४	२५	७५००	
डाढ	सिम्पाडीपात	४	१८	६३०	
शशक्तिकरण सामुदायिक वन, बाजाँगाडाँ	पाखनवेद	५	५०	१५	७५०
रुपिछडा सामुदायिक वन, बाजाँगाडाँ	सेतो चिनी	५	२१००	५२.५	१०.५
कालाढुगाँ कालिका सामुदायिक वन	पाखनवेद	५	२२००	२.२	
खाग्ल वन	सिम्पाडीपात	६	२००	७०००	
खाग्ल वन	समयो	६	५०	१५०००	
राप्ती वन	सिम्पाडीपात	६	२८	८७५	
ऐराकोट	सिम्पाडीपात	७	५०	१७५०	

स्रोत : संस्थागत सर्वेक्षण २०७५

६.१ जलश्रोत तथा जलाधार क्षेत्र

यस गाउँपालिका भएर बाह्रै महिना वहने खोलाहरू रहेका छन् । ती जलश्रोतको उपयोग घट्ट, सिंचाई, विद्युत उत्पादन तथा खानेपानीका लागि हुने गरेको छ । यस सम्बन्धी विस्तृत विवरण देहायको तालिकामा दिइएको छ ।

तालिका ८२: जलश्रोत तथा जलाधार सम्बन्धी विवरण

क्र. सं.	जलश्रोतको नाम	वडा नम्बर	ठेगाना	उपयोगको अवस्था
क	नदि तथा खोला			
१	ओदीकोट, रिखखोला	२	ओदी	सिंचाई कुलो र घट्ट
२	ओग्रेनी खोला	३	चेमा	सिंचाई कुलो
३	सेला खोला	३	मोफ्ला	सिंचाई कुलो
४	छडि खोला	४	हिमा गा पा	सिंचाई कुलो
५	रुपिछडा खोला, विरेखोला	५	बाजाँगाडाँ	सिंचाई र विद्युत
६	टाडगाडा खोला	६	हिमा गा पा	सिंचाई कुलो
७	साण्टा खोला	७	हिमा गा पा	सिंचाई कुलो
ख	मुख्य पानी मुहान			
१	हलेखर्क, सेतीखर्क	१	आचार्यलिटी	सिंचाई कुलो
२	भेरा खोला	२	ओदी	सिंचाई कुलो
३	कपटुंगा खानेपानी	३	चेमा	खानेपानी
४	रुपिछडा खोला, विरेखोला	५	बाजाँगाडाँ	सिंचाई कुलो
५	थलथले	६	हिमा गा पा	सिंचाई कुलो
६	बुन्चरी काण्ड	७	हिमा गा पा	सिंचाई कुलो
ग	सिमसार क्षेत्र			
१	लामासीम	२	ओदी	चरिचरन
२		४	हिमा गा पा	सिंचाई कुलो
३		६	हिमा गा पा	सिंचाई कुलो
४		७	हिमा गा पा	सिंचाई कुलो

स्रोत : संस्थागत सर्वेक्षण २०७५

६.२ जैविक विविधता र वातावरणीय सेवा

यस शिर्षक अन्तर्गत जङ्गली जनावर, पशुपन्छी तथा विपद व्यवस्थापन सम्बन्धी सुचनाहरू प्रस्तुत गरिएका छन् ।

६.२.१ जैविक विविधता सम्बन्धी विवरण

मध्य तथा उच्च पहाडी क्षेत्रमा हुने वन तथा जैविक विविधता यस क्षेत्रमा विद्यमान रहेको देखिन्छ । यो क्षेत्रमा जैविक तथा वानस्पतिक महत्वका जीव तथा वनस्पति मध्ये रातो पण्डा, कस्तुरी, भारल, रतुवा, चितुवा, भालु, घोरल, बँदेल जस्ता जनावर र डाँफे, मुनाल, कालिज जस्ता चराहरूको बासस्थानको रूपमा परिचित छ । जडिबुटीहरूमा लौठे सल्लो, पाखनवेद, हातेजडी, सतुवा, पाँचऔले, अत्तिस, टिमुर र बाज, गुराँस, सल्लो, उत्तीस, देवदार लगायतका वनस्पतिहरू पाइन्छ । यस सम्बन्धी विवरण देहायको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका ८३: जैविक विविधता सम्बन्धी विवरण

प्रकार	विवरण
वनस्पति	जटामसी, कुट्की, बोजो, सतुवा, पदमचाल, पाँचऔले, सेतो चिनी, पाखनवेद, अत्तिस, सुगन्धवाल, वन लसुन, गुच्ची च्याउ, सेतोचिनी, चिराइतो, लौठ सल्लो, चिराइतो, धुप जरी, कटुके, विष जरा, धुपी, हात्तीजरा, भुल्ने, लसुन, यासाँगुम्वा, खिरडलो, घुच्ची, चोत्रो, ढटेलो, निनयजरी, बायोजरी, सिलाजु, कालादाग, स्याऊ ओखर,

प्रकार	विवरण
पशुपन्धी	कालिज, डाँफे, चिल, गिद्ध, काग, बाज र, भ्याकुर, नावो टोटो, कस्तुरी, थार, बनेल, भालु, घोरल, बाँदर, स्याल दुराँस, च्यार, च्याखुरा, भ्याकुर, ढुकुर, भारल, रेडपाण्डा, नाउटोटो, रतुवा, गुना बाँदर, च्यार, फग्रास, लरुवा, नाउर, फयाउरो, परेवा, भंगेरा, काँडे भ्याकुर

स्रोत: जानकार अन्तरवार्ता, २०७५

६.३ विपद् जोखिम तथा व्यवस्थापन

यस गाउँपालिका क्षेत्रमा विपद् जोखिम तथा व्यवस्थापनका दृष्टिकोणमा जोखिमपूर्ण रहेको पाइन्छ। यहाँ जलजन्य प्रकोपका साथै मानवीय क्षति भएको देखिन्छ।

६.३.१ प्रकोपबाट भएको क्षतिको विवरण

प्रकोपको कारणबाट घरगोठ, पशुपक्षी, बाली र जग्गा जमिनमा पुगेको क्षति विश्लेषण गर्दा यस क्षेत्रमा सबैभन्दा बढी पहिरोबाट क्षति पुगेको देखिन्छ। गाउँपालिकामा विगत ३ वर्षमा विपद्बाट क्षति भएका घरगोठ, पशुपन्धी, बाली तथा जग्गा जमिन र अन्य क्षति सम्बन्धी विवरण देहायको तालिकामा दिइएको छ।

तालिका ८४: प्रकोपबाट भएको क्षतिको विवरण

विपद् विवरण	विपद्को क्षेत्र अनुसार क्षति विवरण								
	वडा नम्बर	घरगोठ क्षति		पशुपक्षी		बाली र जग्गाजमीन		अन्य क्षति	
		परिवार	रकम (रु.)	परिवार	क्षति रकम (रु.)	परिवार	क्षति रकम (रु.)	परिवार	क्षति रकम (रु.)
आगलागी	१-३								
बाढी डुवान	३					२०	३५००००		
पहिरो	५			१	१००००	१५	५००००		
जम्मा					१००००		४०००००		

स्रोत: संस्थागत सर्वेक्षण २०७५

६.३.२ चरन क्षेत्र

गाउँपालिकामा रहेका चरण क्षेत्रको नाम स्थान, क्षेत्रफल, चरन व्यवस्थापन सम्बन्धी विवरण वडागत रूपमा देहायको तालिकामा दिइएको छ।

तालिका ८५: पशुपालनका लागि चरन क्षेत्र सम्बन्धी विवरण

वडा नं.	चरन क्षेत्रको नाम	चरन हुने स्थान	क्षेत्रफल (व.कि.मि.)	चरन व्यवस्थापन प्रणाली (घुम्ती, चक्लावन्दी, सामान्य)
१	देउढुंगा	देउढुंगा	२	सामान्य
१	सिपाले	सिपाले	१	सामान्य
२	फुलचौर	फुलचौर पाखा	४	सामान्य
३	सा सल्ले स्थान	चेमा	२	सामान्य
४	डाब	खेतु चिउडी	३००	सामान्य
४	भ्याउने खर्क	खेतु जार्जी सिम्टाले	६००	सामान्य
५	भित्तोवन, बाजाँगाडाँ	भित्तोवन, बाजाँगाडाँ	१	सामान्य
६	आर्फ	जर्जाली, खल्दुंगा	५००	सामान्य
६	रातागास	जर्जाली	२००	सामान्य

वडा नं.	चरन क्षेत्रको नाम	चरन हुने स्थान	क्षेत्रफल (व.कि.मि.)	चरन व्यवस्थापन प्रणाली (घुम्ती, चक्लाबन्दी, सामान्य)
७	वागीडाँडा	धाचुंगाउँ, कुडु	१०००	सामान्य
७	चौकीलाग्ना	धाचुंगाउँ	२००	सामान्य

स्रोत : संस्थागत सर्वेक्षण २०७५

६.४ विपद जोखिम तथा व्यवस्थापन

६.४.१ जोखिमयुक्त (संवेदनशील) स्थानमा बसोबास गरेका परिवार विवरण

यस गाउँपालिकामा संवेदनशील स्थानमा बसोबास गर्ने घरधुरीमा सवैभन्दा बढी बाढी जाने क्षेत्रमा बसोबास गर्ने रहेका छन् । बाढी प्रभावित क्षेत्रमा ५७ घरधुरी बसोबास गर्ने गरेका छन् । पहिरो प्रभावित क्षेत्रमा १ घर परिवार रहेका छन् । यस सम्बन्धी विवरण वडागत रुपमा देहायको तालिकामा दिइएको छ ।

तालिका ८६ : संकटासन्न वस्तीमा बसोबास गर्ने परिवार सम्बन्धी विवरण

वडा नम्बर	जोखिमयुक्त स्थान	घरधुरी संख्या				
		पहिरो	नदि कटान	बाढी	अति भिरोलो	जम्मा
२	ओदी				१२	१२
३	मोफ्ला				१५	१५
५	बाँजागाडाँ	१		७		८
५	बुअ			५०		५०

स्रोत : संस्थागत सर्वेक्षण २०७५

६.४.२ गत ३ वर्षमा विपदबाट भएको मानवीय क्षति

गत ३ वर्षको आधारमा विश्लेषण गर्दा मानवीय क्षति सर्पदंस र चट्याडबाट भएको छ । जङ्गली जनावरको आक्रमण, महामारी, भूकम्पबाट मानवीय क्षति हुने गरेको छ । यस सम्बन्धी विस्तृत विवरण वडागत रुपमा देहायको तालिकामा दिइएको छ ।

तालिका ८७ : विपदबाट भएको मानवीय क्षति सम्बन्धी विवरण

वडा नम्बर	रोग माहामारी		सर्पदंस		जंगली जनावरबाट क्षति		भूकम्प		अन्य (चट्याड)	
	मृत्यु	घाइते	मृत्यु	घाइते	मृत्यु	घाइते	मृत्यु	घाइते	मृत्यु	घाइते
१				१						२
२				३		२				
३				३						
५				२						
४									२	५
६	१								३	२
७	२							२	५	७
जम्मा	३	०	०	९	०	२	०	२	१०	१६

स्रोत: समूह छलफल तथा जानकार व्यक्ति अन्तरवार्ता, २०७५

६.४.३ विपदको किसिम अनुसार जोखिमको समय (महिनामा)

विपदको किसिम अनुसार जोखिमको समय पहिचान गर्दा जंगली जनावरबाट हुने क्षति साउन देखि असोजसम्म, सर्पको टोकाई असारदेखि असोजसम्म, बाढीबाट डुवान असार साउन र आगलागी चैत्र वैशाख महिनामा हुने गरेको छ। यस सम्बन्धी विवरण देहाय अनुसार प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका ८८ : विपदको किसिम अनुसार जोखिमको समय सम्बन्धी विवरण

वडा नम्बर	विपद अनुसार जोखिमको समय (महिना)				
	आगलागी	बाढी डुवान	पहिरो	सर्पको टोकाई	जंगली जनावरबाट क्षती
१	चैत्र-वैशाख	असार-साउन	साउन-भदौ	असार-असोज	साउन-भाद्र (भालु)
२	चैत्र-वैशाख	असार-साउन	साउन-भदौ	असार-असोज	साउन-भाद्र (भालु)
३	चैत्र-वैशाख	असार-साउन	साउन-भदौ	असार-असोज	भाद्र-असोज (भालु)
४			कोडखोला		
५	चैत्र-वैशाख	असार-साउन	साउन-भदौ	असार-असोज	भाद्र-असोज (भालु)
६			पाखेडाडाँ		
७			साडटाखोला		

श्रोत: समूह छलफल तथा जानकारी व्यक्ति अन्तरवार्ता, २०७५

६.४.४ भवन मापदण्ड तथा भूकम्प प्रतिरोधी घरको विवरण

गाउँपालिका क्षेत्र भित्र रहेका कूल १८९३ घरपरिवार मध्ये मापदण्ड अनुसार बनेका घरमा बसोवार गर्ने घरपरिवार संख्या ६ वटा मात्र रहेको छ भने १८८७ घरपरिवार मापदण्ड अनुसार नबनेको घरमा बसोवास गर्दछन्। यस सम्बन्धी विवरण वडागत रुपमा देहायको तालिकामा दिइएको छ।

तालिका ८९ : भवन मापदण्ड अनुसार बनेका घरहरूको विवरण

वडा नम्बर	भूकम्प प्रतिरोधी वा मापदण्ड अनुसार बनेका घरमा बस्ने घरपरिवार संख्या				जम्मा
	मापदण्ड अनुसार बनेको	मापदण्ड अनुसार नबनेको	भूकम्प प्रतिरोधी भएको	भूकम्प प्रतिरोधी नभएको	
१	४	३२६	५	३२५	३३०
२	०	१८५	०	१८५	१८५
३	०	३३५	०	३३५	३३५
४	१	२३१	२	२३०	२३२
५	०	२५४	२९	२२५	२५४
६	०	२४८	०	२४८	२४८
७	१	३०८	०	३०९	३०९
जम्मा	६	१८८७	३६	१८५७	१८९३

श्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण २०७५

परिच्छेद ७: भौतिक विकासको अवस्था

७.१ यातायात पूर्वाधार

गाउँपालिका क्षेत्र भित्र रहेका सडकहरूमा बस, जीप र मोटरसाइकल संचालन हुने गरेको छ। राजमार्ग देखि अन्य भागमा जाने सडक कच्ची तथा निर्माणाधिन रहेका छन्।

७.१.१ सडक संजालको विद्यमान अवस्था

यस गाउँपालिका क्षेत्रमा निर्माण गरिएको सडकको नाम, सडकबाट जोडिने वस्तीहरू, लम्बाई, तथा लाभान्वित जनसंख्या सम्बन्धी विवरण वडागत रूपमा देहायको तालिकामा दिइएको छ।

तालिका १०: सडक सञ्जाल सम्बन्धी विवरण

वडा नम्बर	सडकको नाम	जोडिने वस्तीहरू		लम्बाई (कि.मि.)	प्रकार (कच्ची, ग्राभेल, कालो पत्रे)	लाभान्वित जनसंख्या
		देखि	सम्म			
१	नागम-गमगढी राजमार्ग	बड्की	आचार्यलीही	८	कच्ची	१५००
२	माडुखोला-ओदी २ सम्म	बड्की	ओदी	७	कच्ची	११००
३	मोफ्ला कुडारी ग्रामीण सडक	देवारगाउँ	कुडारी	२०	कच्ची	३५००
४	कच्ची सडक	बाघवजार	जार्जी	६२	कच्ची	
६	कच्ची सडक	बाघवजार	राप्ती	४०	कच्ची	
७	कच्ची सडक	बाघवजार	तलिकुडु	६०	कच्ची	

स्रोत : संस्थागत सर्वेक्षण २०७५

७.१.२ पैदल मार्ग

यस गाउँपालिका क्षेत्र भित्रका विभिन्न वडा र वस्तीहरू पैदलमार्गले जोडिएको देखिन्छ। यहाँ रहेका सबै पैदल मार्गहरूको कुल योग ९९ किलोमिटर रहेको छ। लाभान्वित जनसंख्या र पैदलमार्गहरू सम्बन्धी विस्तृत वडागत रूपमा देहायको तालिकामा दिइएको छ।

तालिका ११: पैदल मार्ग सम्बन्धी विवरण

वडा नम्बर	पैदलमार्गको नाम	जोडिने वस्तीहरू		लम्बाई (कि.मि.)	लाभान्वित जनसंख्या
		देखि	सम्म		
१	कैलाश	ओदी	देवारगाउँ	९	४००
१	सिउपाले	आचार्यलीही	ओदी	५	२६०
२	लाग्ना घोरेटो	ओदी	आचार्यलीही	५	११००
३	चेमा घोरेटोबाटो	चेमा कालदेरी मन्दिर	बड्की	५	२०९
४	ठाडो बाटो	बाघवजार	जार्जी	२५	
६	ठाडो बाटो	नागम	डाडाँवाडा	३०	
७	ठाडो बाटो	बाघवजार	धाचुगाँह	२०	
जम्मा				९९	

स्रोत : संस्थागत सर्वेक्षण २०७५

७.१.३ सवारी सुविधा र रुट

यस गाउँपालिका अन्तरगत रहेका विभिन्न सडक खण्डहरूमा सार्वजनिक बस, जीप तथा निजी मोटरसाइकलहरू सञ्चालन भईरहेको पाइन्छ। यहाँ बालुवा देखि जुग्गाड बजारसम्म सवारी साधनले यातायातको सुविधा पुऱ्याइरहेको छ।

तालिका ९२: गाउँपालिका क्षेत्रमा चल्ने सवारी साधनको रूट सम्बन्धी विवरण

सवारी रूट			
देखि	सम्म	देखि	सम्म
वालुवा	जुग्गाड बजार	४५ मिनेट	बस

स्रोत : संस्थागत सर्वेक्षण २०७५

७.१.४ गाउँपालिका क्षेत्र भित्र चल्ने सवारी साधन

गाउँपालिका क्षेत्र भित्र चल्ने सवारी साधनहरूमा मुख्य साधनका रूपमा बस, जीप तथा मोटरसाइकल रहेको देखिन्छ। उक्त क्षेत्रमा चल्ने सवारी साधनहरूको संख्या, बस पार्क र बस बिसौनी सम्बन्धी विवरण देहायको तालिकामा दिइएको छ।

तालिका ९३: नगर क्षेत्रमा चल्ने सवारी साधन सम्बन्धी विवरण

वडा नम्बर	सार्वजनिक सवारी साधनको विवरण		बसपार्क स्थल	बसबिसौनी स्थल
	सवारीको प्रकार	संख्या		
१	बस	५		छलेपाटा
४	बस	१		

स्रोत : संस्थागत सर्वेक्षण २०७५

७.१.५ भोलुङ्गे पुल तथा पुलपुलेसा

यस गाउँपालिका क्षेत्र भित्र रहेका विभिन्न खोलानालाहरूमा रहेका पक्की, भोलुङ्गे तथा काठेपुलहरू, ती पुलहरूले जोड्ने बस्तीहरू, खोला वा खोल्सीको नाम, लम्बाई, पुलको अवस्था तथा निर्मित साल सम्बन्धी विवरण वडागत रूपमा देहायको तालिकामा दिइएको छ।

तालिका ९४: पुल पुलेसा सम्बन्धी विवरण

वडा नम्बर	पुलको नाम	पुल भएको खोला वा खोल्सीको नाम	जोडिने बस्तीहरू		भोलुङ्गे/काठे/ट्रष्ट/पक्की	लम्बाई (मि.)	अवस्था	निर्मित साल
			देखि	सम्म				
१	भोलुङ्गे पुल	हिमा नदि	बड्की	जोगीडाडा	भोलुङ्गे	५०	राम्रो	२०५९
१	काठेपुल	कृते खोला	आचार्यलीही	ओदी	काठे	१५	जिर्ण	२०६९
२	खाराचौर	सेरगाउँ खोला	ओदी	सेरगाउँ	काठे	७	जिर्ण	२०६२
३	ढाडे ढुंगा	हिमा नदि	मोफ्ला	देवारगाउँ	काठे	२०	राम्रो	२०७४
४	छडिखोला पुल	छडिखोला	धाचुँगाउँ	खेतु	काठे	७	ठिकै	२०७२
५	टूण्ड	हिमा नदि	बाजाँगाडाँ	रारा लर्मि	टूण्ड	४०	राम्रो	२०६७
६	थाकेत पुल	टाण्डागा	थाकेत	वालुवा	काठे	१५	ठिकै	२०६८
६	जुकेडा पुल	टाण्डागा	जर्जाली	नागम	काठे	१०	ठिकै	२०६९
६	परिगाडा पुल	टाण्डागा	जर्जाली	नागम	काठे	२०	ठिकै	२०७१
६	किसागु पुल	टाण्डागा	जर्जाली	नागम	काठे	१५	ठिकै	२०६८

स्रोत : संस्थागत सर्वेक्षण २०७५

७.२ विद्युत तथा बैकल्पिक उर्जा

यस शिर्षक अन्तरगत इन्धनको उपयोगका आधारमा घरपरिवार सम्बन्धी विवरणलाई समावेश गरिएको छ।

७.२.१ इन्धन उपयोग विवरण (खाना पकाउने इन्धनको आधारमा घरपरिवार)

घरपरिवार सर्वेक्षण २०७५ अनुसार यस गाउँपालिकामा सबै भन्दा बढि ९९.७८ प्रतिशत घरपरिवारले दाउरालाई खाना पकाउने मुख्य इन्धनको रूपमा उपयोग गर्ने गर्दछन् । यस बाहेका अन्य इन्धनको उपयोग हेर्दा ७ घरपरिवारमा अन्य इन्धन उपयोग गर्ने गरेको देखिन्छ । यस सम्बन्धी वडागत विवरण देहाय बमोजिमको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका ९५ : इन्धनको प्रयोग सम्बन्धी विवरण

वडा नं.	जनगणना २०६८ अनुसार घरपरिवार संख्या		
	दाउरा	अन्य	जम्मा
१	३३०	०	३३०
२	१८५	०	१८५
३	३३४	२	३३५
४	२३०	३	२३२
५	२५४	०	२५४
६	२४७	२	२४८
७	३०९	०	३०९
जम्मा	१८८९	७	१८९६
प्रतिशत	९९.७८	०.३७	१००.००

स्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण २०७५

७.२.२ बत्ति बाल्ने इन्धनको प्रयोगको आधारमा घरपरिवार

यस क्षेत्रमा बत्तीको लागि उपयोग गरिने इन्धनको रूपमा बिजुली, सोलार लगायतका रहेका छन् । जस मध्ये ५२.८८ प्रतिशत सोलार रहेको छ भने ४६.९६ प्रतिशतले घरपरिवारले विद्युतलाई बत्ती बाल्न प्रयोग गर्ने गरेका छन् । यस सम्बन्धी अन्य विवरण देहाय बमोजिमको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका ९६ : बत्तीको लागि प्रयोग गरिने इन्धन सम्बन्धी विवरण

वडा नं.	घरपरिवार सर्वेक्षण २०७५ बमोजिम बत्तीको इन्धन उपभोग अनुसार घरपरिवार संख्या			
	विद्युत	सोलार	अन्य	जम्मा
१	२४०	८९	१	३३०
२	१६९	१६	०	१८५
३	१८४	१५१	०	३३५
४	२९	२०१	२	२३२
५	२५२	२	०	२५४
६	०	२४८	०	२४८
७	१५	२९४	०	३०९
जम्मा	८८९	१००१	३	१८९३
प्रतिशत	४६.९६	५२.८८	०.१६	१००.००

स्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण २०७५

७.२.३ जलविद्युत, सौर्य उर्जा, वायु उर्जाबाट विद्युत उत्पादन विवरण

गाउँपालिकाको विभिन्न स्थानहरूमा गरी ८ वटा बैकल्पिक ऊर्जाका स्रोतहरू रहेका छन् । ती स्रोतहरूको ठेगाना, क्षमता तथा लाभान्वित घरधुरी सम्बन्धी विवरण देहायको तालिकामा दिइएको छ ।

तालिका १७: विद्युत उत्पादन सम्बन्धी विवरण

क्र.सं.	विद्युत उत्पादन आयोजनाको नाम	ठेगाना	क्षमता (किलोवाट)	लाभान्वित घरधुरी
१	महादेव उर्जा सहकारी संस्था	देवारगाउँ	३	
२	ओदीकोट साना जलविद्युत विकास आयोजना	ओदी	१८	
३	ओदीगाउँ जलविद्युत आयोजना	मोफ्ला	३२	
४	पारीघट्ट जल विद्युत आयोजना	बाजाँगाडाँ	१२	
५	मालुवाफोन्टा जलविद्युत आयोजना	हिमा-७		३४०
६	बाजाँगाडाँ जलविद्युत आयोजना	हिमा-५		१२०
७	बडकी जलविद्युत आयोजना	हिमा-१		३५०
८	ओदीगाउँ जलविद्युत आयोजना	हिमा-२		२४४

स्रोत : संस्थागत सर्वेक्षण २०७५

७.३ सञ्चार तथा प्रविधि

यस शिर्षक अन्तरगत आधुनिक सुविधामा पहुँचका आधारमा घरपरिवार सम्बन्धी विवरणलाई समावेस गरिएको छ ।

७.३.१ आधुनिक सुविधामा पहुँच सम्बन्धी विवरण

यस गाउँपालिकामा उपलब्ध सेवा सुविधा हेर्दा ५८६ घरधुरीले रेडियो र १०३ घरपरिवारमा टेलिभिजन, १० घर परिवारले कम्प्युटरको सुविधाको उपयोग गरेको देखिन्छ । यस सम्बन्धी विस्तृत विवरण देहाय बमोजिमको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका १८ : आधुनिक सुविधामा पहुँचको अवस्था

वडा नम्बर	रेडियो	टेलिभिजन	मोबाईल टेलिफोन	कम्प्युटर	इन्टरनेट	मोटरसाइकल	मोटर/कार	रेफ्रिजरेटर	कुनै नभएको
१	१६३	६४	३१२	९	१	३	१	१	१३
२	१२३	१३	१६७	१	०	२	०	०	१०
३	१६	३	३३२	०	०	०	०	०	१
४	२६	१	२०२	०	०	०	०	०	२९
५	६५	१५	२५४	०	०	१	०	०	०
६	८६	१	१८३	०	०	०	०	०	५७
७	१०७	६	२५४	०	०	०	०	०	४६
जम्मा	५८६	१०३	१७०४	१०	१	६	१	१	१५६

स्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण २०७५

७.४ आवास तथा भवन

यस शिर्षक अन्तरगत आवासीय घरको वनावटको किसिमका आधारमा घरपरिवार सम्बन्धी विवरणलाई समावेस गरिएको छ ।

७.४.१ घरको स्वामित्वको आधारमा घरपरिवार

यस गाउँपालिकाका बसोबास गरेको घरको स्वामित्व अनुसार परिवार संख्याको विश्लेषण गर्दा नीजी घरमा बसोबास गर्ने ९९.१ प्रतिशत रहेका छन् । यस सम्बन्धी विवरण वडागत रूपमा देहायको तालिकामा दिइएको छ ।

तालिका ९९ : घरको स्वामित्व अनुसार परिवार संख्या

वडा नम्बर	बसोबास गरेको घरको स्वामित्व अनुसार परिवार संख्या		
	निजी/आफ्नै	भाडाको घर	जम्मा
१	३२६	४	३३०
२	१८५	०	१८५
३	३३४	१	३३५
४	२३०	२	२३२
५	२४७	७	२५४
६	२४६	२	२४८
७	३०८	१	३०९
जम्मा	१८७६	१७	१८९३
प्रतिशत	९९.१	०.९	१००.०

स्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण २०७५

७.४.२ घरको छाना अनुसार परिवार संख्या

यस गाउँपालिकाका जनसंख्याको बसोबास गरेका घरको छानाको आधारमा वर्गीकरण गर्दा माटोको छाना भएका घरहरू ७३.११ रहेका छन् । काठको छाना भएको घरहरू १०.४६ रहेको छ । बसोबास गरेको घरको छानो अनुसार घरपरिवारको विवरण देहायको तालिकामा दिइएको छ ।

तालिका १०० : बसोबास गरेको घरको छानाको विवरण

वडा नम्बर	बसोबास गरेको घरको छानाको विवरण						
	फुस वा खरको छाना भएको	जस्ता/च्यादरको छाना भएको	टायल/दुङ्गाको छाना भएको	आरसिसि ढलान गरेको	काठको छाना भएको	माटोको छाना भएको	जम्मा
१	०	४४	०	१	१	२८४	३३०
२	०	०	०	०	०	१८५	१८५
३	०	१	०	०	०	३३४	३३५
४	०	८	०	१	०	२२३	२३२
५	०	८	०	०	०	२४६	२५४
६	०	२८	०	१	२७	१९२	२४८
७	०	९०	०	०	९	२१०	३०९
जम्मा	०	१७९	०	३	३७	१६७४	१८९३
प्रतिशत	०	९.४६	०.००	०.१६	१.९५	८८.४३	१००

स्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण २०७५

७.४.३ घरको जगको आधारमा परिवार संख्या

यस गाउँपालिकाका जनसंख्याको बसोबास गरेका घरको जगको आधारमा वर्गीकरण गर्दा माटो वा दुङ्गाको जग भएको घरहरू ९९.१५ प्रतिशत रहेका छन् । काठको खम्बा भएका ०.१६ प्रतिशत छन् । यस सम्बन्धी थप विवरण वडागत रूपमा देहायको तालिकामा दिइएको छ ।

तालिका १०१ : बसोबास गरेको घरको जगको आधारमा परिवार संख्या

वडा नम्बर	बसोबास गरेको घरको जगको आधारमा परिवार संख्या			
	माटो वा दुङ्गा	सिमेन्ट वा दुङ्गा	काठको खम्बा	जम्मा
१	३२३	१	०	३३०
२	१८५	०	०	१८५
३	३३५	०	०	३३५
४	२३०	१	१	२३२

वडा नम्बर	बसोबास गरेको घरको जगको आधारमा परिवार संख्या			
	माटो वा दुङ्गा	सिमेन्ट वा दुङ्गा	काठको खम्बा	जम्मा
५	२५३	१	०	२५४
६	२४६	१	१	२४८
७	३०५	३	१	३०९
जम्मा	१८७७	७	३	१८९३
प्रतिशत	९९.१५	०.२	०.१६	१००.००

स्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण २०७५

७.५ सार्वजनिक तथा सामुदायिक भवन सम्बन्धी विवरण

यस गाउँपालिकामा रहेका सार्वजनिक तथा सामुदायिक भवनहरू रहेको स्थान, प्रयोगको अवस्था, क्षेत्रफल, भवनको अवस्था तथा लाभान्वित घरधुरी सम्बन्धी विवरण देहायको तालिकामा दिइएको छ।

तालिका १०२: सार्वजनिक तथा सामुदायिक भवन सम्बन्धी विवरण

वडा नम्बर	भवनको नाम	भवन भएको टोलको नाम	के काममा प्रयोग भइरहेको छ?	क्षेत्रफल (वर्ग मी.)		अवस्था (राम्रो, ठिकै, जिर्ण)	लाभान्वित घरधुरी
				जग्गा	भवन		
१	महादेव कृषि सामुदायिक भवन	देवार गाउँ	सामुदायिक कार्यक्रम	१५०	६०	जिर्ण	११५
१	श्री पुगाली बचत तथा ऋण सहकारी संस्था	आचार्य लीही	आर्थिक लेनदेन, बचत	१०५	८०	जिर्ण	११८
२	सामुदायिक भवन	ओदी	वडा कार्यालय	२००	२५	जिर्ण	२०५
३	सामुदायिक भवन	चेमा	अध्ययन केन्द्र		५	जिर्ण	३५
३	सामुदायिक भवन	मोफला	सामुदायिक कार्यक्रम	२००	७०	जिर्ण	२६०
४	बाल केन्द्र भवन	खेतु	कार्यक्रम	४०	३०	ठिकै	
६	महिला भवन		कार्यक्रम	५०	२०	ठिकै	
७	दलित भवन	धाचुघाट	कार्यक्रम	६५	३५	ठिकै	
७	महिला भवन	बाघबजार	कार्यक्रम	७०	५०	ठिकै	

स्रोत : संस्थागत सर्वेक्षण २०७५

७.६ सरकारी भवन

यस गाउँपालिकामा रहेका सरकारी कार्यालयहरू रहेको स्थान, ओगटेको क्षेत्रफल तथा हालको अवस्था सम्बन्धी विवरण देहायको तालिकामा दिइएको छ।

तालिका १०३: सरकारी भवन सम्बन्धी विवरण

वडा नम्बर	भवनको नाम	भवन भएको टोलको नाम	कार्यालयको नाम	क्षेत्रफल (वर्ग मी.)		अवस्था (राम्रो, ठिकै, जिर्ण)
				जग्गा	भवन	
६	महिला भवन		महिला कार्यालय	५०	२०	ठिकै
६	गाविस भवन		गाविस कार्यालय	६०	३०	राम्रो
७	दलित भवन	धाचुगाउँ	दलित कार्यालय	४०	१५	ठिकै
७	महिला भवन	धाचुगाउँ	महिला कार्यालय	४५	२०	ठिकै

स्रोत : संस्थागत सर्वेक्षण २०७५

७.७ शवदाहस्थल सम्बन्धी विवरण

यस गाउँपालिका क्षेत्रमा शवदाहस्थलका लागि ५ वटा स्थानहरू प्रयोग हुँदै आएको छ। यस सम्बन्धी विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ।

तालिका १०४: शवदाहस्थल तथा समाधिस्थल सम्बन्धी विवरण

वडा नं.	स्थल	ठेगाना
१	मडापोल्ना खोला	देवारगाउँ
१	नाइढुंगा चिहान	आचार्य लीही
२	खास चौर खोला	ओदी
३	चिमले चौर	चेमा
३	वालु ज्युला चौर	मोफ्ला

स्रोत: समुह छलफल तथा जानकारी व्यक्ति अन्तरवार्ता, २०७५

परिच्छेद ८: संस्थागत तथा सुशासनको स्थिति

यस परिच्छेदमा संगठनात्मक तथा मानव संसाधनको विद्यमान अवस्था, सेवा सुविधा संचालन र नागरिक संगठन सम्बन्धी विश्लेषण तथा प्रस्तुती गरिएको छ ।

८.१ संगठनात्मक तथा मानव संसाधनको अवस्था

गाउँपालिकाको संगठनात्मक अवस्था हेर्दा गाउँसभा, गाउँ कार्यपालिका, विषयगत शाखा वडा कार्यालय र विषयगत समितिहरू रहेका छन् । गाउँपालिकामा १ जना प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत, १ जना शाखा अधिकृत(शिक्षा), १ जना इन्जिनियर, ७ जना ना.सु. रहेका छन् । यस सम्बन्धी विवरण देहायको तालिकामा दिइएको छ ।

तालिका १०५ : गाउँपालिकाको हाल कार्यरत तथा रिक्त दरबन्दी विवरण

सि.न	पद	श्रेणी/तह	प्राविधिक	अप्राविधिक	जम्मा दरबन्दी	दरबन्दी अवस्था				
						स्थानीय तह			निजामति तह	
						पूर्ति	रिक्त	करार	पूर्ति	रिक्त
१	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	रा.प.तृतीय								
२	शाखा अधिकृत	रा.प.तृतीय(शिक्षा) अधिकृत छैटौं/आठौं								
३	ईन्जिनियर	रा.प.तृतीय(सिविल, जनरल,वि.आ.,स्यानीटरी, सिंचाई, हाइवे)वा अधिकृत सातौं								
४	नायव सुब्बा	रा.प.अनं प्रथम(प्रशासन) वा अधिकृत छैटौं/सहायक पाँचौ								
५	नायव सुब्बा	रा.प.अनं प्रथम(न्याय प्रशासन/प्रशासन)) वा सहायक पाँचौ								

स्रोत: समुह छलफल तथा जानकारी व्यक्ति अन्तरवार्ता, २०७५

८.१.१ गाउँपालिका ,सरकारी कार्यालय तथा निकायहरू

यस गाउँपालिकामा स्वास्थ्य चौकी, प्रहरी चौकी, कृषि तथा पशु सेवा केन्द्र जस्ता सरकारी कार्यालयहरूले सेवा प्रवाह गरिरहेका छन् । यस तालिकामा सरकारी कार्यालयको नाम, स्थान, जनशक्ति तथा कार्य क्षेत्र सम्बन्धी विस्तृत विवरण दिइएको छ ।

तालिका १०६ : सरकारी भवन सम्बन्धी विवरण

क्र.स.	सरकारी कार्यालय	नाम	स्थान	वार्ड नं.	जनशक्ति (जना)	कार्यक्षेत्र
१.	स्थानीय तह					
	गाउँपालिका/नगरपालिका	हिमा गा.पा.	कालिकाखेतु	५	१७	गाउँपालिका
	वडा कार्यालय	वडा कार्यालय	बड्की, ओदी, चेता, खेतु, बुअ, धाचुगाउँ,पाथरखोला	१-७	१४	सम्बन्धीत वडा भित्र
२	स्वास्थ्य संस्थाहरू					
	प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्र	कालिकाखेतु	तलाखेत बुअ	५		
	स्वास्थ्य चौकी	स्वास्थ्य चौकी	बड्की पाथरखोला	१,६		

क्र.स.	सरकारी कार्यालय	नाम	स्थान	वार्ड नं.	जनशक्ति (जना)	कार्यक्षेत्र
	स्वास्थ्य क्लिनिक	ओदी, बाजागाँडा	ओदी, बाजागाँडा	२,५	१	
३	कृषि					
		कृषि विकास शाखा	गा.पा.	५	२	गाउँपालिका भरी
४	पशु सेवा					
		पशु विकास शाखा	गा.पा.	४	२	गाउँपालिका भरी
५	हुलाक	हुलाक कार्यालय	बुअ	५	२	गाउँपालिका भरी
		अतिरिक्त हुलाक	बड्की	१	१	वडा नं. ३
		अतिरिक्त हुलाक कार्यालय	पाथरखोला	६,७	१	
६	वन					
		इलाका वन कार्यालय	नराकोट	४	३	सिजा, हिमा गा.पा.
७	प्रहरी कार्यालय					
	चौकी	प्रहरी चौकी	बुअ	५	७	हिमा

श्रोत: संस्थागत सर्वेक्षण २०७५

८.१.२ गाउँपालिकाको आय व्यय विवरण

गाउँपालिकाको गत आर्थिक वर्षको अनुमानित र वास्तविक विवरण तथा चालु आर्थिक वर्षको अनुमानित आय विवरण देहाय बमोजिम प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका १०७: गाउँपालिकाको आय सम्बन्धी विवरण

आय शीर्षक	गत वर्ष (रु. हजारमा)		चालु वर्ष (रु. हजारमा)
	अनुमानित	यथार्थ	अनुमानित
क. आन्तरिक आय			
शुरु मौज्जात			
घरजग्गा कर	३०	५०	५००
मालपोत वा भूमिकर	२६३००	३१०	३००
हाटवजार पसल कर			
सवारी साधन कर			
मनोरञ्जन कर			५०
वहाल विटौरी			
विज्ञापन कर			
व्यवसाय कर			७०
व्यवसायिक भिडियो कर			
प्राकृतिक स्रोत उपयोग कर			२००
सेवा शुल्क	३२.५	३३.१७	५०
दस्तुर			
विक्री आय			

आय शीर्षक	गत वर्ष (रु. हजारमा)		चालु वर्ष (रु. हजारमा)
	अनुमानित	यथार्थ	अनुमानित
दण्ड जरिवाना			
अन्य आय			
स्रोत उपयोग बाँडफाँड			
ख. प्रदेश अनुदान			
वित्तीय समानीकरण अनुदान रकम			
सशर्त अनुदान			
विशेष अनुदान			
समपुरक अनुदान			
ग. संघीय अनुदान			
वित्तीय समानीकरण अनुदान	१२१२२६	१२१२२६	१२५०२०
सशर्त अनुदान	४९५८४	४९५८४	८३६००
विशेष अनुदान			
समपुरक अनुदान			
जम्मा आय			
(घ) बैदेशिक स्रोत तथा विकास साभेदार			
१.			
२.			
३.			
जम्मा			
(ङ) जनसहभागिता परिचालन			
नगद लागत सहभागिता			
श्रम सहभागिता			
(ड) सांसद क्षेत्र विकास कोष			
जम्मा			
(च) अन्य आम्दानी जम्मा	८३४५.९५		
कूल जम्मा (Grand Total)	१७९८२२	१७९७२२.३९	२१
आ. खर्च र लगानी			
विकास खर्च जम्मा (रु. हजारमा)	१५७६७०	१२९८०५	१७८५५९
विकास खर्च (प्रतिशत)			
प्रशासनिक खर्च जम्मा	२२१५२	१५२००	३१५६९
प्रशासनिक खर्च (प्रतिशत)			

स्रोत : संस्थागत सर्वेक्षण २०७५

८.१.१ गाउँपालिकाको अचल सम्पत्ति

तालिका १०८ : गाउँपालिकाको अचल सम्पत्ति सम्बन्धी विवरण

अचल सम्पत्तिको नाम	अनुमानित मुल्य (रु.)	कैफियत

जम्मा		

८.१.२ गाउँ कार्यपालिकाको विषयगत शाखा तथा मानव संसाधन

यस गाउँपालिकामा विविध शाखामा स्वीकृत दरबन्दी उपलब्धी जनशक्तिको विवरण देहायको तालिकामा दिइएको छ।

तालिका १०९ : गाउँपालिकाको विषयगत शाखा तथा मानव संसाधन

विषयगत शाखा	दरबन्दी संख्या	उपलब्ध जनशक्ति संख्या	नाम	पद	सम्पर्क नं.
प्रशासन शाखा	१७	८	खिमानन्द भुषाल	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	९८५११३०८२६
			कर्ण बहादुर कठायत	ना.सु	९७४८९०६०३३
			रण बहादुर बुढा	ना.सु	९८५८३२०४३८
			दिपक राज आचार्य	ना.सु.	९८५२८२२२३४
			लोक प्रसाद उपाध्याय	खरिदार	९८४८३०२०६२
			राजेन्द्र उपाध्याय	स.ले. पा.	९८४८३०५४४७
			ललित बहादुर रावत	सव. इन्जिनियर	९८६८१२५२०१
			कृष्णलाल न्यौपाने	का.स.	९८४८३१२१८१
कृषि विकास शाखा		२	चन्द्र बहादुर शाही	प्रा.स.	९८४९५४७०१०
			आशा चौलागाईं	ना.प्रा. स.	९७४८९४७५१३
पशु सेवा शाखा			त्रिलोकनाथ चौधरी	न.प. से.प्रा	९८६५८२४३५४
			नन्द बहादुर शाही	न.प. से.प्रा	९७५८९०१२२८
			हरि बहादुर रावत	न.प. से.प्रा	९७४८९०७१९९
			रत्न बहादुर शाही	ग्रा.प.स्वा	
			लाल बहादुर शाही	का.स.	
शिक्षा शाखा	१	१	माधव प्रसाद चौलागाईं	संयोजक	९७४८९०७१८३
महिला तथा बालबालिका		१	ललिता चौधरी	स.म.वि.नि.	

८.२ संस्थागत सम्बन्ध र नागरिक संगठन

यस गाउँपालिकामा मूख्य गरी सिडिपि, किडाक नेपाल, आइ. एन. एफ जुम्ला, फेज नेपाल, CAD नेपाल जस्ता गैर सरकारी संस्थाहरूले विभिन्न विकासमूलक कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिरहेका छन् । यस क्षेत्रमा कार्यक्रम सञ्चालन गरिरहेका विभिन्न गैर सरकारी संस्थाहरूको विवरण देहाय अनुसार रहेको छ ।

तालिका ११० : गैसस तथा अगैससको वार्षिक बजेट सम्बन्धी विवरण

क्र.सं.	गैससको नाम र ठेगाना	समेटेको क्षेत्र	वार्षिक बजेट (रु.)	विषयगत क्षेत्र	जनशक्ति संख्या	सहयोगी विकास साभेदारको नाम
१	किडाक नेपाल	हिमा	२९१०४९०२४	खानेपानी, स्वास्थ्य		
२	आइ. एन. एफ जुम्ला	हिमा	६५०००	स्वास्थ्य र सरसफाई		
३	पेस नेपाल	हिमा	१५०९१३.४६	विपद जोखिम न्यूनीकरण		
४	CAD नेपाल	हिमा	३२४३६६४	क्षमता विकास		
५	सिडिपी	हिमा	१२०००००	विपद जोखिम न्यूनीकरण, सुशासन		

स्रोत : संस्थागत सर्वेक्षण २०७५

८.२.१ गाउँसभा पदाधिकारीको विवरण

यस गाउँपालिकामा २०७४ सालको स्थानीय निर्वाचनबाट निर्वाचित गाउँसभाका पदाधिकारीहरूको नाम तथा पद सम्बन्धी विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ ।

तालिका १११ : गाउँसभा पदाधिकारीहरूको नामावली

क्र.सं.	नाम	पद	सम्पर्क नं.
१	रज बहादुर शाही	अध्यक्ष	९८५८३२०७११
२	हिमाली रोकाया	उपाध्यक्ष	९८५८३२०८११
३	विर बहादुर शाही	वडा अध्यक्ष वडा नं. १	
४	नैनसिंह रोकाया	वडा अध्यक्ष वडा नं. २	९७४८९०४४७९
५	सर्वजित भण्डारी	वडा अध्यक्ष वडा नं. ३	९७४८०९६३७२
६	मुन बहादुर बुढा	वडा अध्यक्ष वडा नं. ४	९८६८०८९९६९
७	नन्द बहादुर रावत	वडा अध्यक्ष वडा नं. ५	९८६८१४८४४०
८	बल बहादुर रावत	वडा अध्यक्ष वडा नं. ६	९७४८९४२२८२
९	धिर बहादुर शाही	वडा अध्यक्ष वडा नं. ७	
१०	पदम बहादुर शाही	वडा सदस्य वडा नं. १	
११	मुनीराम रावत	वडा सदस्य वडा नं. १	
१२	नानी शाही	वडा सदस्य वडा नं. १	
१३	बास्मती कामी	वडा सदस्य वडा नं. १	
१४	भैर रोकाया	वडा सदस्य वडा नं. २	
१५	बल बहादुर रोकाया	वडा सदस्य वडा नं. २	
१६	सपुरा रोकाया	वडा सदस्य वडा नं. २	
१७	गोरेनाथ योगी	वडा सदस्य वडा नं. ३	
१८	परमल नाथ योगी	वडा सदस्य वडा नं. ३	
१९	लक्ष्मी रोकाया	वडा सदस्य वडा नं. ३	
२०	बेलकोसा सार्की	वडा सदस्य वडा नं. ३	
२१	जुआरा शाही	वडा सदस्य वडा नं. ४	

क्र.सं.	नाम	पद	सम्पर्क नं.
२२	साउने शाही	वडा सदस्य वडा नं. ४	
२३	मुन बहादुर बुढा	वडा सदस्य वडा नं. ४	
२४	जौकला नेपाली	वडा सदस्य वडा नं. ४	
२५	सुर बहादुर शाही	वडा सदस्य वडा नं. ५	
२६	श्याम बहादुर शाही	वडा सदस्य वडा नं. ५	
२७	नन्दकली कामी	वडा सदस्य वडा नं. ५	
२८	जडेनी शाही	वडा सदस्य वडा नं. ५	
२९	चक्र बहादुर शाही	वडा सदस्य वडा नं. ६	
३०	भिम बहादुर अधिकारी	वडा सदस्य वडा नं. ६	
३१	बाचे शाही	वडा सदस्य वडा नं. ६	
३२	बनकली दमाई	वडा सदस्य वडा नं. ७	
३४	राम प्रसाद उपाध्याय	वडा सदस्य वडा नं. ७	
३५	त्रिजय नन्द बुढाथोकी	वडा सदस्य वडा नं. ७	
३६	तिलसरा कामी	वडा सदस्य वडा नं. ७	
३७	मुन शोभा अधिकारी	वडा सदस्य वडा नं. ७	
३८	रतिमान कामी	कार्यपालिका सदस्य	

स्रोत : संस्थागत सर्वेक्षण २०७५

अनुसूची १: वस्तुगत विवरण तथ्यांक संकलन फारमहरू
अनुसूची १७: वस्तुगत विवरण तथ्यांक संकलन फारमहरू
अनुसूची १७ (क): संस्थागत तथ्याङ्क संकलन/सर्वेक्षण फाराम
(दफा ८.१ (छ), ८.२ (ग), ८.३ (ख) सँग सम्बन्धित)

गाउँ/नगर वस्तुगत विवरण (Profile)

संस्थागत तथ्याङ्क संकलन फाराम

.....गाउँ/नगरपालिका

२०७४ भाद्र

..... गाउँ/नगरपालिका
संस्थागत तथ्याङ्क संकलन/सर्वेक्षण फाराम

खण्ड १: जनसंख्या विवरण

१.१ परिचय

१.१.१ प्रदेश नं :

१.१.२ जिल्लाको नाम :

कोड :

१.१.३ स्थानीय तहको नाम :

कोड :

१.१.४ गाउँ/नगर केन्द्रको जियोकोड :

१.२ व्यक्तिगत घटना विवरण (प्रत्येक बर्षको चैत्रमसान्त सम्म दर्ता भएका विवरण अनुसार संख्या)

वडा नम्बर	जन्म	मृत्यु	विवाह	सम्बन्ध विच्छेद (जोडी)	बसाइँसराई	
					आएको	गएको
१						
२						
३						
४						
५						
६						
७						
८						
९						
जम्मा						

१.३ सामाजिक सुरक्षा कार्यक्रम विवरण (गत आ.व.को १ बर्षको विवरण लिने)

रकम

रु.हजारमा

वडा नम्बर	ज्येष्ठ नागरिक			एकल महिला		पूर्ण अपाङ्ग			आसिक अपाङ्ग			बाल सुरक्षा अनुदान			दलित वर्ग		
	म	पु	रकम	म	रकम	म	पु	रकम	म	पु	रकम	म	पु	रकम	म	पु	रकम
१																	
२																	
३																	
४																	
५																	
६																	
७																	
८																	
९																	
जम्मा																	

खण्ड ख: आर्थिक विकास स्थिति विवरण

२.१ प्राविधिक, सीपयुक्त तथा विशेष दक्षता भएका मानव संसाधनको विवरण (संक्षिप्त विवरण)

वडा नम्बर	विषय क्षेत्र अनुसार प्राविधिक मानव संसाधन																जम्मा
	कृषि र पशु		इन्जिनियरिङ्ग		वन		मेडिसिन		खाद्यप्रसोधन		वकिल		पत्रकार		अन्य		
	म	पु	म	पु	म	पु	म	पु	म	पु	म	पु	म	पु	म	पु	
१																	
२																	
३																	
४																	
५																	
६																	
७																	
८																	
९																	
जम्मा																	

२.२ सार्वजनिक पोखरी तथा माछापालन

पोखरी रहेको स्थान	वडा नम्बर	पोखरी क्षेत्रफल (विघा वा रोपनी)	बार्षिक माछा उत्पादन (के.जी.)	स्वामित्व (कोसँग)	बार्षिक आम्दानी (रु.)	गाउँ/नगर पालिकामा बार्षिक शुल्क (रु.)
जम्मा						

२.३ सिंचाई सुविधाको उपलब्धता

सिंचाई सुविधा वा आयोजनाको नाम	वडा नम्बर	सिंचाईको किसिम (सतह (कूलो/नहर), लिफ्टिङ्ग, बाँध, ट्युबेल/बोरिङ्ग, पोखरी वा अन्य)	सिंचाईको माध्यम (कूलो नहर, पाइप आदी)	स्रोतको विवरण		सिंचाईको उपलब्धता (बर्षेभरी वा मौसमी)	सिंचित क्षेत्र (हेक्टर)	लाभान्वित घरधुरी
				इकाई (कि.मि, क्षेत्रफल)	परिमाण			

सिंचाई सुविधा वा आयोजनाको नाम	वडा नम्बर	सिंचाईको किसिम (सतह (कूलो/नहर), लिफ्टङ्ग, बाँध, ट्युबेल/बोरिङ्ग, पोखरी वा अन्य)	सिंचाईको माध्यम (कूलो नहर, पाइप आदी)	स्रोतको विवरण		सिंचाईको उपलब्धता (बर्षेभरी वा मौसमी)	सिंचित क्षेत्र (हेक्टर)	लाभान्वित घरधुरी
				इकाई (कि.मि, क्षेत्रफल)	परिमाण			
जम्मा								

२.४ आधुनिक पशुपालन (फार्म) सम्बन्धी विवरण

पशुपालन फर्म (गाई, भैसी, बाखा, बंगुर र कुखुरा) को नाम	वडा नम्बर	फर्म रहेको ठेगाना (स्थान)	वार्षिक उत्पादन			प्रोपाईटरको नाम	रोजगारी संख्या	
			उत्पादित वस्तु	इकाई	परिमाण		महिला	पुरुष
जम्मा								

२.५ कृषि तथा पशुसेवासंग सम्बन्धित मानव संसाधन (संख्या)

वडा नम्बर	व्यवसायिक/अगुवा कृषक	सक्रिय ग्रामीण कृषि कार्यकर्ता (जेटीए)	सक्रिय ग्रामीण पशुस्वास्थ्य कार्यकर्ता	व्यवसायिक नर्सरी संचालक
१				
२				
३				
४				
५				
६				
७				
८				
९				
जम्मा				

२.६ कृषि तथा पशु सेवासंग सम्बन्धित सामुदायिक संस्था तथा समूहको विवरण (संख्या)

वडा नम्बर	कृषक समूह		पशुपालन समूह		व्यवसायिक कृषि फर्म		कृषि सहकारी		एग्रोभेट तथा विजिविजन केन्द्र संख्या	कोल्ड स्टोर तथा रष्टिक स्टोर संख्या	जैविक वा कम्पोष्ट मल उत्पादन केन्द्र संख्या
	समूह संख्या	सदस्य म पु	समूह संख्या	सदस्य म पु	फर्म संख्या	सदस्य म पु	सहकारी संख्या	सदस्य म पु			
१											
२											
३											
४											
५											
६											

वडा नम्बर	कृषक समूह		पशुपालन समूह			व्यवसायिक कृषि फर्म		कृषि सहकारी			एग्रीभेट तथा विउविजन केन्द्र संख्या	कोल्ड स्टोर तथा रष्टिक स्टोर संख्या	जैविक वा कम्पोष्ट मल उत्पादन केन्द्र संख्या
	समूह संख्या	सदस्य		समूह संख्या	सदस्य		समूह संख्या	सदस्य					
		म	पु		म	पु		म	पु				
७													
८													
९													
जम्मा													

२.७ घट्ट, मिल तथा संकलन तथा प्रसोधन सम्बन्धी विवरण

वडा नम्बर	पानी घट्ट संख्या		चिस्थान केन्द्र	कुटानी, पिसानी र पेलानी (मिल) संख्या			संकलन तथा प्रसोधन केन्द्र			विक्री केन्द्र वा कोसेली घर
	परम्परागत	सुधारिएको		पानी मिल	डिजेल मिल	विद्युत मिल	कृषि	जडिबुटी	उद्योग	
१										
२										
३										
४										
५										
६										
७										
८										
९										
जम्मा										

२.८ उत्पादन तथा सेवामूलक उद्योग सम्बन्धी विवरण (उद्योग तथा पर्यटन)

उद्योगको नाम तथा ठेगाना	वडा नम्बर	उद्योगको स्वामित्व (सरकारी, पब्लिक निजी, सहकारी)	उद्योगको प्रकार (लघु, घरेलु, साना, मफौला तथा ठूला आदी)	प्रत्यक्ष रोजगारी जना			उत्पादन हुने वस्तु र सेवाको नाम	उत्पादित वस्तु र सेवा बाट भएको बार्षिक आम्दानी (रु हजारमा)
				महिला	पुरुष	जम्मा		
ठूला								
मध्यम								
साना								
घरेलु								
लघु								

जम्मा							
-------	--	--	--	--	--	--	--

२.९ व्यापार तथा व्यवसाय सम्बन्धी विवरण (किराना, मासु, तरकारी, फलफूल आदी)

व्यापार तथा व्यवसाय संचालक तथा कम्पनीको नाम	वडा नम्बर	व्यापार र व्यवसायको किसिम (* कोड प्रयोग गर्ने)	पसलको प्रकार	व्यापार व्यवसायको स्वामित्व (एकल, साझेदारी र सहकारी)	वार्षिक कारोबार (रु. हजारमा)

*व्यापार र व्यवसायको किसिम कोड: १. किराना वा व्यापारिक वस्तु, २. मासु विक्री केन्द्र, ३. तरकारी तथा फलफूल विक्री केन्द्र, ४. दुध चिस्यान तथा विक्री केन्द्र, ५. निर्माण सामग्री, ६. औषधी पसल वा क्लिनिक, ७. मर्मत सेवा केन्द्र, ८. इलेक्ट्रिकल तथा इलेक्ट्रोनिकस पसल, ९. होटेल तथा रेष्टुरेण्ट, १०. कपडा तथा फेन्सी

२.१० धार्मिक, ऐतिहासिक तथा पर्यटकीय स्थल सम्बन्धी विवरण

स्थलको नाम	वडा नम्बर	भौतिक पूर्वाधार			स्वामित्व (नीज, पब्लिक लि., सामुदायिक)	विशेषता (धार्मिक, सांस्कृतिक, ऐतिहासिक, पर्यटकीय अन्य)	वार्षिक पर्यटक आगमन संख्या
		सडकको पहुँच पुगेको/नपुगेको	होटल, लज, रेष्टुराँ संख्या	नजिकको बजार केन्द्र सम्मको दुरी (कि.मी.)			

२.११ होटेल, रिसोर्ट, रेष्टुरेण्ट र होमस्टे सम्बन्धी विवरण

नाम	वडा नम्बर	स्थान	क्षमता		होटेलको प्रकार (आवासीय, रिसोर्ट, होमस्टे, रेष्टुरेण्ट, अन्य)	होटेलको स्तर (स्टार, ननस्टार)	वार्षिक पर्यटक (संख्या)	
			कोठा संख्या	बेड संख्या			आन्तरिक	वाह्य (विदेशी)

२.१२ कृषि बजार तथा हाट बजार सम्बन्धी विवरण

कृषि बजार			हाट बजार (कृषि बजार बाहेक)			
कृषि बजारस्थलको नाम	वडा नम्बर	उपलब्ध प्रमुख पूर्वाधारहरू	हाट बजारस्थलको नाम	वडा नम्बर	हाट बजार लाग्ने दिन वा वार	उपलब्ध प्रमुख पूर्वाधार
थोक बजार						

कृषि बजार			हाट बजार (कृषि बजार बाहेक)			
कृषि बजारस्थलको नाम	वडा नम्बर	उपलब्ध प्रमुख पूर्वाधारहरू	हाट बजारस्थलको नाम	वडा नम्बर	हाट बजार लाग्ने दिन वा वार	उपलब्ध प्रमुख पूर्वाधार
खुद्रा बजार						

खण्ड ग: सामाजिक विकास

३.१. शैक्षिक तथा मानव संसाधन

३.१.१ विद्यालयको भौतिक अवस्था

बाल विकास केन्द्र तथा विद्यालयको नाम	वडा नम्बर	भवन संख्या		कोठा संख्या		पुस्तकालय र अध्ययन केन्द्र (छ/छैन)	प्रयोग शाला	डेस्क/वेञ्चको क्षमता (जना)	खेलमैदान क्षेत्रफल (वर्ग मी.)	कम्पाउण्ड वालको किसिम (तारबार, कर्चि, पक्की पर्खाल)	चर्पीको सुविधा (छ/छैन)	स्वच्छ खानेपानी (छ/छैन)
		कु	कु	कु	कु							

३.१.२ तहगत रुपमा विद्यालय (सामुदायिक, संस्थागत, मदरसा, गुम्बा) तथा विद्यार्थी संख्या

विद्यालयको नाम	वडा नम्बर	विद्यालयको किसिम (सामुदायिक, संस्थागत, मदरसा, गुम्बा)	पूर्व प्राथमिक			आधारभूत (१-८)			माध्यमिक (९-१२)			जम्मा		
			छात्रा	छात्र	जम्मा	छात्रा	छात्र	जम्मा	छात्रा	छात्र	जम्मा	छात्रा	छात्र	जम्मा

विद्यालयको नाम	वडा नम्बर	विद्यालयको किसिम (सामुदायिक, संस्थागत, मदरसा, गुम्बा)	पूर्व प्राथमिक			आधारभूत (१-८)			माध्यमिक (९-१२)			जम्मा		
			छात्रा	छात्र	जम्मा	छात्रा	छात्र	जम्मा	छात्रा	छात्र	जम्मा	छात्रा	छात्र	जम्मा
जम्मा														

३.१.३ कलेज तथा विद्यार्थी संख्या

कलेज/क्याम्पसको नाम	वार्ड नं.	संकाय	पढाई हुने तह	पढाई हुने प्रमुख विषयहरू	विद्यार्थी संख्या		
					छात्रा	छात्र	जम्मा
क. अप्रावधिक							
१.							
२.							
ख. प्रावधिक							
१.							
२.							
जम्मा							

३.१.४ शिक्षक विवरण

विद्यालयको नाम	वडा नम्बर	किसिम (सामुदायिक, संस्थागत, मदरसा, गुम्बा)	स्वीकृत दरबन्दी संख्या	कार्यरत शिक्षक संख्या		महिला शिक्षक संख्या		विषयगत शिक्षक संख्या		
				शिक्षक	शिक्षिका	आधारभूत	माध्यमिक	गणित	विज्ञान	अंग्रेजी
जम्मा										

३.१.५ भर्ना दर, निरन्तरता दर, शिकाई उपलब्धी दर

विद्यालयको नाम, स्थान र किसिम (सामुदायिक, संस्थागत, मदरसार गुम्बा)	वडा नम्बर	खुद भर्ना दर			निरन्तरता दर			शिकाई उपलब्धी दर			उत्तिर्ण दर			
		पूर्व प्राथमिक	आधार भूत	माध्यमिक	पूर्व प्राथमिक	आधार भूत	माध्यमिक	कक्षा ८	कक्षा १०	कक्षा १२	कक्षा ८	कक्षा १०	कक्षा १२	

विद्यालयको नाम, स्थान र किसिम (सामुदायिक, संस्थागत, मदरसार गुम्बा)	वडा नम्बर	खुद भर्ना दर			निरन्तरता दर			सिकाई उपलब्धी दर			उत्तिर्ण दर		
		पूर्व प्राथमिक	आधारभूत	माध्यमिक	पूर्व प्राथमिक	आधारभूत	माध्यमिक	कक्षा ८	कक्षा १०	कक्षा १२	कक्षा ८	कक्षा १०	कक्षा १२
जम्मा													

३.१.६ विद्यार्थी उत्तिर्ण दर

विद्यालयको नाम, स्थान र किसिम (सामुदायिक, संस्थागत, मदरसार गुम्बा)	वडा नम्बर	जम्मा विद्यार्थी	आधारभूत शिक्षा पुरा गर्ने विद्यार्थी		छत्रवृत्ती वा अन्य सुविधा पाउने विद्यार्थी		दिवा खाजा खान पाउने विद्यार्थी		कक्षा ९ मा प्राविधिक विषयमा भर्ना हुने विद्यार्थी		विज्ञान विषयमा कक्षा ११ मा भर्ना हुने विद्यार्थी	
			छत्र	छात्रा	छत्र	छात्रा	छत्र	छात्रा	छत्र	छात्रा	छत्र	छात्रा

३.१.७ शैक्षिक गुणस्तर सम्बन्धी विवरण

विद्यालयको नाम, ठेगाना र किसिम	वडा नम्बर	अपाङ्ग विद्यार्थी श्रोत कक्षा (भएको/ नभएको)	CBEGRA कार्यान्वयन (भएको/ नभएको)	एकीकृत पाठ्यक्रम (भएको/ नभएको)	इन्टरनेट सुविधा (भएको/ नभएको)	छुट्टै प्रधानाध्यापक दरबन्दी (भएको/ नभएको)

३.१.८ बालमैत्री शिक्षा सम्बन्धी विवरण

विद्यालयको नाम र ठेगाना	वडा नम्बर	विद्यालय शान्ति क्षेत्र कार्यान्वयन (भएको/ नभएको)	विद्यालय सुधार योजना अद्यावधिक (भएको/ नभएको)	बाल क्लब गठन (भएको/ नभएको)	बालमैत्री शिक्षण विधिको प्रयोग (भएको/ नभएको)

विद्यालयको नाम र ठेगाना	वडा नम्बर	विद्यालय शान्ति क्षेत्र कार्यान्वयन (भएको/ नभएको)	विद्यालय सुधार योजना अद्यावधिक (भएको/ नभएको)	बाल क्लब गठन (भएको/नभएको)	बालमैत्री शिक्षण विधिको प्रयोग (भएको/नभएको)

३.१.९ छात्रवृत्ती तथा लक्षित सुविधाको विवरण

विद्यालयको नाम र ठेगाना (किसिम र तह)	वडा नम्बर	छात्रवृत्तीको किसिम अनुसार												
		दलित		अपाङ्ग		छात्रा	विपन्न		जेहेन्दार		अन्य सुविधा			
		छात्र	छात्रा	छात्र	छात्रा		छात्र	छात्रा	छात्र	छात्रा	छात्र	छात्रा		

३.२ स्वास्थ्य तथा पोषण विवरण

३.२.१ स्वास्थ्य संस्था विवरण

स्वास्थ्य संस्थाको नाम र ठेगाना	वडा नम्बर	संस्थाको प्रकार*	स्वास्थ्यकर्मी		शैया संख्या	उपलब्ध सेवा तथा सुविधा (उपलब्ध छ/छैन)										
			स्विकृत दरबन्दी	पूर्तिको अवस्था		प्रसुती सेवा	ल्याव	क्लिनिक	एक्सरे सेवा	परिवार नियोजन	खोप सेवा	एससिटि	परामर्श सेवा	सुरक्षित मातृत्व सेवा	रक्त संचार सेवा	

*१. अस्पताल, २. प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्र, ३. स्वास्थ्य चौकी, ४. निजी अस्पताल, ५. आयुर्वेद स्वास्थ्य केन्द्र, ६. आखा उपचार केन्द्र, ७. प्रसुती गृह, ८. बाल अस्पताल, ९. मानसिक अस्पताल, १०. प्राकृतिक चिकित्सालय, ११. रक्त संचार केन्द्र, १२.

एचआइभि परीक्षण तथा परामर्श केन्द्र, १३. शहरी स्वास्थ्य केन्द्र, १४. सामुदायिक स्वास्थ्य इकाई, १५. नीजि क्लिनिक, १६. शिक्षण अस्पताल १७. फार्मसी १८. अन्य

३.२.३ चिकित्सक तथा स्वास्थ्यकर्मीको विवरण

स्वास्थ्य संस्थाको नाम र ठेगाना	वडा नम्बर	प्रकार	कार्यरत स्वास्थ्यकर्मीको संख्या									
			विशेषज्ञ चिकित्सक	सामान्य चिकित्सक	हे.अ.	नर्स	अहेव	अनमी	ल्याव टेक्निसियन	अन्य	अन्य	

३.२.४ खोप तथा पोषण सम्बन्धी विवरण

वडा नम्बर	बालबालिका संख्या			खोप लिने बालबालिका संख्या					५ वर्ष मुनीका बालबालिका	
	१ वर्ष मुनीका	२ वर्ष मुनीका	५ वर्ष मुनीका	विसिजि	पेण्टाभ्यालेण्ट*	पोलियो तेश्रो	दादुरा /रुबेला	जापानिज इन्सफलाइटिस (जे.ई.)	बृद्धी अनुगमन गरिएका	बृद्धी अनुगमन गरिएका मध्ये कुपोषित

*डिपिटी, हेपबि, हिपबि३

३.२.५ सुरक्षित मातृत्व सम्बन्धी विवरण

वडा नम्बर	गत वर्षको गर्भवती/प्रसूती भएका महिला संख्या	टि.टि. खोप लिने गर्भवती		गर्भावस्थाको ४ पटक जाँच गराउने गर्भवती संख्या	प्रसूती भएको आधारमा गर्भवतीको संख्या		
		टी.टी. १ (पहिलो जाँचमा)	टी.टी. २ (पहिलो खोप लिएको एक महिना पछि)		स्वास्थ्य संस्थामा	दक्ष स्वास्थ्य कर्मीको सहयोगमा घरमा	स्वास्थ्यकर्मीको अनुपस्थितिमा घरमा
१							
२							
३							
४							
५							
६							
७							
८							
९							

वडा नम्बर	गत वर्षको गर्भवती/प्रसूती भएका महिला संख्या	टि.टि. खोप लिने गर्भवती		गर्भावस्थाको ४ पटक जाँच गराउने गर्भवती संख्या	प्रसूती भएको आधारमा गर्भवतीको संख्या		
		टी.टी. १ (पहिलो जाँचमा)	टी.टी. २ (पहिलो खोप लिएको एक महिना पछि)		स्वास्थ्य संस्थामा	दक्ष स्वास्थ्य कर्मीको सहयोगमा घरमा	स्वास्थ्यकर्मीको अनुपस्थितिमा घरमा
९							
	जम्मा						

३.२.७ सुरक्षित मातृत्व सम्बन्धी विवरण

वडा नम्बर	गर्भावस्था/प्रसूती अवस्था/सुत्केरी पछिको ६ हप्ता भित्र मृत्यु भएका महिला	जीवित नवजात शिशु संख्या	मृत जन्म नवजात शिशु	जन्मेको २८ दिनभित्र मृत्यु भएका नवजात शिशु	१५-५९ वर्षका महिलाको संख्या	परिवार नियोजनको साधन प्रयोग गर्ने				महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविका संख्या
						महिला		पुरुष		
						स्थायी	अस्थायी	स्थायी	अस्थायी	
१										
२										
३										
४										
५										
६										
७										
८										
९										
	जम्मा									

३.२.९ गाउँपालिका/नगरपालिका भित्रमा देखा परेका प्रमुख रोग र तिनको उपचारसम्बन्धी विवरण

क्र.सं.	रोगको नाम	रोगी/विरामी संख्या	उपचार भएको संख्या	फलोअप गरिएको संख्या	रेफर गरिएको संख्या	मृत्यु भएको संख्या
१	निमोनिया					
२	भाडा पखाला					
३	मलेरिया					
४	कालाजार					
५	क्षय रोग (टिबी)					
६	कृष्ठ रोग					
७	रक्तचाप					
८	मुटु रोग					
९	ग्यास्ट्रिक/अल्सर					
१०	पक्षघात					
११	एचआईभि एड्स					
१२	क्यान्सर					
१४	मधुमेह (चिनी रोग)					
१५	दम (स्वासप्रश्वास)					
१६	प्रसूतीजन्य रोग					
१७	अन्य					
	जम्मा					

नोट :- स्वास्थ्य संस्थामा सबैभन्दा बढी आएका १० वटा रोगहरूको नाम क्रमशः लेख्ने (रोगको नाम सूची राख्ने)

३.३ युवा तथा खेलकुद र मनोरञ्जन

३.३.१ खेलमैदान, पार्क, पिकनिक स्थल तथा मनोरञ्जनस्थल सम्बन्धी विवरण

वडा नम्बर	स्थलको नाम	उपयोग (१. खेलकुद, २. प्रदर्शनी, ३. मनोरञ्जन, ४. पिकनिक)	क्षेत्रफल/आकार (वर्ग मि.)	स्वामित्व (सरकारी, सामुदायिक, निजी, पब्लिक लि. वा अन्य)	आम्दानी (वार्षिक रु)	सेवाग्राही/आगन्तुक संख्या (वार्षिक)
१						

२						
३						
४						
५						
६						
७						
८						
९						

३.३.२ व्यावसायिक खेलाडीको विवरण

वडा नम्बर	खेलाडीको नाम	लिङ्ग	उमेर	खेलको नाम	खेलाडीको स्तर (राष्ट्रिय, क्षेत्रीय, जिल्लास्तर)	पाएको सम्मान वा पुरस्कार

३.३.२ मुख्य चाड, पर्व तथा मेला जात्रा सम्बन्धी विवरण

वडा नम्बर	मनाइने चाडपर्व, जात्रा र मेला	स्थान	मनाउने समय	मुख्य विशेषता (धार्मिक, ऐतिहासिक, मनोरञ्जन)	कैफियत

खण्ड ४: भौतिक पूर्वाधार स्थिति विवरण

४.१ सडकमार्ग

वडा नम्बर	सडकको नाम	जोडिने वस्तीहरू		लम्बाई (कि.मि.)	प्रकार (कच्ची, ग्राभेल, कालो पत्र)	लाभान्वित जनसंख्या
		देखि	सम्म			

वडा नम्बर	सडकको नाम	जोडिने वस्तीहरू		लम्बाई (कि.मि.)	प्रकार (कच्ची, ग्राभेल, कालो पत्रे)	लाभान्वित जनसंख्या
		देखि	सम्म			

४.१ पैदल मार्ग

वडा नम्बर	पैदलमार्गको नाम	जोडिने वस्तीहरू		लम्बाई (कि.मि.)	लाभान्वित जनसंख्या
		देखि	सम्म		

४.२ पुल तथा पुलेसा

वडा नम्बर	पुलको नाम	पुल भएको खोला वा खोल्सीको नाम	जोडिने वस्तीहरू		भोलुङ्गे/काठे / ट्रष्ट/ पक्की	लम्बाई (मि.)	अवस्था (राम्रो, ठिकै, जिर्ण)	निर्मित साल
			देखि	सम्म				

४.३ सरकारी भवन

वडा नम्बर	भवनको नाम	भवन भएको टोलको नाम	कार्यालयको नाम	क्षेत्रफल (वर्ग मी.)		अवस्था (राम्रो, ठिकै, जिर्ण)
				जग्गा	भवन	

वडा नम्बर	भवनको नाम	भवन भएको टोलको नाम	कार्यालयको नाम	क्षेत्रफल (वर्ग मी.)		अवस्था (राम्रो, ठिकै, जिर्ण)
				जग्गा	भवन	

४.४ सार्वजनिक तथा सामुदायिक भवन

वडा नम्बर	भवनको नाम	भवन भएको टोलको नाम	के काममा प्रयोग भइरहेकोछ?	क्षेत्रफल (वर्ग मी.)		अवस्था (राम्रो, ठिकै, जिर्ण)	लाभान्वित घरधुरी
				जग्गा	भवन		

खण्ड ५: वन, जैविक विविधता तथा वातावरण

५.१ वनको विवरण

वडा नम्बर	वनको किसिम	समेटेको घरधुरी	वनको नाम	क्षेत्रफल (हे.)	संचिति दर (क्यू.मि./हे)	वन पैदावरको बार्षिक उत्पादन		
						काठ (क्यू.फि.)	दाउरा (भारी)	जडिबुटी (केजी)
१	राष्ट्रिय							
	सामुदायिक							
	साभेदारी							
	निजी							
	कवुलियती							
२	राष्ट्रिय							
	सामुदायिक							
	साभेदारी							
	निजी							
	कवुलियती							
३	राष्ट्रिय							
	सामुदायिक							
	साभेदारी							
	निजी							
	कवुलियती							

वडा नम्बर	वनको किसिम	समेटेको घरधुरी	वनको नाम	क्षेत्रफल (हे.)	संचिति दर (क्यू.मि./हे)	वन पैदावरको बार्षिक उत्पादन		
						काठ (क्यू.फि.)	दाउरा (भारी)	जडिबुटी (केजी)
	धार्मिक							
४	राष्ट्रिय							
	सामुदायिक							
	साभेदारी							
	निजी							
	कवुलियती							
	धार्मिक							
५	राष्ट्रिय							
	सामुदायिक							
	साभेदारी							
	निजी							
	कवुलियती							
	धार्मिक							
६	राष्ट्रिय							
	सामुदायिक							
	साभेदारी							
	निजी							
	कवुलियती							
	धार्मिक							
७	राष्ट्रिय							
	सामुदायिक							
	साभेदारी							
	निजी							
	कवुलियती							
	धार्मिक							
८	राष्ट्रिय							
	सामुदायिक							
	साभेदारी							
	निजी							
	कवुलियती							
	धार्मिक							
९	राष्ट्रिय							
	सामुदायिक							
	साभेदारी							
	निजी							
	कवुलियती							
	धार्मिक							

नोट: जडिबुटी भन्नाले काठ, दाउरा र स्याउला बाहेक अन्य वन पैदावर जस्तै: जरा, पात, फल, फूल, खोटो, रस, चोप, कोया, विया, भुवा आदी बुभुनु पर्दछ ।

५.२ जडिबुटीको विवरण

जडिबुटीको नाम	वनको नाम	वडा नम्बर	उत्पादन (के.जि.)	बार्षिक आम्दानी (रु. हजारमा)	बार्षिक राजस्व संकलन (रु. हजारमा)घ

जडिबुटीको नाम	वनको नाम	वडा नम्बर	उत्पादन (के.जि.)	बार्षिक आम्दानी (रु. हजारमा)	बार्षिक राजस्व संकलन (रु. हजारमा)घ
जम्मा					

५.३ राष्ट्रिय निकुञ्ज, आरक्ष र मध्यवर्ती तथा संरक्षित क्षेत्र

राष्ट्रिय निकुञ्ज, आरक्ष, र संरक्षित क्षेत्रको नाम	समेटाएका वडाहरू	जम्मा क्षेत्रफल (व.कि.मि.)	मध्यवर्ती क्षेत्रको क्षेत्रफल (व.कि.मि.)	संरक्षित र मध्यवर्ती क्षेत्रमा पर्ने घरधुरी
जम्मा				

५.४ चरन क्षेत्र

वडा नम्बर	चरन क्षेत्रको नाम	चरन हुने स्थान	क्षेत्रफल (व.कि.मि.)	चरन व्यवस्थापन प्रणाली (घुम्ती, चक्लाबन्दी, सामान्य)
जम्मा				

५.५ विपद जोखिम तथा व्यवस्थापन

५.५.१ जोखिमयुक्त (संवेदनशिल) स्थानमा बसोबास गरेका परिवार विवरण

वडा नम्बर	जोखिमयुक्त स्थान	घरधुरी संख्या					जम्मा
		पहिरो	नदि कटान	बाढी	अति भिरोलो	अन्य	

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

५.५.२ विपदबाट मानवीय क्षती

वडा नम्बर	आगलागी		बाढी		पहिरो		शितलहर		रोग माहामारी		सर्पदंस		जंगली जनावरबाट क्षती		भूकम्प		अन्य (चट्याड)	
	मृत्यु	घाइते	मृत्यु	घाइते	मृत्यु	घाइते	मृत्यु	घाइते	मृत्यु	घाइते	मृत्यु	घाइते	मृत्यु	घाइते	मृत्यु	घाइते	मृत्यु	घाइते
१.																		
२.																		
३.																		
४.																		
५.																		
६.																		
७.																		
८.																		
९.																		
जम्मा																		

५.५.३ विपदको किसिम अनुसार जोखिमको समय (महिना उल्लेख गर्नुहोस्)

वडा नम्बर	विपद अनुसार जोखिमको समय (महिना)						
	आगलागी	बाढी डुवान	पहिरो	शितलहर	रोग माहामारी	सर्पको टोकाइ	जंगली जनावरबाट क्षती
१							
२							
३							
४							
५							
६							
७							
८							
९							
जम्मा							

५.५.४ विपदको असर विवरण

क्षति विवरण	विपदको क्षेत्र अनुसार क्षति विवरण								
	वडा नम्बर	घरगोठ		पशुपक्षी		बाली र जग्गाजमीन		अन्य क्षती	
		परिवार	क्षति रकम (रु.)	परिवार	क्षति रकम (रु.)	परिवार	क्षति रकम (रु.)	परिवार	क्षति रकम (रु.)
आगलागी									
बाढी डुवान									
पहिरो									
शितलहर									
रोग माहामारी									
सर्पको टोकाइ									
भूकम्प									
जंगली जनावरबाट क्षती									
अन्य									

क्षति विवरण	विपदको क्षेत्र अनुसार क्षति विवरण								
	वडा नम्बर	घरगोठ		पशुपंक्षी		बाली र जग्गाजमीन		अन्य क्षती	
		परिवार	क्षति रकम (रु.)	परिवार	क्षति रकम (रु.)	परिवार	क्षति रकम (रु.)	परिवार	क्षति रकम (रु.)
जम्मा									

५.५.५ विपदबाट क्षति सार्वजनिक संरचना तथा पूर्वाधार (गत १ वर्षको असरको आधारमा)

क्षति विवरण	विपदको क्षेत्र अनुसार क्षति विवरण										
	वडा नम्बर	विद्यालय		पुल पुलेसा		बाटोघाटो		कूलो नहर, खानेपानी		अन्य	
		संख्या	क्षति रकम (रु.)	संख्या	क्षति रकम (रु.)	कि.मी.	क्षति रकम (रु.)	संख्या	क्षति रकम (रु.)	संख्या	क्षति रकम (रु.)
बाढी डुवान											
पहिरो											
भूकम्प											
जंगली जनावरको क्षती											
अन्य											
जम्मा											

५.५.६ संरक्षित पानीमुहान, जमीन र भौतिक संरचना (नाम, स्थान, क्षेत्रफल)

संरक्षित पानीमुहान, जमीन र भौतिक संरचनाको नाम	वडा नम्बर	रहेको स्थान	संरक्षित पानी मुहान, जमीन, खेतवारी र संरचना	
			इकाई	परिमाण
संरक्षित पानी मुहान			हेक्टर	
नदी नियन्त्रण तथा उकासबाट संरक्षित क्षेत्रको नाम				
संरक्षित खेतवारीको क्षेत्रफल				
भिरालो रोकथाम तथा संरक्षित संरचना				
संरक्षित गल्ली र पहिरो			संख्या	

खण्ड ६ : संस्थागत विकास विवरण

६.१ गाउँपालिका/नगरपालिका, सरकारी कार्यालय तथा निकायहरू

क्र.स.	सरकारी कार्यालय	नाम	स्थान	वार्ड नं.	जनशक्ति (जना)	कार्यक्षेत्र
१.	स्थानीय सरकार					
	गाउँपालिका/नगरपालिका					
	वडा कार्यालय					

क्र.स.	सरकारी कार्यालय	नाम	स्थान	वार्ड नं.	जनशक्ति (जना)	कार्यक्षेत्र
२	स्वास्थ्य संस्थाहरू					
	अस्पताल					
	प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्र					
	स्वास्थ्य चौकी					
	उप स्वास्थ्य चौकी					
३	कृषि					
४	पशु सेवा					
५	हुलाक					
६	वन					
७	प्रहरी कार्यालय					
	जिल्ला / प्रदेश					
	इलाका					
	चौकी					
८.	अन्य कार्यालयहरू					
९.	सरकारी स्वामित्वका संस्थान, समिति आदी					

६.२ समुदायमा आधारित संस्था विवरण

६.२.१ सामुदायिक संस्था विवरण

वडा नम्बर	सामुदायिक संस्थाको संख्या										
	सामुदायिक संस्था	कृषक समूह	वन समूह	सहकारी संस्था	गैसस वा क्लव	परम्परागत समूह (वडघर, गुठी, भेजा)	आमा समूह	नागरिक सचेतना केन्द्र	टोल सुधार समिति / टोल विकास संस्था	उद्यमी समूह	अन्य...
१											
२											
३											
४											
५											
६											
७											
८											
९											
जम्मा											

६.२.२ आमा महिला समूह तथा परम्परागत समूहको विवरण

समूह, संस्था संजालको नाम र ठेगाना	वडा नम्बर	समूहमा आवद्ध परिवार तथा सदस्य विवरण							वचत रकम (रु.)	लगानी रकम (रु.)	लगानीको मुख्य क्षेत्र
		सदस्य संख्या			समेटेको परिवार						
		महिला	पुरुष	जम्मा	दलित	जनजाति	अन्य	जम्मा			
आमा तथा महिला											
परम्परागत समूह											
कृषक तथा उद्यमी समूह											
बचत समूह											
अन्य											

६.२.३ नागरिक सचेतना केन्द्र र टोल विकास संस्थाको विवरण

नागरिक सचेतना केन्द्रको नाम र ठेगाना	वडा नम्बर	समूहमा आवद्ध परिवार तथा सदस्य विवरण							वचत रकम (रु.)	लगानी रकम (रु.)	लगानीको मुख्य क्षेत्र
		सदस्य संख्या			समेटेको परिवार						
		महिला	पुरुष	जम्मा	दलित	जनजाति	अन्य	जम्मा			
टोल विकास संस्था											
नागरिक सचेतना केन्द्र											
नागरिक मंच											

६.२.४ कृषक तथा उद्यमी तथा बचत समूहको विवरण

कृषक, उद्यमी तथा बचत समूह र संस्था नाम र ठेगाना	वडा नम्बर	समूहमा आवद्ध परिवार तथा सदस्य विवरण							वचत रकम (रु.)	लगानी रकम (रु.)	लगानीको मुख्य क्षेत्र
		सदस्य संख्या			समेटेको परिवार						
		महिला	पुरुष	जम्मा	दलित	जनजाति	अन्य	जम्मा			

६.२.५ बाणिज्य बैंक, विकास बैंक, वित्तीय संस्था, लघु वित्त तथा सहकारी संस्था सम्बन्धी विवरण

क्र.सं.	बैंक तथा सहकारी संस्थाको नाम र ठेगाना	वडा नम्बर	बार्षिक कारोबार रकम (रु.हजारमा)	लगानीरकम(रु.)	लगानीको मुख्य क्षेत्र
क.	वाणिज्य बैंक				
ख.	विकास बैंक				
ग.	वित्तीय संस्था				
घ.	लघु वित्त संस्था				
ड.	सहकारी संस्था				

६.२.६ गैर सरकारी संस्था सम्बन्धी विवरण

गैससको नाम र ठेगाना	समेटेको क्षेत्र	वार्षिक बजेट (रु.)	विषयगत क्षेत्र	जनशक्ति संख्या	सहयोगी विकास साभेदारको नाम

६.२.७ गाउँपालिका/नगरपालिकाकोआय विवरण

आय शीर्षक	गत वर्ष (रु. हजारमा)		चालु वर्ष (रु हजारमा)
	अनुमानित	वास्तविक	अनुमानित
शुरु मौज्दात			
घरजग्गा कर			
मालपोत वा भूमिकर			
हाटवजार पसल कर			
सवारी साधन कर			
मनोरञ्जन कर			
वहाल विटौरी			
विज्ञापन कर			
व्यवसाय कर			
व्यवसायिक भिडियो कर			
प्राकृतिक स्रोत उपयोग कर			
सेवा शुल्क			
दस्तुर			
विक्री आय			
दण्ड जरिवाना			

आय शीर्षक	गत वर्ष (रु. हजारमा)		चालु वर्ष (रु हजारमा)
	अनुमानित	वास्तविक	अनुमानित
अन्य आय			
स्रोत उपयोग बाँडफाँड			
प्रदेश अनुदान :			
वित्तीय समानीकरण अनुदान			
सशर्त अनुदान			
विशेष अनुदान			
समपुरक अनुदान			
संघीय अनुदान :			
वित्तीय समानीकरण अनुदान			
सशर्त अनुदान			
विशेष अनुदान			
समपुरक अनुदान			
जम्मा आय			

अनुसूची १७ (ख): संस्थागत तथ्याङ्क संकलन/सर्वेक्षण फाराम
(दफा ८.१ (ख), ८.२ (ग), ८.३ (ख) सँग सम्बन्धित)

गाउँ/नगर वस्तुगत विवरण

पारिवारिक विवरण संकलन फाराम

.....गाउँपालिका/.....नगरपालिका

२०७४ .....

..... गाउँ/नगर वस्तुगत विवरण
पारिवारिक विवरण संकलन फाराम

१. परिचय

- १.१ प्रदेश नं :
 १.२ जिल्लाको नाम : कोड :
 १.३ स्थानीय तहको नाम : कोड :
 १.४ वडा नं :
 १.५ वस्तीको नाम: कोड :
 १.६ मार्गको नाम:
 १.७ घर क्रम संख्या (घर नम्बर) : घरको जियोकोड :
 १.८ परिवार क्रम संख्या :
 १.९ परिवारमुलीको नाम : लिंग (महिला/पुरुष/तेश्रो लिङ्गी):

२. परिवार सम्बन्धी विवरण

२.१ परिवार सदस्यको विवरण (परिवारमुलीबाट शुरु गर्ने र जेष्ठ सदस्य अनुसार क्रम मिलाएर उल्लेख गर्ने)

क्र.सं	नाम	थर	लिङ्ग	जन्म मिति	जात जाती	धर्म	मातृ भाषा	शैक्षिकस्तर (५ वर्षमाथिका लागी मात्र)	वसोवासको अवस्था (स्वदेशमा अन्यत्र वा विदेशमा वसेको सदस्यको हकमा यसपछिको विवरण नलिने)	पेशा (१० वर्ष भन्दा माथी)	वैवाहिक स्थिति (१० वर्ष भन्दा माथी)	अपाङ्गताको स्थिति

२.२ तपाईंको परिवारमा १ वर्ष भित्र मृत्यु भएका सदस्यको विवरण दिनुहोस ।

मृत्यु हुनेको नाम	लिङ्ग (महिला/पुरुष/तेश्रो लिङ्गी)	उमेर (वर्ष/महिना)	मृत्युको कारण

२.३ खानेपानीको मुख्य स्रोत के हो ?

१. पाइपधारा घर कम्पाउण्डमा २. पाइपधारा सार्वजनिक ३. डिप वोरिङ्ग ४. ट्युववेल/हेन्डपम्प ५. ढाकिएको इनार/कुवा
 ६. नढाकिएको इनार/कुवा ७. मूलको पानी ८. नदी खोला ९. अन्य

२.४ खाना पकाउन प्रयोग गर्ने मुख्य इन्धन कुन हो?

१. दाउरा २. मट्टीतेल ३. एल पि ग्यास ४. गुईठा ५. वायोग्यास ६. विद्युत ७. अन्य

२.५ परिवारले प्रयोग गर्ने बत्तीको मुख्य स्रोत के हो ?

१. विद्युत २. मट्टीतेल ३. वायोग्यास ४. सोलार ५. अन्य

२.६ परिवारले प्रयोग गर्ने शौचालय कस्तो प्रकारको छ ?

१. शौचालय नभएको २. फ्लस भएको (सार्वजनिक ढल) ३. फ्लस भएको (सेप्टिक ट्याङ्क) ४. साधारण

२.७ निम्न कुन कुन सुविधाहरू परिवारले उपभोग गरेको छ ?

सुविधाहरू	उपलब्ध (१. छ, २. छैन)
रेडियो	
टेलिभिजन	
टेलिफोन/मोबाइल फोन	
कम्प्युटर	
इन्टरनेट	
मोटरसाइकल	
मोटर/कार	
रेफ्रिजरेटर	

२.८ परिवारले कृषि कार्यका लागि जग्गा प्रयोग गरेको छ? १. छ २. छैन २.१० ⇨

२.९ यदी परिवारबाट कृषि कार्यका लागि जग्गा प्रयोग गरेको छ भने सो जग्गाको विवरण (क्षेत्रफल उल्लेख गर्ने)

२.९.१ आफ्नो परिवारको नाममा रहेको जग्गा: ..... (रोपनी/कठ्ठा/हेक्टर/व.मि.)

२.९.२ परिवार बाहेक अरुको नाममा रहेको जग्गा: ..... (रोपनी/कठ्ठा/हेक्टर/व.मि.)

२.९.३ अन्य स्वामित्व खुलाउने: ..... (रोपनी/कठ्ठा/हेक्टर/व.मि.)

२.१० परिवारका कुनै सदस्यको बैंक तथा वित्तीय संस्थामा खाता छ? १. छ २. छैन

२.११ परिवारको सरदर वार्षिक आमदानी कति छ? ..... (रु हजारमा उल्लेख गर्ने)

२.१२ परिवारको सरदर वार्षिक खर्च कति छ? ..... (रु हजारमा उल्लेख गर्ने)

२.१३ तपाईंको वार्षिक बाली उत्पादन तथा बिक्रि कति छ?

बाली	उत्पादन (क्विन्टल)	खेती गरिएको		बिक्री परिमाण (क्विन्टल)
		क्षेत्रफल	झकाई (कठ्ठा/रोपनी)	
अन्नबाली				
धान				
मकै				
गहुँ				
कोदो				
अन्य				
दलहन				
दाल				
रहर				
मूसरो				
चना				
सिमी				
भट्टमास				
अन्य				
तेलहन				
तोरी/सस्यु				
आलस/तिल				
सूर्यमुखी				
अन्य				
तरकारी				
आलु				
बन्दा/काउली/रायो				
बोडी				
गोलभेंडा				
काँक्रो, लौका, फर्सी				
परबल, कुन्दुक, काँक्रो				
करेला, घिरौला, चिचिण्डो				
अन्य				
नगदे बाली				
अदुवा/वेसार				
प्याज/लसुन				
च्याउ				

बाली	उत्पादन (क्विन्टल)	खेती गरिएको		विक्री परिमाण (क्विन्टल)
		क्षेत्रफल	इकाई (कठ्ठा/रोपनी)	
अन्य				
फलफल				
आँप/लिची				
केरा/मेवा				
सुन्तता/कागती (अमिलोजात)				
स्याउ/आरुबखडा				
किवी				
अन्य				
फूलखेती				

२.१४ परिवारले कुनै चौपाया तथा पशुपंक्षी पालेको छ? १. छ २. छैन २.१६

२.१५ चौपाया तथा पशुपंक्षीहरूको विवरण दिनुहोस (संख्या उल्लेख गर्ने) ।

क्र.सं	चौपाया तथा पशुपंक्षी	संख्या	दुध उत्पादन (लिट्र)	मासु उत्पादन (के.जि.)	अण्डा (संख्या)	उन (के.जि.)	हाड/छाला (के.जि.)	अन्य	विक्रीबाट वार्षिक आमदानी (रु.)
१	गाइगोरु/वाच्छावाच्छी								
२	राँगाभैसी/पाडापाडी								
३	याक/चौरी								
४	बाखा/भेडा, खसी/बोका								
५	सुँगुर/बंगुर								
६	कुखुरा/हाँस								
७	अस्ट्रिच								
	.....								

२.१६ तपाइको परिवारमा माछा, मौरी र रेशमपालन गरिएको छ भने विवरण दिनुहोला?

१. माछापालन पोखरी संख्या: ..... पोखरीको क्षेत्रफल: ..... हेक्टर वार्षिक उत्पादन: ..... के.जि.

२. मौरी घर संख्या: ..... वार्षिक मह उत्पादन: ..... केजि

३. रेशमखेती कोयो संख्या: ..... उत्पादन: ..... केजि

२.१७ आफ्नो उत्पादनले तपाईंको परिवारलाई कति महिना खान पुग्छ? (एकमा मात्र ठीक चिन्ह लगाउनुहोस) ।

क. ३ महिनासम्म ख. ४ देखि ६ महिना सम्म

ग. ७ देखि ९ महिनासम्म घ. ९ महिना भन्दा बढी

२.१८ परिवारमा कुनै सदस्यले विगत ३ वर्षमा व्यवसायिक सीप तालिम प्राप्त गरेकाछन्? १. छ २. छैन यदि भए सोको विवरण दिनुहोस् ।

सीप विकासका क्षेत्रहरू	महिला	पुरुष
सूचना तथा प्रविधि, इलेक्ट्रीकल र इलेक्ट्रोनिकस (कम्प्युटर, विद्युत, मोबाइल, रेडियो घडि आदी)		
सिलाई बुनाई, बुटिक, सुँगार, पार्लर आदि		
निर्माण सम्बन्धी (म्यासन, कार्पेन्ट्री आदी)		
इन्जिनियरिङ्ग, अटोमोवाइल र मेकानिकस		
कृषि सम्बन्धी (जेटी, जेटीएर खाद्य प्रसोधन आदि)		
जनस्वास्थ्य सम्बन्धी		
पशुस्वास्थ्य सम्बन्धी		
वन सम्बन्धी		
पर्यटन टुर गाइड, ट्राभल र सत्कार		
कला सम्बन्धी		
अन्य		

३. घर सम्बन्धी विवरण

३.१ तपाइको घर कती वटा छ? ..... संख्या

३.२ तपाईं बसेको घरको स्वामित्व कस्तो प्रकारको हो? (सहि उत्तरमा एकमा मात्र ठीक लगाउनुहोस)

१. नीजि/आफ्नै २. भाडामा ३. संस्थागत ४. अन्य

३.३ बसोबास गर्ने घरको छानाको प्रकार (एकभन्दा बढी घर भएमा मूल घरको विवरणका आधारमा एकमा मात्र चिन्ह लगाउने)

१. फुस वा खरको छाना भएको	२. जस्ता वा च्यादर छाना भएको
३. टायल वा ढुङ्गाको छाना भएको	४. आरसिसि ढलान भएको
५. काठको छाना भएको	६. माटोको छाना भएको
७. अन्य (उल्लेख गर्ने)	

३.४ तपाईं बसेको घरको जग कस्तो प्रकारको छ?

१. माटो र ढुङ्गा २. सिमेन्ट र ढुङ्गा ३. फ्रेम स्ट्रक्चर ४. लोड वेयरिङ्ग ५. काठको खम्बा ६. अन्य (खुलाउने)

३.५ तपाईं बसेको घर भवन मापदण्ड अनुसार बनेको छ? १. छ २. छैन

३.६ तपाईं बसेको घर भूकम्प प्रतिरोधी छ? १. छ २. छैन

कोड प्रयोगका लागि विवरण

क. पारिवारिक विवरण

१.	क्र.सं.	परिवारमूलीबाट शुरु गर्ने र जेष्ठ सदस्यअनुसार क्रम संख्या उल्लेख गर्ने
२.	लिंग	१. पुरुष २. महिला ३. तेस्रो लिङ्गी
३.	जन्ममिति	जन्मेको मिति (साल, महिना र गते उल्लेख गर्ने यदी महिना र गते थाहा नभएमा साल मात्र उल्लेख गर्ने तथा २ वर्ष मुनीको बच्चाको हकमा महिना उल्लेख गर्ने)
४.	जातजाती	१. पहाडी बाह्यमण/क्षेत्री/ठकुरी/सन्ध्यासी २. मधेशी बाह्यमण क्षेत्री/राजपुत ३. पहाडी जनजाती आदीवासी ४. तराई जनजाती आदीवासी ५. पहाडी दलित ६. मधेशी दलित ७. मुस्लिम ८. पहाडी अन्य ९. मधेशी अन्य
५.	धर्म	१. हिन्दु २. बौद्ध ३. मुस्लिम ४. क्रिश्चियन ५. अन्य .....
६.	मातृभाषा	१. नेपाली २. मैथिली ३. भोजपुरी ४. थारु ५. तामाङ्ग ६. नेवार ७. बज्जीका ८. मगर ९. डोटली १०. उर्दु ११. अवधी १२. लिम्बु १३. गुरुङ्ग १४. बैतडेली १५. राई १६. अछामी १७. वान्तवा १८. राजवंशी १९. शेर्पा
७.	शैक्षिकस्तर	१. पूर्व प्राथमिक २. आधारभुत तह ३. माध्यमिक तह ४. स्नातक तह ५. स्नातकोत्तर ६. एमफिल र विद्या वारिधी (पिएचडि) ७. प्राविधिक एलएलसी ८. साधारण लेखपढ (साक्षर) ९. लेखपढ गर्न नसक्ने (निरक्षर)
८.	बसोबासको अवस्था	१. गणना गरेको ठाउँमा बसेको, २. स्वदेशमा अन्यत्र बसेको, ३. विदेशमा बसेको
९.	पेशा	१. कृषि तथा पशुपालन २. नोकरी/जागीर ३. उद्योग तथा व्यापार ४. ज्याला/मजदुरी ५. वैदेशिक रोजगारी ६. व्यवसायिक कार्य (पत्रकार, बकिल, परामर्श, ठेक्का पट्टा, पुजारी आदी) ७. विद्यार्थी (अध्ययनरत) ८. गृहणी ९. बेरोजगार १०. अन्य
१०.	वैवाहिक स्थिति	१. अविवाहित २. एकल विवाह ३. बहुविवाह ४. पुनःविवाह, ५. विधुर/विधवा ६. सम्बन्ध विच्छेद ७. विवाहित तर अलग बसेको
११.	अपाङ्गताको स्थिति	१. अपाङ्गता नभएको २. शारीरिक अपाङ्गता ३. बौद्धिक अपाङ्गता ४. दृष्टिविहिन (आँखा नदेख्ने) ५. वोल्न तथा सुन्न नसक्ने (बहिरा) ६. स्वर बोलाईसम्बन्धी अपाङ्गता (भकभके) ७. श्रवण दृष्टीविहिन ८. मनोसामाजिक अपाङ्गता

ख. पारिवारिक विवरण संकलनकालागि सामाजिक तथा जातिगत समूह

क्र.सं.	जातिगत समूह	प्रमुख जातजातीहरू
१.	पहाडी दलित	१. गन्धर्व (गाईने) २. परियार (दमाई, दर्जी, सुचीकार, नगर्ची, ढोली, हुड्के) ३. बादी ४. विश्वकर्मा (कामी, लोहार, सुनार, ओड, चुनूरा, पार्की, टमाटा) ५. सार्की (मिजार, चर्मकार, भूल)
२.	मधेशी दलित	१. कलर २. दुसाध (पासवान, हजरा) ३. ककैहिया ४. धोवी (रजक) हिन्दू ५. कोरी ६. पत्थरकट्टा ७. खटिक ८. पासी ९. खत्वे (मण्डल, खङ्ग) १०. बाँतर ११. मुसहर १२. चमार (राम, मोची, हरिजन, रविदास) १३. चिडिमर १४. मेस्तर (हलखोर) १५. डोम (मरिक) १६. सरभङ्ग (सरवरिया) १७. तत्मा (ताँती, दास)
३.	पहाडी जनजाती आदीवासी	१. कुशवाडिया, बनकरिया, कुसुण्डा, राउटे, सुरेल, हायु, राजी, लेप्चा, २. चेपाङ, थामी, बोटे, दनुवार, बरामु, ल्होमी, माभी, दराई, सियार, थुदाम ३. सुनुवार, तामाङ, भुजेल, कुमाल, भोटे, पहरी, ताफ्केगोला, डोल्पो, फ्रि, मुगाल, लार्के, ल्होपा, दुरा, बालुङ ४. गुरुङ, मगर, राई, लिम्बु, छैरोतन, ताडवे, तिनगाउले थकाली, बाङ्ग गाउले, माफाली थकाली, शेर्पा, याक्खा, छन्त्याल, जिरेल, व्यासी, ह्योल्मो ५. नेवार, थकाली
४.	मधेशी जनजाती तथा आदीवासी	१. किसान, मेचे (बोडो) २. धानुक, भ्राङ्गड, सतार (सन्थाल) ३. थारु, राजवंशी, गन्गाई, धिमाल, ताजपुरिया
५.	पहाडी बाह्यमण तथा क्षेत्री	सबै पहाडी मूलका बाह्यमण, क्षेत्री र ठकुरी
६.	मधेशी बाह्यमण तथा राजपुत	भा, राजपुत, त्रिपाठी, मिश्रा, शुक्ला, कायस्थ
७.	मुस्लिम	मुस्लिम, चुरौटे
८.	पहाडी अन्यजाती	गिरी, पुरी, भारती, सन्ध्यासी, योगी, कुँवर

९.	मधेशी अन्यजाती	यादव, तेली, कलवार, सुठी, कुमिर, कानु/हलवाई, हजाम/ठाकुर, बढही, राजभर, केवट, मल्लाह, नुनिया, कुम्हार, कहर, लोध, विड/बिण्डा, गडेरी /भेडीहयार, माली, कामर, धुनिया, वराय, मुण्डा, बडाई, पञ्जावी, बंगाली, मारवाडी, नुराड, कायस्थ, जैन, बानिया, अमात, कशवानिया, राजवोध, कुशवाहा
----	-------------------	--

उत्तरदाताको नाम:

दस्तखत:

फोन नम्बर:

सर्वेक्षक नाम:

दस्तखत:

फोन नम्बर:

सन्दर्भ सामाग्री

- संघीय मामिला तथा स्थानीय विकास मन्त्रालय, (२०७४ वि.सं.)। गाउँ नगर वस्तुगत विवरण तयारी कार्यविधि २०७४। काठमाण्डौं: संघीय मामिला तथा स्थानीय विकास मन्त्रालय, सिंहदरवार।
- केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग, (२०७० वि.सं.)। नेपालमा गरिवीको लघु क्षेत्र अनुमान २०६८, काठमाण्डौं: केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग थापाथली।
- Central Bureau of Statistics, (2014). *National Population and Housing Census 2011 (Village Development Committee/Municipality)*, Kathmandu: Central Bureau of Statistics, Thapathali.
- Central Bureau of Statistics, (2014). *National Population Census 2011 (Household and Population by Sex Ward Level)*, Kathmandu: Central Bureau of Statistics, Thapathali.
- Central Bureau of Statistics, (2014). *National Population and Housing Census 2011 (Usual Activity Performed in the 12 Month and Economic Activity)*, Kathmandu: Central Bureau of Statistics, Thapathali.
- Central Bureau of Statistics, (2014). *National Population and Housing Census 2011 (Usually Active and Not Active Population and Living Arrangement of Children)*, Kathmandu: Central Bureau of Statistics, Thapathali.
- Central Bureau of Statistics, (2016). *Statistical Year Book 2015*, Kathmandu: Central Bureau of Statistics, Thapathali.
- National Planning Commission, (2014). *Nepal Human Development Report, 2014*. Kathmandu: GoN, National Planning Commission.